

308992

ప్రతిదినము ప్రకటంపఁబడును

VOL. 4.

నంపుటము. ౪.

జెన్నవట్టణము 1917 సం॥ ఆక్టోబరునెల 29 వ తేది సోమవారము

40. 174

పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ చతుర్థి ౧౪.

సంచిక ౧౭౪

The Asian Commercial Assurance Co., Ltd, Bombay.

ది ఏషియన్ కమర్షియల్ అసూరెన్సు కంపెనిలిమిటెడ్, బొంబాయి.

- (1) మూలధనము :— రు 50,00,000 నియమిత చందాలు వేయబడినది రు 4,74,025. చెల్లించినది రు 92,555
 - (2) సొమ్ము: గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలలోను, పోస్ట్ ట్రస్టు, మ్యూనిసిపల్ డిబెంట్చర్లలోను పెట్టుబడి పెట్టుబడును.
 - (3) గతించిన పోలీసు: ఇతర కంపెనిలలోవలెనే, నియామక మేమియు లేకుండ, ప్రీమియముల తొలూట బకాయ నూటికి రు 6 వడ్డీతో నిచ్చివేసవో తిరిగి అమలులో నుంచబడును.
 - (4) పొల్నిలు: వీక్షిల హక్కులు, సౌకర్యములు మ రెక్కడను ఉండవు.
- (799)
- పూర్వమైన లాభపుహక్కుగల ఎండవమెంటు భీమా: భీమాచేయించినవారు త్వరలో కాలము చేయనెడల ట్రంటుంబము నకు కలుగు సౌకర్యమె కటి, భీమాదారు చాలకాలముజీవించునెడల అతని జీవితకాలమునందే ధన సహాయముకలుగుట. లాభము (బోనస్) ప్రతి 5 సం॥ ల కొకసారి భీమా మొత్తమునకు చేర్చి, ఆఖరున భీమా మొత్తముతో నీయబడును. లేదా, ప్రతి 5 సం॥ విచ్చుట కొక్కముగ తీసికొనవచ్చును. లేక తరువాత చెల్లింపవలసిన ప్రీమియములలో తగ్గించుకొనవచ్చును. వివరములును ఏజెన్సీ నిబంధనలును వలయువారు, ఈ క్రింది చిరునామాలకు వ్రాసెకొనవచ్చును.
- జె. కె. రాజారావు కంతులు సెక్రిటరీ, మద్రాసు బ్రాంచి నెం 5, తంబుసెట్టివీధి, మద్రాస్.
- డి. శేషచలపతిరావుగారు, చీఫ్ ఆర్గనైజింగు ఇన్స్పెక్టర్, గుంటూరు.

సర్వవృద్ధి క విషయమున.

(రీజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

దుఃఖముతో గవ్వవారు చింతపముతో పోవుదురు. గుణము లేని రుబువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.



ఇది ప్రతి ట్రంటుంబమునం దుండే వలసిన సాఫ్ట్వేరు. ఆంధ్ర, యూనాని, దేశీయద్యులతో పాగ డ్రాగాంచబడియున్న ఎన్ని దినము లుంచినను ముమ్మాద్యు తేలనకు మార్కెట్ క ఎలక. వక్ర, సాము, జట్టి మొదలగు వివజంతువుల కాటాను నువయో గింయ. వెలపాకెట్ 1-కి 0.8-0 పోస్తేజి 0.8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వెలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవ్వం. కష్టమలకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెని, చికాపేట స్ట్రీట్, వీధి, పాకారుపేట పోస్ట్, మద్రాసు.

బహుమతి! 5 రూపాల వెలగల వాచ్. బహుమతి!!



ఈచిత్రపులోగల సిరా అద్దక వ్రాయు ఆస్తియుదేశపు 14 క్యారట్ల గొల్ల పేటెడ్ నిబ్బుల ఫాక్ టెక్ పేనా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిబ్బు, 1 క్లిప్పుతో వెల రు. 4-4-0. ఈ పేనాను కొనవారలకు వై చెప్పిన విధియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మద్రాసు మెయిలార్డరు కంపెని, (888) వైవాజారు రోడ్డు, మద్రాసు

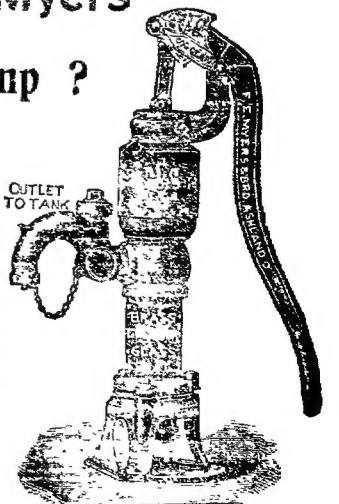
ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆల్బిస్టిక. దుష్టముల సద్భావమును సురించిన శాస్త్రీయచర్య గంభీర:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నపైజు చిక్కని గంభీర. వెల రు. 0 8-0 పోస్తేజి, అంద్రప్రదేశ్ కాలనీయములు పాడువాడు 212, మద్రాసు

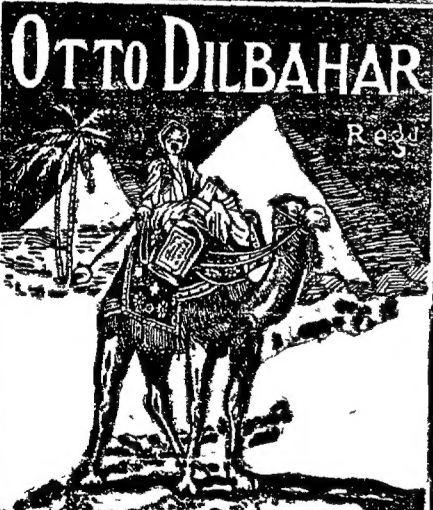
What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.



537 K. B. Joshi & Co., 32, Hornby Road Fort Bombay



మిక్కిలి మనోహరముగ సువాసన 126

(రీజిస్టర్డ్ కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రీజిస్టర్డ్ కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు రచి కనుగొనబడిన సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది. ఆల్కాహోలుగాని, మారాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలవై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన ని స్ఫులగరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల పీసాలలో నుండును.

చిన్నపైజు (ఆగ డ్రాం)	పీసా 1-కి రు	0.8-0
మధ్యరకము పైజు 1-డ్రాం	" "	0.12-0
వేరొకపైజు 2 "	" "	1.4-0
పెద్దపైజు 4 " లేక 1/2 బోన్సు "	" "	2.0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు సెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొననపుడు పీసాపైజు ను, కార్డుపైజును ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవాటి వ్రాసినచో అతాకిమ్మతుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్లామసీదు బొంబాయి.

తక్షణము దరఖాస్తు చేయుడు.

కొద్దిప్రతులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరిసర్వోత్తమదావు పంతులు: ఎం. ఏ.

గారిచే సులభమైన వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తక్షణము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు:—

(916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవీధి సాహుకార్పేట, మద్రాసు.

చెన్న రాష్ట్రీయ సంఘము.

కాంగ్రెసు ముఖ్యమంత్రి విధానముల
సామోదించుట.

ఈనెల 27 వ తేదీన సాయంత్రము 5-30 గంటలకు
యీనైసంఘము వారు గో. లేదనమున సమావేశమై. లాడు
గోవిందరావు నాయకుల కలసి.

చెన్న రాష్ట్రీయ శ్రేష్ఠిగారు

యానయ్య ముఖ్యమంత్రి పదవి నుండి మొదటి
సమావేశమున, చెన్న రాష్ట్రీయ సంఘము దిండినాథిపర్తి గారు
చున్నవని, చెన్న రాష్ట్రీయ సంఘములలో నెలకొల్పి
బహుముఖము, మేము జాతీయమహాసభ, మస్లిముసమితి
వారివిధానముల నామోదించు చున్నామని గానిమాప్రత్యేక
ప్రాతినిధ్యము వారివిధానము శ్రేష్ఠిగారు చెప్పి, అధ్యక్షులను
ఉపాధ్యక్షులను కొంగర గోవిందరావు.

లాడు గోవిందరావుగారు

మనదేశములో ననేకులు బ్రాహ్మణేతర నామముల
చాలుట కంగీకరించుట లేదు. అందు హిందూ
జాతికి చెందనివారగున, బ్రాహ్మణేతరులను కలరు.
బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులకు మత సాంఘిక విష
యక వ్యత్యాసమున్నను, రాజకీయ విషయములలో వారు
భ్రాతృభావములతో నర్పించుకొనినాగినాగినా గాజాలము.
దక్షిణ ఇండియాను బ్రాహ్మణాధికారము ప్రబలమగు
టకు బ్రాహ్మణేతరుల నిష్కర్మమే కారణము. బ్రాహ్మణేతరు
లలోనున్న యితర కక్ష వారు దేశావధికరమున వర్తింపు
చున్నార. వీరి మూలమున బ్రాహ్మణులకును
బ్రాహ్మణేతరులకును మాత్రమేగాక, బ్రాహ్మణేతరులలో
కూడ భేదభావములు బలమయించి మనస్థితి పెరుగుచున్నది.
ఈకక్షవారు చేయు కార్యములకై బాబ్బిలి మహారాజుగారు
తమ విచారమును వెల్లడించెను. అందుచే చెన్న రాష్ట్రీయ
సంఘము స్థాపితమైనది ఈసంఘమువారు, యీరాష్ట్రీవాసుల
అవసరములకు తగినటుల క్రియానుసరణ యోగ్యమగుంతరకు
సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును కోరుదు, కాంగ్రెసు, మస్లిములీగు
విధానముల సంగీకరించిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమస్యా
పరిష్కారము చున్నావనని కొందరి అభిప్రాయము. కాని నే
నీవిషయమై కొన్ని విధానముల చేర్చుచున్నాను. వానిని
మీరు విచరించి, మీ అభిప్రాయముల క్యక్తికరించెదరు. గాక!
కాంగ్రెసు విధానముల యందు కూడ, జాతి
భేదముల ననుసరించి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కాన
వచ్చుచున్నది. మన హిందువులలో ననేక యంతశక్తిలు
గలవు. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమస్యా పరిష్కార
మత్సరమరచునా, అది ప్రాంత జాతీయపద్ధతుల ననుస
రించి జరుగవలయుననియు నెల్లరు సంగీకరించెదరు
యన్నార. ఈ విధముగానే మన జాతీయం దైకమత్య
ము ప్రబలము కాగలదు. నే నీక్రిందివిధానముల చేర్చుచు
చున్నాను:-

- (1) జనసంఖ్య ననుసరించి, బ్రాహ్మణేతరులు 418
లక్షల మందిగలరు. అందు 27 లక్షల మంది మహమ్మదీయు
లును, 12 లక్షలమంది క్రైస్తవులును, 18 లక్షలమంది
బ్రాహ్మణులును, 80 లక్షలమంది పంచములును గలరు.
300 లక్షలమంది బ్రాహ్మణేతరులలో 28 లక్షల నాయక
గులును 16 లక్షల కాపులును, 25 లక్షల కహాలులును, 16
లక్షల గొల్లలును 11 లక్షల కమ్మవారులును గలరు. కంసా
లులు 9 లక్షలును, బట్టిలు 25 లక్షలును గలరు. వైశ్యులు 5
లక్షలును, శైలు 3½ లక్షలును, వెలమలు 5 లక్షలును గలరు.
బ్రాహ్మణేతరులగు హిందువులకు 25 స్థానములు (సీట్లు)
గలవు. కావున పదిలక్షల జనసంఖ్యగలవారికి ఒక్కొక్క
స్థానము చొప్పున నొసంగినయెడల, 18 స్థానములుపోన,
ఇంకను, చిల్లరజాతులకు 7 స్థానములు గలవు. వానిని ఆంధ్ర
ద్రవిడ దేశములలోని యితర చిన్న సంఘముల కీయవచ్చును.
- (2) రెండవవిధానము భాషాప్రయుక్తమైయున్నద్రవి
డులకు 9, ఆంధ్రులకు, 8, మలయాళము వారికి 3, కన్నడము
వారికి 2, గుజరాతీవారికి 1, హిందూసానీ వారికి 1 చొప్పున
స్థానముల నొసంగవచ్చును.
- (3) ఇది రాష్ట్రీయసభయుగ నుండును. దీని ననుస
రించి ప్రతిమండలముల నుండియు యొక్క బ్రాహ్మణేతర ప్రతి
నిధిని పంపవచ్చును.
- (4) ఇది రాష్ట్రీయ సభయుగను, ఆశయానుకూలము
గను కూడ యుండును.

- (5) ఇది మతానుసరణము. వైష్ణవులు, మధ్యవులు, ము
న్నగు మతములవారి ప్రాతినిధ్య మిందు ఆమోదితమైనది.
 - (6) హిందువులు, మహమ్మదీయులు, శైయులు, పంచములు
మున్నగువారికి ప్రాతినిధ్యము నీయవచ్చును.
 - (7) హిందూసంఘమున నున్న ప్రతిజాతివారికిని, జాతి
యైకమత్యము, కలుగునటుల తృప్తియలకు వైశ్యులు మున్నగు
వారికి ప్రత్యేక స్థానముల నొసంగవచ్చును.
 - (8) వర్తకులు వ్యవసాయదారులు మున్నగువారికి తమ
తమ వృత్తులను బట్టి ప్రాతినిధ్య మొసంగవచ్చును
 - (9) జనసంఖ్యనుసరించి అలుభాగములుగ విభజింప
బడి, బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు, మహమ్మదీయులు,
క్రైస్తవులు, పంచములు నిన్ను జాతులు, ఆంగ్లో-వైశ్యులు
మున్నగువారికి ప్రత్యేకముగ స్థానముల నొసంగవచ్చును.
- కాంగ్రెసువిధానము ననుసరించి, మన మీ విధముగ
ప్రాతినిధ్యము నీయవచ్చును:- 25 స్థానములను నియాజితుల
కిచ్చిన తరువాతి, మిగిలిన 75 స్థానములలో 5/6 వంతు బ్రా
హ్మణులకును, 25 స్థానములకు, వెయ్యిరూపాయలకు మించి
న పన్నునిచ్చు క్యోసాగుదారులు మున్నగు బ్రాహ్మణేతర
హిందువులకు నీయవచ్చును. వైశ్యులకు 6 స్థానములను, నాటు
కోటి పెట్టను, దక్షిణఇండియా వర్తకసంఘమునకును,
1 టీము గుజరాతీలు మున్నగు అల్పసంఖ్యములకు 1 యు
నాయకరుల కొకటియు, సాగ్రావులకు 4ను, క్రైస్తవులకు
4ను, కోమర కాథలిక్కులకు-రెండును, ప్రోటెస్టాంటులకు
రెండును, మహమ్మదీయులకు 15 ను, ఐరోపీయులకు
4 ను, వర్తక సంఘములు మున్నగు
వానికి 3ను, భూస్వాములకు 4 ను, పంచములకు 2 ను, నిన్ను
జాతుల కొకటియు, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమున కొకటి
యు, స్థానములనొసంగి, మిగిలిన 5 స్థానములను ప్రభుత్వము
వారు నియమించుటకు వదిలివేయవలెను. ఈ విధానములను
మీ రెల్లరు ఆలోచించి, మీ అభిప్రాయములను తెలుపుదురు
గాక. అని అధ్యక్షులు నుడివెరి.

కరుణాకరమోదనుగారు

జాతీయమహా సభ వారి సంస్కరణ విధానముల
నామోదించుచు, యీ విధానము వలన భారతీయుల కష్టము
లను తొలగించుటకు వీలుకలుగుననియు, కానసభలో 4/5
వంతు సభ్యులు ప్రజలచే యెన్నుకొన బడవలెననియు, 1-5
వంతు సభ్యులును ప్రభుత్వము వారే నియమింప వచ్చుననియు
యీ విధానములు కోరుచున్నవనియుమీననుగారు చెప్పెరి.

వీరు చెప్పిన వాక్యములను ముక్కనాచారిగారు బల
పరచుచు ద్రవిడ భాషయు దువ్వనీసిరి.

చల్లా గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు

బ్రిటిషు పరిపాలనను వలన మనలో కొంతమంది
ధీసంపన్నులు వారిపరిపాలనా విధానములందు కొన్ని
లోపములను కనిపెట్టెరి. మన హిందూదేశములో నూతన
శకారంభమయినది మొదలు మనవారు స్వాతంత్ర్యమునకు
పాటుపడుచున్నార. కాని మనలో కొందరు దానికి మన
మనస్సులమని చెప్పుచున్నార గాని దానియం దెంతమా
త్రమును సత్యములేదు. మన సౌకర్యమునకై కాంగ్రెసు
మస్లిం లీగువారు కొన్ని విధానముల నేర్పరచెరి. వానిని
మనమందరమును అంగీకరించి అభివృద్ధి చెందవలయునని నా
కోరిక.

- (1) రాష్ట్రీయ కానసభలో 4/5 వంతు ప్రజలు మన
దేశమందలి భారతీయులచే నెన్నుకొన బడవలయును. 1/5 వం
తు గవర్న మెంటు వారిచే నియమింప బడవలెను. గవర్నరు
గారి సభలో 125మంది సభ్యులుండవలయును. అందులో 25
గురు వారిచే నియమింతులు గావలయును. మిగిలిన 100 మంది
యును. ప్రజలచే నెన్నుకొనబడ వలయును.
- (2) రాష్ట్రీయసభలో యిప్పుడు జరుగుచున్న రీతిని
గవర్నరుగారు గాని, రెట్టి నెంటు గవర్నరుగారుగాని అధ్యక్షు
లుగా నుండకూడదు. సభాధ్యక్షుడు సభవారిచే నెన్నుకొనబడ
వలెను.
- (3) కానసభలో పన్నులు వేయువిషయమును గురిం
చియు యితర విషయములను గురించియు అనుబంధముగు
ప్రశ్నలను వేయుటకు యిదివరలో యుత్తరువులేదు. ఇప్పుడు
ఆ యుత్తరువును రద్దుపరచి అనుబంధ ప్రశ్నల నడుగుట కధి
కార మీయవలయును.
- (4) ఆదాయములు మొదలైన విషయములు యంతవర
కును యిండియా ప్రభుత్వమువారి చేతిలో నున్నవి. ఇప్పుడు
వానిని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి కీయవలయును.

అప్పటినికొనుట, ఆర్థికపుత్రముల నిచ్చుట మున్నగు
విషయములలో మనకు స్వాతంత్ర్యము రావలయును.

కానసభవారి తీర్మానములకు కార్యనిర్వాహక సభ
వారు కట్టుబడి నుండవలయును. ఒకవిషయమును గురించి గవ
ర్నరుగా కొప్పుకొనక పోయినయెడల ఆవిషయమును తిరిగిఒక
సంవత్సరమైనపిదప కానసభవారి నామోదించినయెడల
కార్యనిర్వాహకసభవారు దానిని తప్పక అంగీకరించవలయును.

సామ్రాజ్య కానసభకు 150 మంది సభ్యులుండవల
యును. వారిలో 120 మంది ప్రజలవలన ఎన్నుకొనబడ
వలయును. మిగిలిన 30 మందియును గవర్న మెంటు వారిచే
మితులు గావలయును రాష్ట్రీయకానసభలోనే సామ్రాజ్య
కానసభలో కూడ అధ్యక్షుడు సభవారిచే నెన్నుకొనబడ
వలయును. రాబడి సంబంధ మైన వ్యయ
ములను బిల్లులరూపముగ కానసభవారు తీర్మానింపవలెను.
సామంతరాజులనర్హుండి కప్పుముతీయుట, నేనానాకాదభాధి
కారములు; యధ్యులచేయుట; సంధికొప్పుకొనుట మొదలగు
విషయములలో ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణాధికార మీయ
బడినది.

ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యమును గురించి మన సభాధ్యక్షులు
చెప్పినవిషయము మిగుల బాగుగ నున్నది. కాంగ్రెసువారు
అల్పసంఖ్యకు లగు ప్రజాసంఘములకు ప్రాతినిధ్య మవసర
మని చెప్పినారు. 4 కోట్లమంది ప్రజలుగల బ్రాహ్మణేతరుల
కెట్లు ప్రాతినిధ్యము విభజింపవలసినదియు కొంచెము యోచిం
చవలసియున్నది. రాష్ట్రీయకానసభలో 125 మంది
సభ్యులకు 25 మంది ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడుచున్నా
రు. మిగిలినవి యీవిధముగా పంచవచ్చును.

20 యుద్యోగులకు, 5 ఇతరులకు, 15 మహమ్మ
దీయులకు, 4 యూరోపీయును ఆంగ్లోయిండియనులకు
4 యూరోపీయును స్లాంటర్లు, 2 భారతక్రైస్తవులు, 2 హిం
దుపంచములకు, 5 బ్రాహ్మణులకు.

మిగిలిన వ్యవసాయకాఖవారికి కొన్నియు నాటుకోటు
కెట్లకును, ఉత్తరాది, చెన్నపట్టణముల వారికిని విభజింపవల
యును. పరిశ్రామిక కాఖవారికి కూడ కొన్ని ఏర్పాటులు
చేయవలయును. ఈవిధముగా ప్రాతినిధ్యము జరిగిన బా
గుండునని శ్రేష్ఠిగా రాంధ్రమున నుడివెరి.

చక్కెరయ్య గారు

కాంగ్రెసు విధానముల నామోదించుచు, గాంధీ
గారి మహాభక్తుల మీరెల్లగును సంతకములను జేయవలయునని
వీరుచెప్పెరి. కాంగ్రెసువిధానము మితముగను, అలోచనాయంత
ముగ నున్నది. కొందరు భారతదేశము ప్రజాస్వామ్య ప్రతి
ష్ఠాపనముల కన్న మని నడుపుచున్నార. కాని మాంటాగుగారు
దేశజులకు స్వపరిపాలనము నొసంగుటయే బ్రిటిషువారి
పరమావధిమని చెప్పియున్నారు. కాంగ్రెసు విధానముల మన
కొంగువరుకు మనము సంతృప్తమౌదయలము గాజాలము.

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

మనదేశమందంతటను స్వాతంత్ర్యాందోళనము ప్రబలమగు
చున్నది. అట్టి ఆందోళనము సహజము. మనలో కొంతమంది
దీనికివ్యతిరేకులై యుండుట కడుకోచనీయము. 1000 సంలకు
పూర్వము ఇతరదేశములు అజ్ఞానదళయం దున్నతరి మన భార
తదేశము మిగుల నొన్నత్యదళయం దుండినది. ఆంగ్లేయ
ప్రభుత్వము వచ్చిన పిమ్మట దేశమందు కాంతిని
నెలకొల్పి మన కనేకవిధముల లాభములను కలుగజేసి
రాజ్యము నేలుచుండిరి. కాని కొన్ని కారణములవలన ప్రజల
యందు దసంతృప్తి మొదైనది. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానము
లందు కొన్ని సౌకర్యముల కలుగజేసినగాని మనదేశమునందు
ఆందోళనము తగ్గ నేరదు. ఇందువలననే మన ప్రాంతపులలో
కొంతమందిప్రముఖులు 30 సంవత్సరములనుండి సర్కారువారిని
కొన్ని సంస్కరణముల నడుగుచున్నారు. కాని మనలోనే
కొంతమంది బ్రాహ్మణేతరులు ఈసంస్కరణముల కంగీకరిం
చుటలేదు. వీలనగా స్వరాజ్యమువచ్చినయెడల బ్రాహ్మణ
రాజ్యమే ప్రబలమగు ననియు బ్రాహ్మణేతరుల కధికారముం
డదనియు దురభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రతిపక్షియందును
ప్రతిపక్షిణమునందును, గొప్పవా రెవరు. భూస్వాములు, వర్త
కులు, ధనవంతులు వీందరును బ్రాహ్మణేతరులు గారా? కృష్ణ
దేవరాయలు మొదలగు బ్రాహ్మణేతరులు రాజ్యముచేయ
లేదా? బ్రాహ్మణులకు ధనమువలయునో మనవద్దకే రావల
యును. మనవారు కొంతమంది మనకు స్వరాజ్యము వచ్చిన
బ్రాహ్మణులు మనకపకారముచేయుదురని భారబడుచున్నారు.
వారు మనకుచేయు సపకారమేమిటి? బ్రాహ్మణులకంటె మన

విరోధామహాసంగ్రామము

ఆరిజినెంటల్ గారి విడుదల - సిద్ధహామ ప్రభుత్వ తీర్మానము.

(౧)
ఇస్టింగ్స్ ప్రభుత్వగారి సమాధానము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర సేనల పురోగమము.

(౨)
(మొదటి పేజీనీ.)

ఇస్టింగ్స్

బీసెంటుగారి విడుదల.

సిద్ధహామ ప్రభుత్వగారి ప్రతిపాదనము.

ప్రతిపాదనమును పరిశీలించు కొనుట. లండను, ఆక్టోబరు 24:—(దారిలో నాల్గవయ్యు చేయబడెను) నేటి దినము ప్రభుత్వ మందిరమున సిద్ధహామ ప్రభుత్వగారు బీసెంటుగారి విడుదలను పునర్విమర్శించి ఈ క్రింది కాగితముల జాబగోరి. “మార్చి నెలలో ప్రతికూల నిధులకు రాజప్రతినిధిగా రంగిన ప్రశంస నీయమగు ప్రత్యుత్తరము”; “వెంటంటు ప్రభుత్వగారి యపస్యము, మదరాసు దొరతనమువారు బీసెంటుగారి నిష్పంధమును న్యాయమని యాపించిన ప్రకటనము”; “జేయి మహమ్మదీయ సభాసంఘ ప్రకటనలు”. ఇప్పుడీ మూడు సంస్కరణములు కొలది మంది యాంధ్రోళనా సుఖము నుదాహరించి భయపడి నీయబడినవిగ నుండగూడదు. బ్రిటను దేశ మిప్పుడు కష్టదశయందుంటును జూచి ఈ కొలదివంటి యాంధ్రోళనా పనులు హిందూ దేశమును స్వాధీనముగాను లగు కొలదియంది యధికారము జేయ జూచుచున్నారు.

బీసెంటుగారికి మరల పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము మొసగి నందులకు మదరాసు దొరతనమువారు తమ యసహ్యతని వెలుపలేదా యని తేమింగున ప్రభుత్వ గారడిగిరి.

తమయభిప్రాయము ప్రకారము శ్రేష్టితములగు బీసెంటువర్త గారి చర్యలను విమర్శించుచు లాండ్స్ డౌన్ ప్రభుత్వ గారిట్లు చెప్పిరి. ఈ చర్యలవలన గొప్ప కీడు మూడగలదు. ఆమె యపిష్ట చేసినట్లు కనుజ్జి నీయగూడదని మదరాసు మైకోర్టు న్యాయమూర్తులలో నొకరు పోకిరి వాక్యముల నతడుదహరించెను. ఆమె యాంధ్రోళనము వలన హిందూదేశము నకు గొప్ప టిప్తు రాగలదని యెబ్బలేమగును తమ యభిప్రాయమును వెలుపగా రాజప్రతినిధిగారు వారితో నేకీభవించిరి. ఇట్టి యుద్ధవకరులను వెంటనే దేశమునుండి బయట కంటి వేయని దొరతనము వారెచ్చట నుండరు. నిష్పంధావాదము జాగ్రూకతకొరకు గావించబడినదే గాని శిక్షార్థము గావించ

మే ఎక్కువ సంఖ్యగలవార నయినపుడు మనము ఎన్నుకొనిన గదా వాను సభ్యులగుట. అటువంటి తరుణమునందు మనకేమి భయము. మనము సర్కారు దొంగలకు భయపడు దినములు గడచినవి. ప్రజలు సాగరికత, విద్యావంతులై యుండ దేశము నందు నూరినోద్ధయము ప్రారంభమయినపుడు వారు మనల సేమి చేయగలరు. మనకు స్వరాజ్యమువచ్చిన గాని మనము విద్యావంతులమై బ్రాహ్మణులకంటె ధైర్యులమై వారిని జయింపజాలము. స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల మనము మన పూర్వస్థితికి వచ్చెదము. బ్రాహ్మణులు తిరిగి కేదాధ్యయనము ప్రారంభించి ధనమునకై మనవద్దకు వచ్చెదరు. మనము పూర్వపు రాజులవలె రాజ్య మేలవచ్చును. కాబట్టి మన మందరమును సాధ్యమయినంత త్వరలో స్వరాజ్యము లభించ వలయునని కోరవలయు నని తెలుగున ప్రసంగించిరి.

రంగనాథం నాయుడుగారు

తేచి, యెట్టి విధానమైనను పరిపూర్ణత నంద జాలరు. మన నాయకులయందు విద్యాస ముంచవలయును. మనము ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నాము. మనము నిన్ను బాత్తుధర్మమునకు ప్రభుత్వమువారి నెప్పుడు ధనసహాయమును కోరినను, ధనము లేదనియే వారు ప్రత్యుత్తరముమొసంగుదురు. కావుననే ఆర్థికాధికారము భారతీయుల హక్కు గలది కావలయునని వాయుడు గారడిరి.

పిచ్చుట ఆధ్యక్షులు తేచి, యెల్లరును యేకీభావముతో వర్తింపవలయుననియు, జస్టిసు పక్షమువారు కలసి వచ్చిన వారితో గూడి పనిచేయుట కిష్టమైయు లేదనియు చెప్పిరి.

తరువాత సభ ముగిసెను.

బడలేదని కొందఱు పలుకుచున్నారు. ఆరెంటికిని గల భేదము హిందూదేశమునందలి సామాన్యజనులకు తెలియనేరదు. వారు బీసెంటుమీయో మహాప్రద్రవకర మగు తప్పిదము నొనరించె ననియు, హిందూదేశదొరతనమువారు రామెను తీమించినయెడలంచెదరు. మాంటేగుగారు వచ్చుసరికి దేశమును శాంతివంతులుగ నుంచునట్లు లామె యొనర్చిన వాగ్దానము రాజప్రతిపాదన లగు లేఖల వ్రాయుటకు టిప్తు సంబంధించదు. “ఒకప్పుడు దేశమున శాంతివంతులుగ జేయదలచి క్రిందనుండు యల్లకల్లోలములను, దూరమునందుండు మహావిప్లవములను యూహించి మి రెదియో కాలముగల్గెముగ మెల్లమెల్లన నూరకుండవచ్చునా? హిందూదేశమున తీరమగు స్వపరిపాలనో ద్యమమున మాంటేగుగారు మెచ్చుకొనివానికి తమచేయూత మొనగదమని తెలియబరచుట కలసినే మన మెక్కుడు జాగ్రూకతను వహించవలయు నావశ్యకత గలదు. జూలై మా సముచుండు మె సభాపేమి యావివాద మపుడు మాంటేగుగారు రెండులకును బాధ్యులుగ నుండ నపుడు వారు గావించిన యనాలోచితోపన్యాసమునకును, నెలదిరముల క్రిందట ఇస్టింగ్స్ గారి యపస్యమునకును బాగము చెప్పిన యపవాదమునకును గల భేదము నతడు వివరించి చెప్పెను. ఆచరణమున ఇస్టింగ్స్ గారు దొరతనపు టుద్వోగి. అతడు కాదు. దొరతనమున జేరిన గాదిగ మాంటేగుగారు చాలజాగ్రూకతతో ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇప్పుడు మాంటేగుగారు విశేషముగ సేమియు మాట్లాడక దేశపరిపాలనమందు భారతీయుల కెక్కుడు ఉద్వోగముల నిచ్చుచు నిరంతరము వారితో సేమియు నిర్వృద్ధిగానించు కొనవలెననియు స్వపరిపాలనా సంస్థాపనల సాధారణముగ నభ్యర్థిస్తామి యనింపవలయు ననియు బల్కుచున్నారు. ఈ యభిప్రాయములతో మన మందఱుమును బాగుగ నేకీభవింపగలము. కాని ఇచ్చటి సత్యముమాత్రము యధోలిమన్నయది. ఈ వాక్యముల బల్కులలో నిద్రజ మాంటేగు—అధికారపు మాంటేగుగారు, అధికారపు మాంటేగుగారులను, స్పష్టముగ జూచుచున్నారము. హిందూదేశమునందు రాజప్రతిపాదనకంటె జూచినది అధికారపు మాంటేగు గారి నని తనకు సంకోచము గలగుచున్నది. “హామరూలు” దేశమయే యాపు చాల్చిన చెప్పెను నంటికి యాతునతతో వారతని నాదరించెదరు. హామరూలు దృక్పథమును బట్టి హిందూదేశ దొరతనము వారిని సమాలుముగ వెల్లగింప వచ్చిన మహా భావునిగ వారతని భావించురు. అందు వలన ప్రస్తుతము మాంటేగు గారు పూనిన సంక్షేమ చాల కష్టతమ మైనది. హిందూదేశమునంద తేడు గావించు పనుల తి జాగ్రూకతతో పరిశీలించ బడునని తనసమ్యక్తము. అతి జాగ్రూకతతో నీసయమున ప్రవర్తింపవలసి యున్నదని మాంటేగు వంటి మహా బుద్ధిశాలిగ్రహించి యుండగలడనియు, హిందూదేశమునందు పలుతావులలో బాగుగ గన్పట్టు నిరభిమాన చర్యను తేలికగ నతడు జూడదగదనియు తమ యభిప్రాయము. ఏలనన, బీసెంటుగారిశిక్షానందర్శమున జేయబడిన మహాదోషము వలన నత్యంత రాజభక్తి పరాయణులగు వారలు విశేషముగ భీతిమొందిరి. అందుల కెంతయు చింతింపవలసి యున్నది.

ఇస్టింగ్స్ ప్రభుత్వగారు.

వై యపస్యములకు ప్రత్యుత్తరము మొసగుచు బీసెంటు గారే నిష్పంధించబడినది యేల విశుచునడిచియు, మాంటేగుగారు ఆక్టోబరు 16-న తేదీని చెప్పినట్లునే చెప్పిరి. హిందూదేశ దొరతనము వారు రామె మరల తీరమగు ఆంధ్రోళనము గావించనట్లుల తమకు వాస్తవములు చేయబడినవానిని గూర్చి జరిగినది జరిగినట్లునే చెప్పుట యుక్తముకాదు. అయినను వారికేదైన వాస్తవములను బట్టి బీసెంటు గారు మరల హానికరమగు యాంధ్రోళనమును గావించ హిందూదేశ

తనమువారికి మంచి నమ్మకము కుదిరినది. అట్టి నమ్మకమే హిందూదేశమంత్రీ కార్యాలయము వారికిని గలిగినది. తన్ను విడువనున్నారని తెలియక పూర్వము బీసెంటుగారు హిందూదేశ దొరతనమువారి కంపిన తంతియుజట్టి నమ్మకమునే గల్గించుచున్నది.

హిందూదేశ దొరతనమువారిచర్య భయమువలన గలిగినదిగాని, అతివాదుల యాంధ్రోళనమునకు చలించినదిగాని లేక అభిప్రాయ భేదమువలన గలిగినదిగాని కాదు. సంస్కరణములను గూర్చి యిటీవల తెలుపబడిన విధానము ననుసరించియుట్లు చేయుట యావశ్యక మయ్యెను.

వేలకొలది భారతీయ మితవాదులు బీసెంటు గారిని నిష్పంధించుటలో స్వపరిపాలనమును గూర్చి బహిరంగముగ చర్చించు సావకాశమును నిష్పంధించుటయే యని తలచిరి. దొరతనము వారు రామెయొక్క ఆశాక్రీయాంధ్రోళనమునే యణుపజూచిరిగాని వేరు అభిప్రాయము గలిగియుండలేదు. ఆమెనుగాని విడువకుండైన భారతీయులట్లునే యాంధ్రోళనము గావించుచు నుండునట్లు వాస్తవము. అందువలన మాంటేగు గారిసంక్షేమ విషయలగుట తటస్థించును.

యూరోపీయను సంఘమువారికి విన్నపము.

యూరోపీయనులలో కొందఱు కొన్ని భయముల నొందుచున్నారు. వారి నందఱిని తాము నివయపూర్వకము శాంతి దాతముల గలిగియుండ గోరుచున్నారు. స్థితి చాల కష్టతమ మైనది. ఈ సందర్భమున వారికి లేనిపోని శ్రమను గలిగింపరాదు. సంస్కరణార్థము తగిన ప్రణాళికను గావించ వారీసమయమున దొరతనమువారికి సహాయము మొనరింపనగు హిందూదేశమునకును, అందలి ప్రజలకును నత్యుత్తమ శ్రేయము నొన గూర్చు సంస్కరణముల నాలోచింప వారు సహాయము నొనరింప వలయును. హిందూదేశ దొరతనము వారు మదరాసు దొరతనమువారి యధికారమున ప్రమేయము గలిగించు కొనగూడదని కొందఱు బల్కుచురు. తామును రాష్ట్రీయు స్వాతంత్ర్యవాదియై, అయిన నిష్పటి స్థితిమాత్రము హిందూదేశమున కంటిటికి నమనర్పించునది యగుటజేసి ఇట్టి విషయములలో హిందూదేశ దొరతనము వారికే పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండవలసియున్నది.

స్థానిక సంబంధము లగు అంశములయెడగాక నితర అంశములందును, నిష్పంధావాదమొననాజ్ఞల మొసగు కోరిక తప్ప తక్కిన కోరికల విధానమంతయు హిందూదేశదొరతనమువారికే విడువదగునని మదరాసు దొరతనమువారు రంగీకరించిరి. మరియు హిందూదేశదొరతనమువారి తీర్మానమును మదరాసు దొరతనమువారు భక్తిపూర్వకముగ నిర్వర్తింప నంగీకరించిరి. యుద్ధపద్ధతమున నింతటి గొప్పమార్పుల తలంపబడినదని అనుగబడినది. (ఉత్సాహము). ఇప్పటి ఈ వ్యవస్థ హిందూదేశమున చాలకాలమునుండియే ప్రబలియున్నది. ప్రాముఖ్యము లగు రాజకీయసంస్కరణములు జరుగవలసియున్నదని హాస్థింజ ప్రభుత్వ గారికి బాగుగ నాటెను. స్థితి చాల యసాయకర నను సంగతి మెచ్చువర్త ప్రభుత్వగారికి బాగుగ నాటెను. హిందూదేశ దొరతనము వారు చాల కాలము నుండియు సంస్కరణము లావశ్యకమని ఇంగ్లాండు దొరతనము వారిని గోరుచు వచ్చిరి. ఈ సంస్కరణములు యుద్ధానంతరమువరకు నాపివేయ బడగలవని హాస్థింజ ప్రభుత్వ గారు తలచిరి. మరియుతమ చాలకాలముక్రిందటనే సంధి గావించబడునని తలచి యుండెనని తమ నమ్మకము. మంత్రివర్గమువారు తమనిశ్చయమును తెలియబరచక పూర్వము హిందూదేశ పరిపాలనా విధానమునుగూర్చి యేదియో యొక యభిప్రాయమును ప్రకటింపవలయుననియు, అట్లు ప్రకటింపకున్న దేశస్థితిచాలదుగ్ధరమగుచున్నదనియు, అట్లు ప్రకటించిన ఆంధ్రోళనము కొంతవరకు తగ్గగలదనియు, హిందూదేశ దొరతనమువారు నిరంతరము తంతునపుడు వచ్చిరి. బీసెంటుగారును, ఆమె యాంధ్రోళనమును ఆదుర్భరస్థితియొక్క నూచనములలో నొకటియేగాని వేరుకాదు. ఆమెను విడిచిపెట్టవలయునను తీర్మాన మొక్క రాజప్రతినిధిగారి మాత్రమే కాదు. సభవారు నతిమను గలనయే నిశ్చయించిరి.

రాజప్రతినిధిగారి బాధ్యత

ఆగష్టు 20 వ తేదీ నాటి ప్రకటనము రాజకీయ వాతావరణమును నిర్మలము గావించి, తనకు తెలిసినంతవరకు మదరాసులో మరల నాంధ్రోళనము ప్రాంధ్రమైనట్లు గానరాదు. పిచ్చుట ఇస్టింగ్స్ గారు రాజప్రతినిధిగావద్దనుండి వచ్చిన ఈ క్రింది లెంత్రినాక్షరము జరిగిరి.

“యూరోపీయనులలో విశేషముగ నసంతృప్తి ప్రబలుటకు గల కారణము హిందూదేశ మంత్రిగారు హిందూదేశ

దొరతనమువారి యభిప్రాయమును, మదరాసు దొరతనము వారి యభిప్రాయమును అణగారోక్కి తన యభిప్రాయ ప్రాబల్యమునే జూపెనని వా రంగణును దృఢముగ విశ్వసించుట తప్పదు. నేను నాభూమిమీదనే ప్రవర్తించినందున, మదరాసుదొరతనమువారు భక్తిపూర్వకముగ నా తీర్మానము నంగీకరించినందున మీరు భుజితులుగ దెలుపవచ్చును. బీసెంటుగారిగూర్చి విక్కింగరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారికి వాలోగావించినందుండి నిషేధనల దొలగించుట పూర్తిగవారి స్వంతాభిప్రాయములవలననేగాని వేరుకాదు. నిర్బంధానాన విచారణచర్యలముతో సంబంధము నొందుటకు మాకట్టి హేతువును గానరాదు. ఆయా హోట్ల బీసెంటుగారి కి యు బడు అతిధి సత్కారములు గూడ మా కసంతృప్తి కలములుగ లేవు. స్వాభావికముగనే యందువలన స్థానిక ప్రదేశమున ముక్రము కొలది మాత్రపు యాందోళన గలిగియుండ వచ్చును. దానివంతిగ పాటింప నవసరములేదు. బీసెంటుగారి కార్యక్రమ మంతయు ఖైదుముగనే యున్నది. నాతో గావించిన మాట భరారును బట్టియే యామే ప్రకర్తించుచున్నది.

బీసెంటుగారికొక హెచ్చరిక.

కాగితముల గోరుటకు ఇష్టించుగా రధిక్షేపించిరి. హిందూదేశ దొరతనమువారు తెనుయెడ జూపిన సామధూతికి వ్యతిరేకముగ బీసెంటుగారికి రికమీద ప్రవర్తించిన హిందూదేశ మంత్రులగారి యనుమతి సహితము హిందూదేశ దొరతనమువారామె తీవ్రపు అంతోషమును తగురీతి నాపివేయగలరు. అట్టి కార్యమిప్పుడే యావత్వక మగు నేని దొరతనమువారిం చెయ్య దయ జూపక నవ్యకర్తవ్యమును గావించును. మాంపేగుగారితో బోవుచున్న ప్రతినిధి వర్గము మంచి ప్రాతినిధ్య ప్రవర్తనము గలిగి యున్నదని ఇష్టించుగా రు మెక్కి మెక్కి వక్కాణించిరి. ప్రతినిధి సంఘమువారు హిందూదేశమునం దుండుచంత కాలము పరిశాలక విధాన తీర్మాన మేగయు ప్రకటింపబడదు. సభలు మొదలగు వానివలన నెట్టి తీర్మానములు గావించ బడినను ఆయని మొదట దొరతనమువారి యంగీకారమున కంపబడి పిచ్చుట పాన్ల మెంటు లో ప్రకటింపబడును. హిందూదేశమునం దామాబోట్ల గావించబడు సభలు రాజప్రతినిధిగారి యెదుటనే గావించబడును. రాజప్రతినిధిగారి స్థితికి దగిన భూత మాంపేగుగారిం గుట వలన గొంతెవరునని యు మొంద నవసరములేదు. హిందూదేశ మునందగు వారు గావించవలయు పని చాల కష్టమైనది. అనేకములగు చిక్కులు గలది. బ్రిటిషు ప్రజలును మౌండ్సెల్లును అన్యోన్యము రాగముతో గలసి పనిచేయుట మీద సంతకజనులు చాలవర కారధరపడియున్నది. అట్టి యను రాగమున కెట్టి యవాంక్షయును గలిగింపకుండుటయే నవకరట విధిగానున్నది.

బీసెంటుగారి విచారణవాసంతతము సంభవించిన దురదృష్టకార్య కరణమునుగూర్చి విచారించుచు మిట్టిలను ప్రభువుగారు మెగపాపిమియా చర్చలో మామిగు గారు గావించిన యుపచారమును తీవ్రముగ ఖండించిరి.

హిందూదేశ దొరతనమువారు మాంపేగు గారును ఈ కార్యమునందలి యాలోచించి కలసి యే చేసిరి గావున మాంపేగుగారి నెదిరించువారెల్ల హిందూదేశ దొరతనవారిగూడ నెదిరించుచున్నారని ప్రాప్రభువు గారు పలికిరి.

హిందూదేశ సంతక కాసనమును విత్తకార్యములకు తప్ప సంతక కార్యములనిమిత్త మెప్పుడు దుపయోగించియున్న గవర్నమెంట్ కు అయిదిగూర్చి నియమగుటకు సందేహము లేదని కారైక్టు ప్రభువుగారు పలికిరి.

కర్జనుప్రభువుగారి ఆక్షేపణము.

సాధారణ సభ్యులకు సంబంధమును హిందూదేశ దొరతనపు భారము తమకిసమయమున నియమమున యతడావంతయు నెఱుగనపుడు మాంపేగుగారు గావించిన యుపచారము నెదిరించుట మంచిది కాదని కర్జనుప్రభువుగారు డేపించిరి. హిందూదేశ కార్యదర్శియు, రాజప్రతినిధి గారును, ఆతని సహచరులును ఇట్టి విధానము నభిలషించుచుండ హిందూదేశ దొరతనమువారతని రాగోరును సంపిత యాహ్వానమును తిగస్కరింప దగునాయని వాడగిరి. వారు తప్పిదము మొనరించుచున్నారని చెప్పట కిరుగుదిగముల వారును కొంచెము జాగరూకతతో తాపీగా నాలోచించుట మంచిది.

సిద్ధివాసు ప్రభువుగారు తమ ప్రతిపాదనము ముపసంహరించుకొనిరి.

బ్రిటను; మహాయుద్ధవ్యయము.

లండను, అక్టోబరు 26:— జాతీయవ్యయమును గూర్చి ప్రత్యేక నియోజకసంఘము వారిట్లు తెలియబరచుచున్నారు. సెప్టెంబరు 30 వ తేదీ నాటికి యుద్ధము నిమిత్తము 500 కోట్ల పౌనును చెల్లించబడినది. అందు 122 కోట్ల 10 లక్షలు మాత్రము మిగిలినదని వారును, వలసదేశములును, హిందూదేశము వారును బహుశ్రీ కు కొనిరి. ప్రస్తుతపు వైవిధ్యము వధియుగావించిన వారును సములలో మరియొక నూరుకోట్లపౌనుల సాయధికముగా ఋణముగా చేరగలను. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారు మరుపునిమిత్త భుగముగ సామ్యియ్యుచున్నను, మరచుకపు తెల్లవమును తగ్గలేదు. అందుచే మనముకనుచుకొన్న పద్ధతులందు మితవ్యయమును పరికింపవలయును.

ఏమియో తీర్మానముల గావించుటకు పూర్వ మేరితనికేవల తక్కువ వ్యయమును ఎక్కువగావలయు చిక్కుననుసంగతిని ప్రాజ్యువైరికాకారవర్గము నిరంపన మూలచించుచుండవలయును. గోధుమలసంఘమును గూర్చి వారిట్లు చెప్పిరి. సంఘమువారి చర్యలకు మిశ్రములేదు. ఆర్థికముగ నది కోశాధికారుల యధికారమునం దుండలేదు. వానినండి కమిషనువారు 6 కోట్ల 70 లక్షలపౌనులను తీసి, కమిషను వారు ఆస్థిలియా దొరతనమువారివద్ద కొనిన గోధుమలంకను ఆస్థిలియాలోనే యున్నది. ఓడలు తగినన్ని దొగక తన్ను వాగోధుమలన్ని పాడగునీ తెలియుచున్నది. గ్రేటు బ్రిటను ఐర్లండులందు గోధుమలంక నభివృద్ధి జేయుటకు కమిషనువారు చాల పాటుపడిరి. సామగ్రిని నిలువజేయుటకు తగిన స్థలముల దొరకనందున 20 లక్షల పౌనుల వడ్డము సంభవించినది.

ప్రాచ్య

గొప్ప ఆంగ్లనైమానికుల డాక్.

లండను, అక్టోబరు 27:— 24-25 తేదీల రాత్రుల యందు జరిగిన వాడులలో బరుహాస్థానములపైని మరియొక టన్ను బాంబులు వదలబడెను. మూడు ఆంగ్లవిమానములు మాత్రము కనబడుటలేదు. గురునాథునాథు గాత్ర మారిమానములు నాలుగు మూలకాలపైని బాంబులు వదలెను. 45 పెద్దబాంబులు వదలబడెను. ఒకవిమానకాలకర్షణ బాంబులు సరాసరిగ పడెనది. ఒకఆంగ్లవిమానము తిరిగిరాకేను.

ఆంగ్ల కేరడాసేనల పరాక్రమము

లండను, అక్టోబరు 27:— 15 దగ్గులపేట గారు గత రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. నియమితస్థానములపై సుయోగావస్థుండము జరుపబడినది. విన్నను పరలు ఎవర బాసగా కాచినది. గారి అనుకూలముగ వీచినదిగాని గాత్ర మార్పుగలిగి నే దుదయును మొదలు విరాచునులేకుండ న్నను కురిసిరి. అయినను ఇన్ వెస్ట్రోలర్సు యువపరాక్రమమున ఆంగ్లకేరడాసేనలు ముందున కేగి ముఖ్యస్థానమును వశపరచుకొనిరి. పెద్ద గుట్టకు సరాసరిగ కేరడా సేన నిర్దిష్ట స్థానములను దాటిపోయి గ్రామమునకు దక్షిణమున నున్న మెట్టపై విడిచెను. మరికొన్ని కేరడా ఆంగ్ల సేనలను లండను టైలోరీజులు సేనలను శత్రువులను తమి పెద్ద గుట్టకు పోయిలు పాపిలుకు తూర్పుననున్న మాస్థానమునకు నుచువర్గపాపోయి చాలబలమగు స్థానములను పట్టుకొనెను. పోయిలపాపిలుకు తూర్పునకు ఉత్తరమునకు జరిగిన పోరునందు లాంకుమై. ఉత్తరదేశముల సేనలు పోరు సలిపినవి. గెలుపు కోర్కెవద్ద బ్రిటిషువారును బిత్సమాటీ కుత్తరమున పరాసువారు ను తలపడి పోరిరి. మొగనుగోర్కెల పశ్చిమమున పోల్లెరు మాక్కుకు తూర్పునకు పగలంతయు తీవ్రముగ పోరు జరిగినది. చాలమందిని పట్టుకొని మాసేలు ముందునకు పోయెను. బిత్సమాటీ కుత్తరమున పరాసువారు సాహసముతో వదలగా నెయింటుజాబ్బుబీతును దాటిపోయి చాల స్థానములను చాలమంది సైనికులను పట్టుకొనిరి. 24-25 తేదీల వాడులలో 800 మంది మిత్రులందలి వారు పట్టుకొనిరి.

అనన్తగిరి సలవిస్తీర్ణము.

లండను, అక్టోబరు 28:— ప్రధానశిబిరమునుండి రైటురు ఇటుల తంతివార్తనంపెను:— బ్రిటిషు వారికి పశ్చిమమున పరాసువారుండిరి. ఈ రెండు సేనలకు శుద్ధులయమునకు బోయి అటుండి శత్రువులనుతరి మెక. వర్షము పొచ్చుగావరి

యుచుండెను. రంగము మాతలపట్టు అడవియొద్ద నుండి గల వెల్లువరకును వ్యాపించి యుండెను. 7 గంటల సమయమున ఆంగ్లసేన ముఖ్యస్థానములలో నొక్కటియగు బెల్లపూస్సుకు నెక్కుట గోవరమయ్యెను. మరి కొన్ని నియమములకు పోయి ల్లు పాత్కుస్థానము నుండి సంజ్ఞాదీపికలు కనబడుటచే నా ముఖ్య స్థానము మావశ మయ్యెనని స్పష్టమైనది. మొదట మేము ఫిరంగులను కాల్చి యుండుటచే శత్రువుల ఫిరంగులు ధ్వంసమయ్యుండెను. మేము మరల తలపడుదుమని తలచి శత్రువులు రక్షణ ఏర్పాటులను చేసినని పట్టుకొనబడిన వారు చెప్పిరి. శత్రువు లధిక సంఖ్యావలలుగ నున్నను ఈ రెండువర్గాదు దినములలో చాలవని జనపగలిగితిమి. సేనకు సమయము సరిగ నందుటకు చాలమంది గోడ్లను వేయవారు. ఇనుపదారులను వేయవారును గొట్టముల నమర్చువారును విరాచును లేకుండ పనిచేయుచుండిరి. ఒక రాత్రి ఒక ఇనుపదారిని 48 సారులు పాడుచేయబడి నురల 48 సారులు మరారుతు చేయబడెను. ఫిరంగులను కాల్చువారుగూడ నద్భుతముగా పనిచేసిరి. ఇరు ములబటి బురదలో ఫిరంగులను నడిపించిరి. మేము ఫిరంగుల నన్నిటిని ముందునకు తీసికొనిపోవలసి వచ్చినను నిన్నరాత్రి 6 గంటలకు ఫిరంగులన్నియు క్రొత్తస్థానములకు వదగ్గుబడినవి. వర్షము గాలి మున్నగువానివలన వడ్డ మిరువీడులవారికిని గూడ కలిగినది. మే మాక్రమించిన స్థల సౌకర్యమువలన శత్రువులు నున్ను తలపడ నెంచిన గొప్పవడ్డమునకు సాలగుట నిశ్చయము.

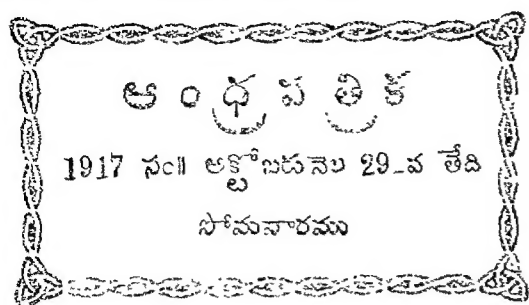
వరదలవలన ఆంగ్లసేనలకు నిరోధము

ప్రధాన శిబిరమునుండి విశేషము డిట్లు తెలిపెను. నేను సంతత ధారగా వాన కురియుచుండెను. వరద వారుచుండెను. ఆ వరదలో నే పోరు జరిగెను. వాన లేకుండి నచో కలుగునంత అధికముగ లాభము కలుగకున్నను నేను చాల ముఖ్యస్థానములు మావశమైనవి. పోల్లవనంకు చాటువద్ద నొక్క దాటున శత్రువులవైబడితిమి. అది సేనాస్థానము. 400 మందినై నికు లచటనుండిరి. మేము 60 మందిని పట్టుకొంటిమి. వారిలో అట్లు పొంటుగూడ నుండెను. మధ్యాహ్నమునకు మాసేలు బిల్లవోరెడ్డియొద్దకు చేరుటను మా విమానములు చూచెను. ఆ స్థానము ముఖ్యమైనది. దానికొరకు పలుసారులు పోరుజరిగినది. ఆస్థానమును మేము నిలుపుకొని గలిగితిమేని చాలలాభము కలుగును. ఇతర వోట్ల వరద హెచ్చుగ నుండుటచే సేనలు నిలువవలసి వచ్చెను. శత్రుసేనలు చాల సంకులముగ కుండెను. పరాసువారు గూడ స్వల్ప వడ్డముతో చాల ముఖ్యస్థానముల నాక్రమించ గలిగిరి. శత్రువుల లక్ష్యము సరిలేక పోవుటయే యిందులకు ముఖ్య కారణము. మా అనన్తగిరిసమున శత్రువులు గ్రహించియే యుందురు. ఏల నవ వారు విహారములు అగంటకు పూర్వము చాల క్రంకుగా చరించుచుండెను. కేరడా వారు చాల తీవ్రముగ పోరిరి. నిన్న మధ్యాహ్నము శత్రువులు రెండు సారులు తలపడక కేరడావారు పారదొలిరి. బాలమందిరి పట్టుకొనిరి. ఆ పోరు పాశ్చాత్యులకు దక్షిణపశ్చిమ భాగములందు జరిగినది. మేము మాస్థానములకు బలపరచుకొని 18 మరఫిరంగులను పట్టుకొని పశ్చిమముగా ముందున కేగితిమి. నేనుదయమున తెంపికలిగి నదిగాని నేల చాలబురదగానుండెను. నిన్న సగటికంటె రాత్రి యందు పాశ్చాత్యుల పరిసరమున మాకు నుకూల నుధికి చుయినది. శత్రువుల లధికముగా గుండ్లను వదలలేదు. చాల ఫిరంగులు వెనుకకు గొనిపో బడెను. శత్రువులకు సాయుధులు సరిగా నుండుటలేదు. 800 మంది జర్మను సైనికులు తెన్నవద్ద కందకములలో ప్రవేశింప నిరాశించిన కతిమున వారిని చెరసాలయం దుంచిని జర్మను పక్షులనుండి వాగవచ్చినది. శత్రువుల సేనావళమునకు ఫిరంగి వశమునకును గూడ వైయు తగ్గలేదు.

జెప్సినలమార్గము.

లండను, అక్టోబరు 27:— జెప్సినదాడి బిధ్వంస మొందుటకు ముఖ్యముగ తీగలేకుండ వాని వడపుటయే కారణము. 15వేలఅనుగులయొత్తుకంటె నెక్కువగా నెగయునపుడు కాపాసు మీద నాధారపడుటకు వీలులేదు. అందుచే వారిరెక్కలముల నుండి జర్మను లంపు నాయునాదలమీద నాధారపడవలసి యున్నది. క్రిందటిపద్ధతమును పోగించుచునేమయుగ నుండుట నవనవది ఈ గుర్తుల బాగుగ గ్రహింప లేక పోయినది. పట్టుబడిన ఒక జెప్సినను వచ్చిన సందేశములజూడ వానికి జర్మనీనుండి సులహా లాసగుచున్నటులు తెలియవచ్చెను. ఎవో 48 వ సంఖ్యగల జెప్సిన ప్రాస్సులో సేలగూలు టకు కారణ మని 20 వేల అనుగులయొత్తును సంచరించుచుండెను. ఆవట నాయుభారము చాల ఎక్కువ. క్రింద పట్టుకొనబడునపుడు బంధితులు చుండు గ్రమ్మబడి యుండిరి.

కావ్యమును పండితులనుండి పెద్ద కంఠేవాదవచ్చెను. మ. 30 వ. ప. 1 ల. పదమున నది నిద్రామాయగాని యామాయమున యామాయమున యభిప్రాయముల బలమును మునుపటివలెను వారలచే పెద్ద సభ గానికనుబడుననియు, చిహ్నముగాని నిమగ్నముగూర్చి ముందుగా రొనర్చిన కావ్యక్రమమునకు విరుద్ధియగు బడుననియు, మునుపటిగా రేముద్దేశముతో హిందూదేశమునకు బోవుచున్నది. తద్వలన బడుననియు నందు తెలుపబడెను. తమతమజిల్లాయందలి నాయకుల (పెద్దనువులనుకొని గాని నిలవుల) యింటివద్దనుండు స్త్రీహితుల) నందలి నాసభకు బోవనోరు. తందుల నందరిని సంగమముచేర్చి కాళులవారికిని తల్లిదండ్రుల కంబిరి.



భ్రమవీడుట

హద్రాసు మెయిలుపత్రిక పంపిన ఒక్క తంత్రవార్త ఆంగ్లదేశములోని ఆంగ్లో హైందవ నవాబు ను నిద్రమండి మేల్కొల్పినది. భారత దేశపు ద్రవ్యము ననుభవించి, ఆ ద్రవ్యముతో పేరు ప్రఖ్యాతిపడసి, యిప్పటికిని యీ దేశపు ద్రవ్యము నుపకారవేతముగ జడయుచు, యీ దేశము పట్ల యనుమతయు కృతజ్ఞతగాని కని కరముగాని లేని ఆంగ్లోహైందవ పూర్వాయము హిందూ దేశమునకు సంస్కరణముల ప్రసాదించు ననుమతి మురిచెను. కాని ప్రవాసమునకు వచ్చిన నుండి నుండియున్నాడు. హిందూదేశమునకు యము లెట్లు విరింతరానివృత్తి జేయుచున్న ప్రా, యీ విషయము మీరు గన్నుల మూసికొని యు న్నారు. ప్రస్తుత ప్రాపంచికాభివృద్ధి మీ మానస మునకు పొజుటలేదు. ఇకను బేరంగజేబు పాడునా కాపు హిందూదేశమే వారి దృష్టి యందున్నది. ఆంగ్లోహైందవాధి కారులకు ప్రజలు జోహాను లొనర్చుకాలమే శాశ్వతముగ నుండ వారి కోర్కెయై యున్నది. హిందూదేశమున ని రంకుశాధికారము వహించి, నూర్వాతకతప్తవ దనులై, ప్రజాస్వామ్యపరిపాలనా శ్రతిభను మరచి, హిందూదేశము విదేశీయుల శ్రీలక్ష నుద్దేశించుచున్నదనియు, ఆంగ్లోహైందవ యువ కారవేతనోద్యోగుల స్థితి కోవకు బురికొల్పుటకు మారుగ జాలి బురికొల్పుచుండును. మీరు చి కాల హిందూదేశ నివాసముచే స్వాతంత్ర్యా దర్శముల మరచెను. మానవ సమత్వము మీ దృష్టిపథమునూడి చాటుగును. ఇట్టి స్థితిలో మీ స్వదేశమున కరుదెంచినపుడు, ప్రజాస్వామ్యపరి పాలనా పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ ప్రవర్తించలేక పేరు జాతిగ నేర్పడుదురు. మీని ఆంగ్లోహైందవ నవాబులని అక్కడి ప్రజలు పేరిడెదరు. మీ ప్రజా సామాన్యముతో కలసిమెలసి తిరుగుటకిచ్చుగించరు. హిందూదేశమునకు వలె నిరంకుశాధికారము వ హించుట కవకాశములు స్వదేశమునకుండవు. అం దుచే, మీరు వేరు సంఘముల ప్రత్యింపించి యక్కడ కాలము గడుపుచుండురు తమ పూర్వ వాసనను వినుపజాలక, కామన్సు సభలో గాని, ప్రభువుల సభలోగాని, భారతదేశ సమస్యను చర్చించు సమయమున, తమ యనుభవమును బహులు వెల్లె డరు. ఆంగ్ల ప్రజాసామాన్యమునకు హిందూదేశ కేషయములు బుద్ధిమండు బొరవు. రాజద్రోహ కేషయము లెన్నియొకరును, రూటరు నోరంతలు కొండంతలుడేసి త త్రీవార్తల నంపునపుడు బిక్కు నిగిలిన సమయములందు హిందూదేశపు యిడియే వారికి నోచరము గాదు. అట్టి స్థితిలో విస్ఫుర్న చెప్పేది వేదమనునట్లు, ఈ ఆంగ్లోహైందవ నవాబుల బాక్యములే ప్రమాణములుగ భావించ బడును. హిందూదేశాభివృద్ధికర విషయము లేమాత్రము చర్చకు వచ్చెను మీరు సైంధవుల బలై నిద్రించి, తమ జాతికి గల యధికారము లుం బ్రాప్తికి ప్రయత్నిండు గావలయును. అదృష్టవశ మేద దృష్టితో క్రమక్రమముగ దగ్గుచున్నది.

హిందూదేశపు మొర లాంగ్ల దేశమునం దాలకింప బడుచున్నవి. సంగ్రామారంభమైన పిదప రాజనీతి జ్ఞలదృక్పథము కొంతవరకు మోసదీ, బిసెంటు మొ దలగు వారి నిర్బంధములగుర్చి దేశీయులు గావించిన యాందోళనయు, ఆంగ్లప్రజల కర్మపుటుముల జొచ్చినది. స్వపరిపాలనాభిలాష గూర్చి ప్రజాభి ప్రాయముల గనుకొనుటకు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హిందూదేశమున కేతెంచుట నూతన శకారంభ మునకు సూచకముగ నున్నది.

నూతనముగ నీ మార్పుచే, ఆంగ్లో హైందవు లలో యలజడి గలిగినది. మెయిలుపత్రిక నాయ కత్వము వహించినది. మెయిలుపత్రికాను చరు లకు బిసెంటుగారి నిర్బంధ విమోచనము ఆందోళ నమునకు ప్రాతిపదికగ లభించినది. హిందూదేశ శాభివృద్ధికి భంగము గలిగించు టయం దారి లేరని ఆంగ్లో హైందవుల నాయ మును, మెయిలుపత్రిక బొందినది. హిందూదేశాభి వృద్ధికి గాక, ఎట్టి యభివృద్ధికైనను ప్రతిబంధక ముల గల్పించు “మార్షింగు పోస్టు” “స్పెక్టేటరు” మొదలగు పూర్వాయముల పత్రికలు మెయిలు పత్రికకు జేయూత నొసగినవి. అను కొనిన పతకము కొంతవరకు గుదిరినది. నిర్బంధ విమోచన దోషమునకు గారకులని యూహించ బడిన మాంటాగూగారి యొక్క స్థాన భ్రష్టత యొక్కటి మాత్రమే నిలచియున్నది. అది సిద్ధిం చిన యెడల, విజయధ్వజము స్థాపింపవచ్చును. అదృష్టవశమున కామన్సుసభ యీ తరుణముదే కూడుట తలపించెను. మెయిలుపత్రిక నిర్మించిన యత్రము గడల నారంభించెను. పార్లమెంటు సభలో మాంటాగూగారిని నిర్బంధ విమోచనము గూర్చి ప్రశ్న లడుగబడెను. నిర్బంధ విమోచన మును రాజప్రతినిధిగారు బుద్ధి పూర్వకముగ గావించి గాని తమ బలవంత మెద్దియు లేద నియు, దేశరక్షక శాసన ప్రయోగము దండనము కొరకు గాక రక్షణ సమిత్తమే యుద్దేశింపబడిన దనియు, నిర్బంధముల వొలగించుట శాంతి వాతా వరణమున కత్యవసరమనియు, మాంటాగూగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. ఈ ప్రత్యుత్తర మునకు దోడు, సర్ జె డి. రీసుగారు గూడ రాజప్రతి నిధిగారిని సమర్థించుటతో, మెయిలుపత్రికా సహ యకవర్గము వారి ఆశాభంగము మితిమీరెను. మంటియెడ్డయినను, తమయెదే గెలువవలెనను వట్టుదలతో గూరుచున్న మీ కీ శృంగభంగము జాలలేదు. మాంటాగూగారు హిందూదేశ ప్రభు త్వమువారిని నిర్బంధించినను సిద్ధాంతముతో మీ ఆందోళన మారంభించిరి. మాంటాగూగారి సిద్ధాం తము నిరాధార మయినదని స్పష్టపరచినను, మీ వాక్యముల తాము విశ్వసించుమనియు, మీరు తమ దోషము నొప్పికొనుమకు తాము తీవ్రాందోళ నము జరిపెదమనియు, మెయిలుపత్రికాను చరుల శపథమై యున్నది.

తిరిగి ప్రభువులసభలో యీనెల 24 వ తేదీని సిడెహాం ప్రభువుగారు బిసెంటుగారి విమోచన విషయకముగ వత్రముల జూపవలయునని తీర్మాన మువపాదించిరి. దేశాభివృద్ధికి ప్రతికూలు లని ప్రసిద్ధిగాంచిన లామింగుటను ప్రభువు, లాక్ష్మణు డాను, మిల్టన్ ప్రభువులు సిడెహాముగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. లామింగుటను ప్రభువు గారు, హిందూదేశ ప్రజాసామాన్యముపై తమకు గల సహజాభిమానమును వ్యక్తపరచిరి. బిసెంటు గారి నిర్బంధము భండన కొరకు గాదని ప్రజలు విశ్వసించరని వీరు వాక్కుబ్బిరి. హిందూదేశము నుండి మాత్రము బహుశాల్యమునకు నోరు

లేని భారతీయ ప్రజాసామాన్యము మాత్రము యీ ప్రభువుగారికి తమవేతల ననుదినము వెల్ల డించుచునే యుండును గాబోలు! లేక ప్రజా సామాన్యాభిప్రాయము గనుగొనుటకు నూతన మానసిక శక్తి వీరినావహించినదేమో? మాంటా గూగారు మెసపోటేమియా నివేదికమును విను యించుచు నొసగిన యువన్యాసము హిందూ యాలు వాడల వాంఛలకు ప్రేరేపకముగ నున్న దనియు, ఉద్యోగియైన పిమ్మట మాంటాగూ గారు జాగరూకతతో ప్రవర్తించు చున్నను వహించూలు వాడులు స్వాతంత్ర్యమొసగునని మెస పోటేమియా నివేదిక విమర్శకులకు మాంటాగూ గారికి గాని కార్యదర్శియైన పిదపటి మాంటా గూగారికి గాదనియు, మొదలగు సవధంత వాక్య ములతో స్పష్ట ప్రభువుగారు పన్యసిందిరి. స్పష్ట ప్రభు వుగారికి జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుటతో నాశ్చర్యమేదియు లేదు మాంటాగూగారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యైన పిమ్మటనే యీ తీరుగ నుపన్యసిందియుం డిరి. ‘కామన్సుసభలో ననుద్యోగ సభ్యునిగ హైందవ విషయము గూర్చి యుపన్యసించియుం టిని, ఆ సమయమున ఇండియా ఆఫీసులో యుజ్యో గవదవిని స్వీకరింపవలసి వచ్చునని నాశ్చర్య యుద్దేశము లేదు. ఆ యువన్యాసముతో నాయభిప్రాయము లిమిడియున్నవి. నా కా యభిప్రాయము లిప్పటికిని యున్నవి.” వైవాక్యముల గమనించి నచో, యీవృద్ధ ప్రభువుగారు రనుకొనినటుల యి వ్వమ మాంటాగూలు లేనియు, రేంజవమాంటా గూగారు వీధిమయండుచూత్ర ముడిర యు వ్యక్తపడగలను. ప్రభుత్వసహాయ కార్యదర్శియగు వెలింగటను ప్రభువుగారు మీ యన్యక్త ప్రసంగ ములకు దూరీతని జవాబునగిరి అధిక సంఖ్యా కులగు బాక్యతగు భారతీయుల నందరిని కోపో ద్రేకుల జేసిన యిట్టి నిర్బంధముల నుంచుట శాంతి వాతావరణమునకు భంగకరమని ప్రభు త్వమువారు గ్రహించిరి. నిర్బంధవిమోచనముకై గావింపబడిన ఆందోళనము హిందూదేశమందంత టును చలనముగావించింది. ఇది రాష్ట్రీయ పగుటకు మారుగ అఖిలభారతీయ సమన్యగ బణిమించుట చే, హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు బోక్యము దీసి కొన నవసరమయ్యెను. అందుచే హిందూదేశ ప్రభు త్వమువారు దీసికొనిన చర్యకు, మద్రాసు ప్రభుత్వ మువారు సమ్మతించిరి. ఇట్టిస్థితిలో, ప్రభుత్వాధి కారిమునకు మాంటాగూగారు భంగము గలి గించిరిని చిలుకకలుకుల బలకుటకు వైకరీత్య ము వే రొడిటి యుండదు. ఇకను సందేశా స్పదు లెవరయినను యున్నయెడల, రాజప్రతినిధిగారు ప్రభుత్వకార్యదర్శి కంపెనీ త త్రీవార్త లజ్ఞానము బోద్రోలగలను. తమ స్వంత బాక్యతపై బిసెంటు గారి నిర్బంధము దొంగించితి మనియు, అందు ర రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు సమ్మతించినవనియు, దేశ ములో నిపుడు శాంతి వాతావరణ మేర్పడినదనియు, రాజప్రతినిధిగారు చెలిపిరి. ఈ ప్రభువుగారు విమ ర్శకుల కార్యము సమంజసముగాదని నుండలిం చిరి. కారైక్టేలు ప్రభువు హిందూదేశముపై తమకు గల సహజాభిమానము జూపి, విమర్శ సము వలకనిరి. ఆశ్చర్యముతో నాశ్చర్యము, క్షణ ను ప్రభువు ప్రభుత్వకార్యదర్శి రాజప్రతినిధి గారు చ ర్యల సమర్థించిరి! ఫలితము లాక్ష్మణుడాను ప్రభువు గారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించి కొనిరి.

ఇంతటితో మెయిలు పత్రికా ఆందోళనమునకు కాళ్లు చల్లపడవచ్చును. కాని ఈ పత్రికానుచరు లూర్కొనెదరా? అటుల గావించిన, గౌరవప్రద ముగనుండును. నేడు, లండనులో, ఈ విషయ

మై సభజరుగునని ప్రకటించబడినది. ఆ సభకు సిజ్హాహము ప్రభువుగారే యగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. ఈ సభ నాపుట యుక్తమని మదరాసు ప్రెస్సుపత్రిక సలహా జెప్పుచున్నది. కాని అటుల జరిగిచుటకు సభా నిర్వాహకులు సమ్మతించెదరని మాకు సమ్మతము లేదు. తమ యవ్యక్తమును గ్రహించి యూరకుండు స్వభావము వీరిలో లేదు. ఇందుకు దారాణముగ నేమి మెయ్యబుపత్రికలో వెలువడెనునాతలే వ్యక్తపరుపగలవు ఇప్పటి కయినను, యీ పూర్వాచారము, కాల ప్రవాహమున కడ్డుపడుటచే ప్రవాహ మాగక బోగా నిరోధింప నెంచువారికే సప్తము గలిగించునని దెలిసికొని, స్వగ్రహయత్నముల మానుటకు భగవంతుడు వీని సుజ్ఞానుల జేయుగాక!

—(౦)—
విక్రమోలు బ్రాహ్మణేతర సభ.

ఈ సభ విక్రమోలులో శనివారము ప్రారంభమయినది. గోదావరిమండల బ్రాహ్మణేతరులలో నూతన ప్రబోధము గలిగినదనుటకు యీ సభా నిర్వాహణమే ప్రబల తార్కాణము. సభకు చల్లపల్లి కుమారరాజుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. ఆంధ్రదేశ మధ్యమున, ఆంధ్రుల ఎరుట, అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ ఉపన్యాసమును ఆంగ్లభాషలో జనుపుట యుపయక్తముగా నేరదు. నవీన యుగమున ప్రతిసంఘము తన యాత్మశక్తిని గ్రహించుచున్నది. బ్రాహ్మణేతర సంఘము గూడ నూతన చలనము జూపుట కాల స్వభావమునకు దగినటులనే యున్నది. కాని ఈ యుక్త్యము జాతీయోద్యమమునకు ప్రతికూలమగుచుండునటుల నడుపుట ఉద్యమనాయకుల బాధ్యత యైయున్నది. ఈ బాధ్యతను క్రమముగ నిర్వహించుటపై ఉద్యమాభివృద్ధి యాధారపడియున్నది. అగ్రాసనాధిపతి గారు బ్రాహ్మణేతర చారిత్రమును బ్రాహ్మణేతరోత్థానమునకు గారణములను వివరించి, హైందవాశయముల గూర్చి చర్చించిరి. సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు మనము దగియున్నామాయని చాలదూరము వీరు చర్చించిరి. ఇందు కవసరమేమిగలదో మేము హింపలేకున్నారము, కాంగ్రెసువారు గాని, మహమ్మదీయ సంఘమువారు గాని, హిందూలు వారు గాని సంపూర్ణ స్వరాజ్యము నీ తరుణముదు వాంఛింపుచుండలేరు. స్వరాజ్య సాధమునకు బునాదుల వైచుటకు, గొన్ని సంస్కరణముల నొనగవలయునని, దేశభక్తులనేకులు గోరుచున్నారు. వీరిని తక్షణస్వరాజ్య వాదులని నామించుట ఎట్టి న్యాయమో చదువరు లూహించు కొనవచ్చును. స్వరాజ్యము నిర్వహించుటకు క్రథమ శిక్ష కాంగ్రెసు సంస్కరణముల మూలముననే యని దూరదృష్టిగల వారిచే ననునదింప బడుచున్నది. రాజాగారు తక్షణ స్వరాజ్యము గోరబడుచున్నదని యూహించి, అందుకు మూడు ప్రశ్నల నడిగిరి.

- (1) పూర్వ మెప్పుడైన మరకు నిక్కమయిన స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము గలదా?
- (2) జాతీయైకమత్యము మనలో గలదా?
- (3) స్వాతంత్ర్యము నుపయోగించుటకు దగిన చదువు ప్రజలకు గలదా?

మొదటి ప్రశ్నకు సర్. జాన్ లారెన్సుగారు 1864 సంవత్సరమున జెప్పిన వాక్యములు ప్రత్యుత్తర మొసగుచున్నవి. వారి రీతిన యుపన్యసించిరి. “భారతదేశీయులు తమ వ్యవహారములను తాము పరిష్కరించుకొనుటకు మిక్కిలి సమర్థులై యున్నారు. పరిపాలనపు నేర్పు వారిలో సంతృప్తియై యున్నది. గ్రామ సంఘముల పరికించిన, యొక్కొక్కసంఘము

ఆంధ్ర పంచమ మహాసభ

బెజవాడయందు నవంబరు 4-వ తేదిని గూడును.

పంచమాభ్యుదయమునకు ముఖ్యము

పంచమ మహాజనులును, పంచమ భ్యుదయాభిమానులును

రా. బ్రా. రి. తు. లు

ప్రజా ప్రభుత్వ నిలయముగ నున్నది. హైందవ ప్రతిష్ఠాపన లన్నిటికన్న యీ సంఘములు శాశ్వతముగ నుండగలవు. సాధ్యముగు సంతవరకు దేశ వ్యవహారములను ప్రజలకు వదలుట మన విధి యనియు, విధానమనియు గ్రహించుట ధర్మము.”

ఇక రెండవ ప్రశ్నకు, పూర్వ కాలమునుండియు మతసాంఘిక విషయములలో దేశమంతయు జాతీయభావము ప్రబలియుండెనని సమాధానము జెప్పవచ్చును. కన్యాకుమారినుండి, హిమవత్పర్వతమువరకును సామాన్య మతగ్రంథములు, సామాన్య సాంప్రదాయములు, సామాన్యశాస్త్రములు, సామాన్యపవిత్ర స్థలములు భరతవర్ష మునందుండు వారినందరి నేకపాశబద్ధుల జేసెను. ఆంగ్ల ప్రభుత్వము ప్రారంభమయిన పిమ్మట, సామాన్య రాజకీయబంధములు జాతీయభావము ప్రవర్ధిల్ల జేసెను. దేశీయమహాజనసభ జాతీయభావమును బలపరచెను. మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసు భావముల నంగీకరించినది మొదలు, హిందూ మహమ్మదీయ శయము లేకము లయ్యెను. బ్రాహ్మణేతరోద్యమము కాంగ్రెసుసంస్కరణముల నామోదించుచున్నదనుటకు నిన్నటిదినమున లాడు గోవిందదాసు గారి యగ్రాసనాధిపత్యముకి ద ఘోకలేహాలో బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు జూపిన యామోదమే, ప్రబల నిదర్శనము ఇక మూడవ ప్రశ్న భారతీయులకు తగిన విద్య యున్నదా యనునది. హిందూదేశమందలి విద్యాధికుల సంఖ్య బ్రెటనుదేశపు జనసంఖ్య నతిశయించుచున్నది. అట్టి బ్రెటిషువారిలో కొందరుండినూ త్రము హిందూదేశము బరిపాలించుచుండగా, భారతదేశ విద్యాధికులు గలసి స్వపరిపాలనమును గావింపలేరనుట హాస్యాస్పదము. స్వపరిపాలన మొనగూనప్పటికి కనడాలో బరికించిన, ప్రస్తుత హిందూదేశీయ యంతకన్న బాగుగ నున్నదని నుడువవచ్చును. 1832వ సంవత్సరమునకు బూర్వము ఇంగ్లండు దేశమున, ప్రజా సామాన్యమునకు విద్య లేక వారు పాల్లెమొట్టు సభ్యుల నెన్నికొనలేని దుస్థితియందుండిరి అప్పటి పాల్లెమొట్టరి సంఘ నివేదికము దెలుపుచున్నది. అట్టిస్థితిలో ఆ దేశీయులకు స్వపరిపాలనా ప్రదానముచేసెదమను వాటిల్లక బోగా, పరిపాలనాబాధ్యత వహించుటచే దేశము సత్వరాభివృద్ధి జెంది, విద్య దేశమందంతటను వ్యాపించినది. స్వపరిపాలనా ప్రదానము చేతనే, దేశమందు స్వపరిపాలనా సామర్థ్యము ఐకమత్యము ఉదయించుననియు, విద్యవ్యాపించుననియు, ఫిలిప్పైను దీప్తలచారిత్రము తేటపరచుచున్నది.

బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు గావలసిన యుక్తరగూర్చి ముచ్చటించుచు, సాంఘికప్రాతినిధ్య మవసరమని రాజాగారు దెలిపిరి. ఈ సూత్రమును దేశనాయకులెల్ల రంగీకరించి యున్నారు. బ్రాహ్మణేతర సంఘముల కన్నిటికిని తగిన ప్రాతినిధ్య మొసగు విధానము నొకదానిని దయారుజేయుట యవసరము. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యసూత్రము వివాదాంశము గాదని స్థిరపడినది. వివరముల నిక

ప్రకటించుట చుట్టూరసరము. నిమ్మజాతుల నుద్ధరింప వలయుననియు, విద్యానిధిని నెంకొల్పవలయుననియు, పరిశ్రమలకు వ్యవసాయమును ప్రోత్సహింపవలయుననియు, రాజాగారు నడిపిన వాక్యములను బ్రాహ్మణేతరులందరును మనమున నడికొని కృషిసలుపుట భావ్యముగనుండును. రాజాగారు కోరెడి విద్యాభివృద్ధి పరిగ్రామిక వ్యవసాయాభివృద్ధి, స్వపరిపాలనా ప్రదానముచేతనే సాధ్యముగునని దెలియగలదు. గోపాలకృష్ణ ఘోకలేగారు విద్యావ్యాప్తిమనకై సలిపిన కృషియంతయు వ్యర్థమయ్యెను. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో పరిశ్రమ లభింపజేయుటలేదు. ఉత్పత్తియగుటకై, ప్రజలకు స్వపరిపాలనా బాధ్యత మొనగట దప్పు పేరిమార్గము గాన్పించును. అప్పుడు బాధ్యతయే ప్రధాన సాధనమని కట్టిసున్న “కామను వెల్లె సమన్వయచూత్తము” స్పష్టపరచియుండిరి. అందుచే భారతీయు లన్ని శాఖలవారను జేశాభ్యుదయ కరమగు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల కభ్యంతరముల వావక, యది త్వరలో ప్రతిష్ఠించబడుటకు తోడ్పడెదరు గాక యని గోరుచున్నారు. ఇప్పుడు కామనునకు బ్రాహ్మణేతర మహాజనులు చేయూతనొసగి దేశీయశాస్త్రములు ఫలించుటకు కృషి సల్పెదరని విశ్వసింపుచున్నారము.

ప్రత్యేక రాష్ట్రము

వీరపు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము యీ నెల 20 వ తేది సమావేశమయినది. మాంటాగూ గారికి నివేదించు సంస్కరణములలో కాంగ్రెసు సంస్కరణములే గాక మరెన్ని సంస్కరణముల గూడ జరజేసినది. ఈ నూతన సంస్కరణములు, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల విపులీకరణములు దప్పు వేరెన్నియు గావు ఈ సంస్కరణములలో ఆంధ్రులకు ముఖ్యవరదయ్యింది నాల్గవ సంస్కరణము. అది యీతరున నున్నది.

“దేశమును భాషాప్రయక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవలయును. బొంబాయి మదరాసు రాజధానులలోని కర్నాటుల నొక పరిపాలనముక్రిందకు దీసికొని రావలయును ఈ గూర్పు కన్నడులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నిర్మించుటచే జరుగవలయును. ఇది సాధ్యము కానిచో కన్నడులకు ప్రత్యేక భాగమునయినను నిర్మింపవలయును.”

కై తీర్మానమున భాషాప్రయక్త రాష్ట్ర విభాగసూత్ర మామోదింపబడియున్నది ఈ విషయమై మాంటాగూ గారికి నివేదించుటకు దీర్ఘానివబడినది. ఆంధ్రుల యాశయములు ఫలించుటకు దేశమును యనుకూల పరిస్థితులు వైవ సహాయమున యేర్పరుచున్నవి. తమయెడలకున్న స్వల్ప వ్యవధిలో ఆంధ్రనాయకు లిట్టి యవకాశముల నుపయోగపరిచుకొనవలెనని, విజయము భవమని యూహింపవచ్చును. ఇందుకు ముఖ్యసాధనము నిరంతర కార్యదీక్ష మని వ్యక్తపరుచున్నది.

రాజకీయ మహాపథము గూర్చి ఆంధ్రమహాజనసభ గావించిన దీర్ఘానము నుగ్గించుచు,

బొంబాయి క్రానికలు ప్రతీక వ్రాసిన వ్యాసమును వేరొకడో బ్రచురించితిమి.

ట్రెసిడాడు ద్వీపమున, భారతీయులకు శాసన నిర్మాణ సభలో ప్రతినిధిగ జార్జి ఫిట్జి పాట్రిక్కు అను భారతీయుని ప్రభుత్వమువారు నియమించి రని, ప్రకటించబడినది. వీరు, ఆ వలస రాజ్యములో ఇంజనీరు కూలీగ నెల్లె, భూస్వామియయినవారి కుమారులని చెలియజేయుటకు సంత సమ్మగ్గు చున్నది.

కలకత్తాలో నొక యూనియనును కుక్కును జంకబోయి యిద్దరు మహమ్మదీయ బాలుర గాల్చెను. భారతీయులనిన వీరికి మృగప్రాయముగ గాన్పించుచున్నారు గాబోయి! ఇట్టి నేరస్థులు తగినటుల దండింపబడినచో, జాగ్రత్తతో మున్ముం డు మెలగెదరు.

చెన్నపురం ప్రభ : విద్యాశాఖ

ఈ శాఖవారి పింఛన్ల సంక్షిప్త వివరణలను బహుమాన పఠింప జేయు నిశ్చయము నివారణ ప్రయత్నములను, వీరు కార్య రణన, విషయము, శీల నిరూపణము, వత్సరము మున్నగు విషయములందు పాటిపరీక్షల నిర్ణయించుటకు గావించిన ప్రయత్నములు ఫలించినవి. ఇక్కాగ్య సాఫల్యమునకు, శాఖా కార్యదర్శియైన కాశ్యపాని గోపాలరావుగారి కృషియే మూలకారణమని చెప్పట యతిశయోక్తిగాదు. ముందుసంవత్సరపు నివేదికను ఇంతకన్నను ఉత్తేజముగ నందునని యూహించుచున్నారము. ఆంధ్రులు వీరి సత్ప్రయత్నము లకు నెట్లెన్నగ గొప్పదెదరు గాక యని కోరుచున్నాము

సానిక చార్తలు

తపాల నోటీసు:—రాబోవు నవంబరు నెల 2 వ తేదీ కుక్రవాడమున శీల తపాలు చెన్నపురి జనరలు తపాలా క్షీనులందు నగరమండలి యితర తపాలాక్షీనులందును కట్టి జేయబడును.

చెన్నపురి పాలిటెక్నిక్ సభ్యులు:—ఈ సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద ఈ నెల 30 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు 6వ భవనములందు శ్రీనివాసఅశ్వరూపుగారు 'జలము దాని వాడుక' అను విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. రాత్రి 8 గంటలకు రామానుజము శ్రీశ్రీగారు స భాగి పత్రికను వహించెదరు.

బట్టల దొంగతనము:—ఈనెల 11-వ తేదీ రాత్రి సింగారము అనే బండి వా డంటు లేచుచు రానవన్ అను నతడు వాని యంటు బోరబడి నుమారు 6 రూ॥ లు విలకగల బట్టలకు పట్టుకొని పారిపోయెను. సింగారము రాఘవయ్య పట్టుకొని పోలీసు వారి కొప్పగించెను. వారు వానిపై శేమున జేసిరి. ఎల్. పి. కామయ్యకు గా రాశేము విచారణ చేసి నేర స్థునికి 1 సంవత్సరము కఠిన శ్రమ విధించిరి.

చాత్రాద శ్రీవైష్ణవ విద్యాభివృద్ధి సమాజము:—ఈసమాజమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము ఏన్ను సాయంత్రము 4 గంటలకు వందవార్షిక పరీక్షలు జరిగెను. వందవార్షిక పరీక్షలకు అభ్యర్థులక్రింద సభింపబడి. ఈతెగవారి విద్యాభివృద్ధి కిని వీరికి ఉద్యోగముల సభింపగ నిచ్చుటకును ఏర్పాటును చేయవలెనని కోరుచు మాటాగూగాలి. విజ్ఞప్తిని సమర్పించుట కిసమాజమువారు తీర్మానించినది సహాయ కార్యదర్శి శ్రీ. పి. కన్ననగారు మాట వ్రాసిరి.

చెన్నపురి వైద్యసహాయక సంఘము:—ఈనెల 25 వతేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు సంఘప్రధాన కార్యాలయమున సాంఘిక లండనును సమావేశమై తమ కమిషను 50 చార్జును పార్టీట్యూకింగారి మరణమునకు సంతాపములు తెల్పించి. వారి మరణములవలన హిందూదేశ వైద్య సహాయక సంఘము వారికి అందు ముఖ్యముగ దక్షిణహిందూదేశ వైద్యసహాయక సంఘమువారికిని కలిగిన నష్టమునకు చింతించు తీర్మానించిరి.

వృత్తాంతములు

(1)

నవుకరుకు శిక్ష:—కూనూరులో నొక వర్తకుని నపు కరు తన యజమానున బేరగాండ్రవలన సొమ్మును నమూనాచేసి దానిని హరించినందున వారికి 3 మాసముల కఠినశిక్ష విధింప బడినది.

యజమాన్వైస్థనసంఘము:—సంఘకార్యదర్శులు రా బోవు నవంబరునెల 8 వ తేదీన బెంగళూరులో సమావేశమై యజమానుండి వచ్చినవారిపనులనుగూర్చి యాలోచించెదరు. నీలగిరిజిల్లా ప్రతినిధులుగ రివరెండు ఎస్. పాట్నూగారు వెళ్లెదరు.

సెంటు పీటర్స్ చెర్చి, రాయపురము:—రివరెండు ఫా దరు మహిశేలుగారు చర్చివికారగ నెన్నుకొనబడిరి. కాండి నెలూనీలో వీరు తరిక్కు సెంటి ప్రస్తుతము తిరుమనాపల్లి లో నున్నారు. వీరు తిరుమనాపల్లినుండి కొద్దికాలములో చెన్నపురికి వచ్చెనరు.

తేడిదాక్టరు:—వాల్తేరు వాక్రపులగుడి. లాజరస్సు గారి కనిమ ప్రతీక మిస్ హిల్ దా ఎం. లాజరసు అను నామె చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమున పట్టపరీక్ష నుందును, ఎం. బి. పరీక్షయందును గృతార్థిలియై పీడపలండను నగరమున ఎం. ఆర్. సి. ఎస్. పరీక్షయందు గృతార్థినియై శ్రీవైద్యసభవి యందు నిమిషంపబడి చెన్నపురికి వచ్చుచున్నది.

గవర్నరు గారికివిందు:—పునుకొట్ల దొరయి రా బా వారును రాణిగారును పెంట్లెండుప్రభువు ప్రభృతి గాల్గొక విందును గావించిరి. 22గురు శ్రీలకును పురుషులకును ఏర్పాటులు జేయబడినవి. 'మధురా, రామనాథము జిల్లాల యధికారులు గూడ విందునకు వచ్చిరి. రామనాథము రాబా వారును, డాక్టరు జేన్ ఆలెను గారును కూడ సభ్యులలో నుండిరి. విందు అనంతరము రాబావారు ప్రభువువారికిని రాణి గారు ప్రభృతిగారికిని పూలదండలను అర్పించిరి.

ఒక పార్టీశ్రీ హత్య గావించబడుట:—రంగూరు మిలటరీ చికా ఆస్థాన : నూపరింబెండెంటుగారి సతి హత్య ను గూర్చి రంగూరు నబ్ దివిజనలు ఆఫీసుగారు శేమును విచారణ చేయుచున్నారు. చూపరింబెండెంటు మిస్ట్రీగారి యింట వంటవాడుగ నుండిన జోసెపు అను నొక కైన్ద్రపు ను యీనెల 5వ తేదీన మిస్ట్రీగారి మెవను ఒకమంగలి కత్తితో నరికివేసి పిదప తాను ఆత్మహత్య గావించు కొనుట కు యత్నించెను. శేమును సంబంధించిన 9 మంది సాక్షులను విచారణ చేసిరి.

బొంబాయి భారతీయ సభ్యులు:—బొంబాయి కానన సభలోని అధికార సభ్యు లందఱును ఒక సంఘముగ నేర్పడిరి. కానన నిర్మాణసభయందు పాపాదింప బడ వలనన అన్ని యంశములను వీరు తమలోతాము మొదట నాలోచించిన పిమ్మట కానన నిర్మాణసభలో ఉదించెదరు. డి. జె. పాప వెల్లిల్, 500 డిగ్రీ వెల్లిల్ గాల్గు సంఘకార్యదర్శులుగ నున్నారు. వీరి కార్యాలయము క్రిస్చియన్ ఆఫ్ ఇండియా సంఘ భవనములందు గలదు. కానన నిర్మాణసభలోని 31 మంది హైదరాబాద్ సభ్యులలో 27 మంది ఈ సంఘ సభ్యులుగ నున్నారు.

ద్వారకాదాసు యమునాదాసుగారు:—వీరివై బొం బాయి వారతనమువారు రాజ్యద్రోహమునకు హత్యజరుప నుద్యు క్తులై యున్నారని బొంబాయిలో వదంతిగ నున్నది. ఈసమ యయన వెల్లింగ్డన్ ప్రభువు గా కార్యము చేయుచురని నమ్మదగును అదిగాక ద్వారకదాసు యమునాదాసుగారు రాజధక్తి పరాయణులని చెప్పటకు సంతయులేదు. వీరి కే యిచ్చింకియైనను వారతనమువారు కలుగజేసిచో నది హిందువులకందంకినంతావకారణ మగును. వీరు బొంబాయినగరమున ప్రముఖులుగ నున్నారు అని న్యాయిండియా పత్రిక వ్రాసినది.

బాలికలకు వైద్యవిద్య నేర్పబడు యేర్పాటు:—ధిల్లీ నగరమున క్రొత్తగ శ్రీలకు స్థాపించబడిన వైద్యకళాశాలలో గొంతమంది నాయకు బాలికలకు వైద్యవిద్య నేర్పించబడుటకు వారిని ధిల్లీనగరమునకు పంపుటకు ద్రవ్యము మొదలగు వలయుసామగ్రిలను గూర్చుట కొకసభ తిరువేంద్రము జడ్జి

సి. రామన్ తంబిగారి భవనమున జరుపబడినది. సభ్యులందఱును బాలికలకు వైద్యము నేర్పబడుట ఉచితమని యాలోచించి వారిని ధిల్లీనగరమునకు పంపుట వలయు ద్రవ్యము ప్రోగు పడుట కొక చందాల పట్టిని తయారుచేసిరి. సభ్యులు 400 రూ॥ ల చందాలను వేసిరి.

ఆంగ్లోఇండియనులు; సంస్కరణ తీర్మానము.

ఆంగ్లో ఇండియనులు మాంటేగుగారివద్దకు ప్రతినిధుల సంఘ అంశములలో నీక్రిందివిగూడ నుండునని 24-వ తేదీన తీర్మానింపబడినది:— (1) హిందూదేశమునందలి ప్రజా ప్రతి నిధి సంఘములు, సామ్రాజ్య, రాష్ట్రీయ శాసన సభలు, పురపాలక సంఘసభలు, విశ్వవిద్యాలయములు మొదలగువాని యన్నిటియందును ఆంగ్లోఇండియనులకును ఎన్నికపు ప్రతినిధు లుండవలయును. (2) ప్రజలిపుడు స్వపరిపాలన కర్మలనుండ లేదు. వారప్తులుగ నుండుకొలదిని క్రమక్రమమున స్వపరిపా లనము నెరుగవలయును (3) పరిపాలక వ్యవస్థయొక్క బ్రిటి షువిధానము పోషింపబడవలయును. (4) క్రింది సేవల నుండి ఉత్తరు దొరతనపు సేవలకు ఆంగ్లో ఇండియనుల సంపుటకు ఎక్కువ అవకాశము లుండవలయును (5) ఆంగ్లో ఇండియను లు నిరాటంకముగ బ్రిటిషు నావిక సైనిక సంఘముల లోనికిని కళాశాలలోనికిని గ్రహింపబడవలయును.

బాంకినోట్లు అపహరింపబడుట:—గుంటూరు రిజర్వు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు వైటుగారు 60 రూ॥ల వెలగల నోట్లను తన మామయగు ఇ. ప్లక్ గోజుగారికిని రిజర్వరీ ఉత్తరము ద్వారా పంపిరి. వెల్లింగ్డన్ లోనున్న ప్లక్ గోజుగారికి ఉత్త రము అందినది. దానిని విప్పిచూచునపుటికి అందు నోట్లకు బదులుగ చికి గుడ్డపేలిక లున్నవి. కేవటక్ ప్లక్ గోజుగారు కన్ బోనుమెంటు పోలీసువారితో నుత్తరము గురించి రిపోర్టు జేసిరి. నబ్ ఇన్ స్పెక్టరు ఓ. ఎస్. నేవెల్లిగారు తపాలవారిని భోగట్టాడేసిరి. ఆరిజెప్టరు యుత్తరము వెల్లింగ్డన్ తపాలాక్షీ నుకు చేరనపుటికి పోప్టుమాప్టుగారు కూనూరులోనుండి.వర దరాజులనే గుమాస్తా తపాలమాప్టురు పనిచూచుచుండెను అని భోగట్టాలపై తేలెను. ప్లక్ గోజుగారు తమ యల్లునికి తంతి నంపి తిరిగి తంతిమూలమున పోయిన నోట్ల నెంబర్లను గ్రహిం చిరి. తపాలాలోగోగ్గులు వాంగ్మూలముల నిచ్చిరి. నబ్ ఇన్ స్పె క్ట నేవెల్లిగారు గుంటూరునకు బోయిరి.

డాక్టరు జాను మత్తయిగారు:—“మా ఆన్న గారు మాంటేగువారితో గూడ హిందూదేశమునకు వచ్చుచున్నారన్న వార్తను దక్షిణ హిందూదేశ వార్తాపత్రికలు ప్రకటించి నవి. కాని ఇది నిజమగునట్లు నాకేమియు తోచదు. దీని విషయమై ఒక ఉత్తరము ద్వైసము మా ఆన్న గారు వ్రాయ లేదు. ఛెంబర్లెనుగారి కాలయందు మా ఆన్న గారు ఇండియా ఆఫీసువారిచే పరిశోధనాధికారము నందుంచబడట నిజము. మాంటేగుగారు హిందూదేశమంత్రీ పదవిలో జేరెనది లగా యగు మా ఆన్న గారు వి ధ్వాండు లో నుండుట చే మంత్రీగారిని కలుసుకొనుటయైన జరిగి యుండదని నేను భానించుచున్నాను! నాకు మాఆన్న గారు వ్రాసిన ఉత్తరముకంటె నీవార్తవినమగుటచే పత్రికలలో ప్రకటితమైన సమాచారము నిజమై యుండవచ్చును. ఈసమాచారము నమ్మదగినదని నేను నిర్ధారణగ నడువలేను అని తిరుమానుండి సి. మత్తయి గారు వ్రాయుచున్నారు.

మాండలి నగరమున రిషియోగోడ్డులో మిస్ట్రీగారి గృహములో క్రింది యంతస్తులో మరణించిన శ్రీశ్రీవము రక్త మయమై యుండినట్లును ఆమె ఒక బాకెట్టును ధరించినట్లును ఆమె గుండెలపై 4 బంగారు బదురుగులుండుటచే ఆమెను దోచుకొను నిమిత్తము హత్యజరుప డలేదని తాము భావించినట్లును సాక్షులు చెప్పిరి. హత్యజరిగిన కొన్ని నిమిష ములకు జోసెపు గది కిటికీగుండ రోడువైకి దు మి కి పారిపోవుట తాను చూచినట్లును, హంతకు ని గుండెల నిండ రక్తపు మరక లుండుటయే గాక వాని చేతి యందొక కత్తిగూడ నుండుట తాను చూచినట్లును ఒకనపు కరు సాక్ష్యముచెప్పెను. హంతకుడు తనతో మాటలాడినట్లును తన యజమానురాలు తనకు తీత మివ్వలేదనియు అదినమున ఆమె తన వేతనము నివ్వనిచో నిద్రతీయ నొకరు మరణింప వలెననియు తనతో జోసెపు చెప్పినట్లును ఎల్ మూరుగారి గుఱ్ఱపువైసు తుమరుద్దిన చెప్పెను. హంతకుడు తన మెదను తానే కోసుకొనినట్లు తనతో చెప్పెనని మేమియో అనువుతి కాంపొందరు సాక్ష్యము చెప్పెను. శేనుసాపీ విచారణ యంతవఱకు ముగియలేదు.

ఇటలీ మంత్రి నగ్గము.

రోము, అక్టోబరు 28:— మంత్రినగ్గమున రాజీనామానిచ్చిరి.

మంత్రినగ్గమున నాందోళనము.

రోము, అక్టోబరు 27:— ఇదివరకు మంత్రిల ప్రసంగముల కామోదమును సభలలో చూపించుచు తుదకు వారి యందు నమ్మకము లేదని తీర్మానించుట చాల నింకగానున్నది. భారము సోన్నోనిగారి ప్రసంగము ముఖ్యమైనదిగానున్నది. అయిన పోపుగారి సంధినిరూపకము వివరించుచు యిప్పుడు వచ్చి చేసికొన గూడదని స్థిరముగ నుడిచి. మరల మంత్రినగ్గ మేర్పరచబడునని తలంప బడుచున్నది.

బాల్టికులో శత్రువులు.

లండను, అక్టోబరు 27:— శత్రు సేనలు అశ్వభీరంగుల నందును సాలిస్మండ్సునో దీవులయందును ఫిరంగులను కాల్చిరి. హెల్సింగు ఫర్మును వదలుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

జర్మను గౌరవముల విడచుట.

లండను, అక్టోబరు 25:— నార్వేజియను నావికుల క్రూరముగ జంపినందులకు తనయసమృత్తినినూచించుచు కెప్టెన్ ను ఏమందెనుగాని జర్మను అలంకారముల నన్నిటిని విడచి నెట్టిరి.

లండను, అక్టోబరు 25:— నైనిక సేక కాంగ్రెస్ పరీక్షా పద్ధతులు సవరింప బడినవి. ఈ సవరణలు రాబోవు మార్చి నెల నుండియు ప్రారంభింప బడును.

లండను, అక్టోబరు 27:— స్కాట్లండును తూర్పున ఆరంగుళముల యుత్తర మంచు కురిసినది.

మాడ్రిడు, అక్టోబరు 27:— మంత్రినగ్గమువారు తమ పదవులకు రాజీనామానిచ్చిరి.

రాజనీతిజ్ఞుల కాంగ్రెసు.

మాస్కో, అక్టోబరు 28:— వెనుకదూరము అధ్యక్షుడుగానుండిన రాజ్మయంకో గారిని నీరధ్యక్షునిగా నియోజించిరి. ఆ రాజకమును తొలగించుటకును జాతీయవిజ్ఞానమును కలిగించుటకును ఈసంఘ మేర్పరచు పాదవిని ఆయన నుడిచిరి.

ఉపన్యాసముల నాపే చేయుట.

ఆమెస్టరుడం, అక్టోబరు 28:— బెర్లిన్ లో హెయ్స్ ర్షుగా రుపన్యాసించునాడదని అజ్ఞాపింపబడెను.

బల్గరు గ్రామములపై బ్రిటిషు దాడి.

లండను, అక్టోబరు 28:— సీరిసుకు నిగువను బాల్గరు గ్రామములను వశపరచుకొని 60 మంది హతముచేసి 109 గుని పట్టుకొంటిమి. పిమ్మట మరిలి మా పట్టిలోనిక వచ్చితిమి. అని సలాని కానుండి బ్రిటిషువారు తలెనెంపిరి.

మిత్రమండలి ఖైదీలు.

సీరిసుకు దక్షిణాననున్న సాలయ గ్రామమునైరి బ్రిటిషువారు దాడిచేసి 50 మంది బల్గరులను పట్టుకొనిరి. పాత్రాడకుయొద్ద ప గానువారు 12 గుని పట్టుకొనిరి పరచు వారు తలెనెంపిరి.

పెట్రోగ్రాడు రక్షణము.

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 27:— పెట్రోగ్రాడును శత్రువులకు వదలుట జరుగదు. దానిని సంరక్షించుట కన్ని ఏర్పాటులును చేయబడు ఆహారదారులందఱును లోటువలననే వదలుట సంభవించిన సంభవించగల దని దొరతనమువారి కార్యమును పార్లమెంటువా రామోదించి ర ని కర్న స్కీ గారు నుడిచిరి. పెట్రోగ్రాడు రక్షణమునకు ప్రయత్నియులు చేయుట కొక సంఘ మేర్పాటుచేయబడినదని తలెనివార్త వచ్చినది. మాస్కోలో మ్యూనిసిపలు శాతకులకొకలను తీర్చు కున్న వారు 28 వ తేదీని సమైక్యమున నిశ్చయించిరి.

తెనాలి తాలూకా కొండముది శ్రీపరస్వతీ నిలయ పుస్తక భాండాగారమునకు ప్రస్తుతము కొండముది వెంటకు నుబ్బరావుగారు యాలయ మొకదాని నిచ్చినందులకు గ్రామ వాసు లందరు వారియెడల కృతజ్ఞులై యున్నారు.

వి. ఆర్. కరండికగుగారు:— హోమయూలీగు

సహాయ కార్యదర్శిగారు చెప్పి పురి దొరతనమువారి కంపిన లింతివై 'నూర్బాదియా' పత్రికా సహాయసంపాదకులగు వి. ఆర్. కరండికగుగారి బహిష్కరణపు ఆజ్ఞద్దు చేయబడి నదని చెప్పి పురి దొరతనమువారు జబాబుంపిరి. కండికరు గారు పీఠల చెప్పి పురికి వచ్చేదని గూడ తెలియుచున్నది. కండికరుగారు ప్రస్తుతము కృష్ణస్వామిగారి కొసగబడిన ఆజ్ఞామా త్రిమంకను రద్దుచేయబడలేదు. ఇటువైవైన రద్దు చేయబడు వని అలంపకం చున్నది.

దక్ష రా ఉత్సవములు.

అధికారుల నిరంకుశత్వము.

గుంటూరుపాగుల సమావేశము.

ఈనెల 27వ తేదీని మ్యూనిసిపలు కౌన్సిలరు పొత్తూరి లక్ష్మయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింది పౌరజనసభ జరిగినది ఆ సభ యందు శేషగ్రీవముగ నిట్లు తీర్మానింప బడినది. డిప్టీ మేజిస్ట్రేటు ఆర్. ఎస్. వి. నరసింహాచారిగారు నిరంకుశత్వముగ ప్రస ర్థించిరి. హిందూవుల కనశ్రుతముగ వచ్చునాచారమును తృప్తి కరించిరి. అనవసరముగ వారి మతభావమున కాగ్రహమును కలిగించిరి. మాజీటివా లంట ప్రతిష్ఠిం ప బ డిన పూ జా వి గ్రహముల ను తీసి వేసి అచట పూ జ చే యు అకు సమావేశమై భక్తులను తరుముట చే వి. ఎ. డి. సు. ఎస్. వి. నరసింహాచారిగారు గార్లు దేవ తాపచారమును గావించిరి. దీనినిగూర్చి దుకాణములు మూసి వేయబడుటయం దెట్టి అక్రమమును లేదుగాని అట్లు మాయ బాటవలన ప్రజలకు చాల యిబ్బంది కలుగుచున్నది. కాన వత్తకులు. తమ దుకాణములు తెరుచు వ వ తే న ని ఈ సభ వారు కోరు చు న్నారు. దొరతన మువారికి విజ్ఞప్తి గుర్తుటకు ప్రత్యేకసంఘ మేర్పరచ బడి నది. దొరతనమువారు వై యుద్యోగుల ప్రవర్తనమును గూర్చి శ్రద్ధపుచ్చుకొన ప్రార్థితులు. (తలెనివార్త)

నెలకు ఇంజనీరులు ఇండియను రిలీఫుఫండు:—

ప్రారంభమునండి ఈసంవత్సరము సెప్టెంబరు 30 వ తేదీ వరకు కనూలైన మొత్తము రూ. 1,37,40,000 లు. ఇందువలన వచ్చిన కడ్డిమొత్తము రూ. 6,70,000 అంలు వృద్ధులు మొత్తము రూ. 1,44,10,000. అప్పటికయిన వ్యయము రూ. 73,80,000 అతేసి నాటికి సంఘమువారివద్ద నిలువ యున్న సొమ్ము రూ. 70,30,000

తిరునల్వేలి కలాలయము:— ఆలయము కమిటీ సభ్యు లుగనుండి జిల్లా పరిషత్తులకుల దేవాలయముల లూతాకు రా బడివెచ్చులను చూచుటయు, ఆలయపు ఘృక కల్పన నియ మించుటయు మిక్కిలి గౌరవనూచకముగు సభ్యులయొక తిరు నల్వేలి నగరముందలి హిందువుల తలంపబడుచున్నది. ఇట్టి పనిలయందుండిన ఎన్. వి. రమనాయగము డిప్టీ గారు చూచించు టచే నొక సభ్యునిధలము కాలీయయ్యగారు. ఆళ్లములో నెవ రు ని ఆమించుట యు కడకు కమిటీ సభ్యులు తీర్మానించలేక పోవుటచే ఇడ్డిగా రీయంకేయలో కలుగజేసికొనిరి. ఈపదవి కావలసిన నారందరుకు తిరు తేరు స్థితి, తుల్యతో తిరుకు వర భాస్తుల సంప్రకొనవలయునని ఇడ్డిగారు చెప్పిరి. చాలకుండి ఆ సభ్యుని పదవికొరకు ఇడ్డి గారు దరభాస్తుల సంప్రకొనిరి ఎన్. వి. పున్నుచులనాథ మొదలియారు గారిని ఇడ్డిగారు కమిటీసభ్యునిగ నియమించిరి.

బందరులోని లక్ష్మీపురింహ సోమయాజి వైశ్య సమూహ నిర్మితము వార్షికోత్సవము ఈ నెల 12వ తేదీని కన్య కా పున మేల్వేలి ఆయమున జరిగెను. సంజారి నేజుగోపాల రావు శ్రేష్ఠిగా రిధ్యక్షత వహించిరి. లింగయల్ల సుందరకవి రాజుగారు పాశ్రామికవిద్యుతుగూర్చి యుపన్యాసించిరి. ఇంక ననేకు లుపన్యాసించిరి. సాతకాల విద్యార్థులు మంత్రపుష్పమును చదివిరి. అద్యక్షులు కొన్ని బహుమతులను విద్యార్థులకిచ్చిరి. నాటిక ప్రహసనములు ప్రదర్శింపబడెను. ఒకరు పద్యముల జదివిరి.

గుంటూరుజిల్లా; బాపట్ల తాలూకా, చెదనందిపాడు నందు అక్టోబరునెల 28 వ తేదీని శతావధాని, రావుల శ్రీ రామకృష్ణగారి యాజమాన్యమున మొక బహిరంగ సభ జరిగెను. అందు కోన వేంకటగూడయ్యగారు “స్వపరిపాలనము” ను గూర్చియు, పరస్పర సేవి వీరయ్యగారు “రాజ్యాంగ సంస్క రణము”ను గూర్చియు, సంకారయ్యగారు “స్వదేశోద్ధర ము”నుగూర్చియు గంగరాజు సీతాపతిరావుగారు “ప్రాచీన పరిపాలన”ను గూర్చియు నుపన్యాసించిరి. అధ్యక్షులు “భార త్రిక్షు సామ్యము”ను గూర్చియు నుపన్యాసించిన వెంక సభ యుగింపబడినది. సభకు సుమారు 150 మంది విచ్చేసిరి. అధ్యక్షులు వ్రాసిన “భారతమాత” అనుపద్యమును సభయందు జదువబడినది.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీవారి తరపున ఈనెల 18 తేదీ యల్. పి. హాలులో పౌరజన సమావేశ మయెను. వేంకటగిరి రాజుగారి హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరు గారగు ఏ. సంతానరావుయ్యగారు అగ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి. గౌరవనీయులగు ఏ. యస్. కృష్ణరావు పంతులు కాంగ్రెస్ మొగ్గెను లీగువారు ఆమోదింపిన సం స్కరణ విధానములను విపులముగా సభ్యులకు బోధపఱచి, మాంటేగ్ గారికి సమర్పించుకొను విజ్ఞాపన ప్రత్యేకముగా కృషిసలుపవలయునా అని మొక్కిచెప్పిరి. నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీవారు, హోయార్ లీగ్ వారును విజ్ఞాపన ప్రత్యేకమున చేవ్రాలు చేయుటకు తగుమైన యేర్పాటులు చేసిరి. ఈ జిల్లాయందు దనేకు లీవిషయమున అత్యుత్సాహ మతో పని చేయుచున్నారు.

సముద్రమున మునిగిపోవుట:— ఎన్నూరులో 32 చాలభటులు మంగళవారమునండియు పనిచేయుచు న్నారు. వారు నిశ్చయము సముద్రస్నానములనుచూడ చేయుచున్నారు వై. ఎం. సి. ఏ. వారి శత్రుప్రక్కనే వీరి శత్రుకలను. మంగళ వారము మొదటి శుక్రవారము వరకు స్నానములు సంతక ప్రదముగ జరిగినవి. శనివారమునాడు 27 గురు భటులు స్నానము చేయుచుండిరి వారిలో భటు నాయకుడు 6 గురుపనాయకులు గూడనుండి 10 ఆటగులలో పుకనేమో కాలుబాటి నీటిలోవారు స్నానములచేయుచుండగా ఆకస్మిక ముగ సముద్రపు కెరటమువల్లములో తునకువచ్చిరి. 8 గురు భటులు తేలిపోయిరిగాని వారిలో నలుగురు సేర స్పృశ సహాయమున నిలువ గలిగిరి. ఒక జాతి వారి మర యిద్దరిని కాపాడెను. తిక్కిన వారిద్దరును ఇంకవరకును కనబడనే లేదు. కెరటమువచ్చిన 5 నిమిషములకే మూడు పడ వలకు 20 మంది జాలారులను వాని వెతుకుటకు పంపిరి. ఆ బాలురు కనబడలేదు శవములైన తేలలేదు. గ్రామమునను నవను పోలీసువారిని తెలిపితిమి. వారు తీరముగ కావలి చేసిరి. భటునాయకులను చురకొందు నిచ్చుటివరకు చటు నుండిగాని బాడ కనుబడలేదని బాలభటుస్థానమునుండి వార్త వచ్చిరి.

నర్సారావువేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్వామి 1506 రు
వాది } ప్రతివాది
పూసల లింగయ్య } లేజు అల్లుల్, బీసాహెబు
యీ నెంబరు దావా కోర్టువారు 12-11-17
తేదీ వాయిదా వేసినారు గనుక ప్రతివాది ఆ రోజు
పగలు 10 ఘంటలకు కోర్టుకు హాజరయి ఆక్షేప
ణలు తెలియచేసుకు నేడి.
Ch. Koteswara Rao.
స్ట్రీజరు,
23-10-17.

నర్సారావువేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్వామి 205 1917 రు
వాది } ప్రతివాది
మాలెంపాటి వర్మయ్య } మాలెంపాటి సుబ్బయ్య
యీ నెంబరు దావా కోర్టువారు 5-11-17
తేదీ వాయిదా వేసినారు గనుక ప్రతివాది ఆ రోజు
పగలు 10 ఘంటలకు కోర్టుకు హాజరయి ఆక్షేప
ణలు తెలియచేసుకు నేడి.
Ch. Koteswar Rao.
స్ట్రీజరు,
23-10-17.

నర్సారావువేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

ఓ. ఎస్. 613 16 రు
వాది } ప్రతివాది
బెజం సుబ్బన్న } వద్దారిపు పులయ్య
యీ నెంబరులో దావా కోర్టువారు 9-11-17
తేదీ వాయిదా వేసినారు గనుక ప్రతివాది ఆ రోజు
పగలు 10 ఘంటలకు కోర్టుకు హాజరయి ఆక్షేప
ణలు తెలియచేసుకు నేడి.
Ch. Koteswara Rao.
స్ట్రీజరు,
23-10-17.

ప్రజాభిప్రాయములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

అయ్యో,

12వ తారీఖు ప్రతికలో ప్రాసేదాని కోసం సవరణ చేయవలసి యున్నది. 'వి. అచ్చయ్యగారు తమ ఆహ్వానం ను అంగీకరించి పదవికి తెలుగు రాదనెడి కారణముచే గాడి నామా యిచ్చినందున యీ క్రిందివారిని తిరిగి ఎన్నుకొనిరి. నందాలు కనూలు చేయుచున్నాము. ఇదివరలో మా నెల్లూరు ఆంధ్రవిద్యార్థుల ప్రకటించిన ప్రకారము ఆహ్వానంను అంగీకరించి గాని కార్యనిర్వాహకసంఘ కార్యదర్శిగాగని సాధ్యమైనంత తీవ్రంగా పరిశోధనము. ఆంధ్రసోదరులందరు సభకు విశ్వసనీయమైనదిగా జరుపుటకు ప్రార్థించుచున్నాము.

నల్లమూడే పూర్ణ చంద్రరావు

బందరు

ఆహ్వానంను అంగీకరించు

ఆంధ్రుల డిప్యూటీ మేమనుటయింటాగు గారి క.

ఒక పన్నుపన్ను.

అయ్యో,

మాటాగు ప్రతిగారు మనదేశమునకు వచ్చిరి తదనంతరము వారిని సందర్శించి మనకోరికలవారిని నివేదించుటకు గాను కొంతమంది పెద్దలును ముఖ్యులు డిప్యూటీ మేమనుగా పంపుటకు రేపు ఆదివారము వారు ఆంధ్రసాహిత్య సభ స్థాయి సంఘము వారు బెజవాడ పురమున సమావేశము కానున్నారని విచారించి కేంద్రము నానందకరము.

డిప్యూటీ మేమను పెద్దలను ముఖ్యుల కోరికలను స్థాయి సంఘమువారు చాల బాగుగా తెలిసి పరిశోధించుచును. ఆసన మానీయులు మనకోరికల నివేదించుటకు కొంతమంది పెద్దలను పంపింపవలసిగా మన కేమియు ముక్తియొందదు. మన కిప్పుడు వచ్చిన సమయము ఇక ఎన్ని శతాబ్దముల కయిన రాజులకు. మన ప్రతినిధులు మన మనస్సుల బాగుగా చెప్పినవారుగా నుండవలయును. ప్రజల యుద్ధయములపట్ల పూర్ణావగాహనము చూపు వారుగా నుండవలయును. గౌరవముల అభిలషించువారుగా నుండవలయును. మన కోరికల తెలుపు సందర్భమున తొలుతు వారుగా నుండవలయును. అట్టివారు మన దేశమున బహు కొద్ది వారుగా నున్నారు. వారి నందరిని సుఖము సుఖ కోరికల నివేదించుటకు పంపిన బాగుగా నుండును. కాన సంఘమువారు ఉన్న మాటలు చెప్పినందులకు కోపించుకొనక, డిప్యూటీ మేమనుకు సభ్యుల నెన్నుకొని సందర్శించు బాగు త్రోవ మెలంగెదరు గాక.

ఆంధ్రోద్యమాభిమాని

అయ్యో!

మా గ్రామములో నుమాగుల కోటా క్రిందట ప్రయత్నములు ఆంగ్ల భాషా ఉపాధ్యాయులు ఉపయోగము కేళురారపు పంతులుగారు నోక ఉచిత ప్రాథమిక విద్యపాఠశాల నెలకొల్పి సాయంత్రము 8 గంటలు మొదలు 10 గంటలవరకు స్వయముగా కృషి చేయుచు పాఠశాల, పుస్తకములు, వగయిరా ఉచితముగా నిచ్చి బాలురకు విద్య గలవుచున్నారనట కేంద్రము సంతోషించుచున్నాను. ప్రస్తుతము వచ్చు బాలురసంఖ్య 22. కాని, వారంగోజులనుండి బాలురు కొందరు పాఠశాలకు వచ్చుటలేదనియు, వివాదించగా, పుస్తకములు కొందరు ఈ రీతిబాలురలో మారు ఇట్టి పాఠశాలలో విద్య నభ్యసించరాదనియు, అట్లనర్పించుటకు కొన్ని కష్టములు కలుగుననియు బోధించినా రని విచారించి కేంద్రము చింతిల్లుచున్నాను. ఇదిగాక మా గ్రామమున బ్రాహ్మణేతరులు కొందరు పుస్తక భాగదారము నొకదానిని నెలకొల్పి దేశ సేవ చేయ కంకణము గట్టి కట్టును వినియున్నాను. ఉదాహరణకు లగు ఈ భాగదార సభ్యులు, ఇతర గ్రామమునుండి వచ్చి మా గ్రామమున విద్యావ్యాప్తి కృషి చేయు కేళురారపుగారి యుద్ధయమునకు తోడ్పడి ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణేతరుల విద్యావ్యాప్తికి సాధన భూతు లగుదురని నమ్ముచున్నాను.

ముస్తాబాద్, తిమ్మరాయి వేంకటేశ్వరరావు

పాకాల ధర్మవరము రైలు

అయ్యో,

స్వర్ణవయస్సు తీసుకుంటున్న అభిప్రాయములను స్వేచ్ఛ గ వ్యక్తికిరించు స్వాతింధ్ర్యమును గురితముగా నోచుకొని లేదు. ప్రస్తుత స్థితిగతులం బట్టి ఏమి నొటాడిన ఎటువంటి ఎటువచ్చుకోయనెను భయము ప్రతివాదని పీడించుచున్నను. ప్రతి దియు దేశసంక్షోభ కానను క్రింద సే వచ్చు పన్నుది. నిర్బంధవాస శిక్షలు దేశరక్షకు శాసనము క్రిందనే పడింపబడినది. తుదకు రైలుమార్గములు కూడి ప్రైవేటును క్రిందనే మాయమగుచున్నవి. ఈ సమయము తెనాలి గుంటూరు రైలుమార్గము

దొరకవలసివారి దేశరక్షక కాసనము క్రింద మునిపై చిత్తుని మనగాను దక్షులు నుచు రా తూరై స్వేచ్ఛ కం పెసి వారు ప్రకటించియుండిరి. విరోధా చుచున్న గ్రామము నలన మన మించిన కష్టముల నంతగా నకుభవింపక పోయినను ప్రస్తుతము కొన్ని చిక్కులకు లోనగు నలసిన యవసరము వచ్చుచున్నది. మదనపల్లి యందును, ఆ పరిసరములను సాకాల ధర్మవరముల సభ్యులు సందర్శించు రైలు మార్గము ను గూడ కట్టి పట్టు గురని పెద్ద వదంతి బలము నేరెడిది. ఆ దెంతకరకు యధార్థమైన సంగతి యాచెప్ప జాలము ఒక వేళ ఆనందతియే వాస్తవమనెన ప్రయాణీకు లై యొక్కటలకు లోనగుదురేదా! పాకాల, ధర్మవరముల సభ్యులు, తెనాలి గుంటూరులవలెగాక చాలవిస్తారము నున్నది. మధ్యమధ్య మదనపల్లి, వాయలపాడు, కదిరి మొదలగు తొలూకాల యుద్ధవట్టణములు ప్రేమకులగ నున్నవి. అక్కడి యధికారులైన ఒక పోటునుండి వేరొకావును పోవుటకై సమ సమయము నాలు బాటలులేవు. అందుచే ప్రయాణీకులే కాక ప్రభుత్వమువారి యుద్ధాగ్రుణము కష్టముల నాలగుదురు. మదనపల్లి నుండి మదరాసు పోవలెనని, కాలకర్మము న నైజెప్పిన కారణములవలన రైలుమార్గ మాడబెరికెడు పట్టు మన ఇక్కడనుండి రై మెల్లమారు నందున్న పాకాలకు పోవలసియుండును. ఇప్పుడునుండి పాకాలకదివరకు నాలుగు గంటల ప్రయాణమునందు, ముందు రెండుదినములైనను పట్టు నట్లు కొన్నింటి మున్నది ఇదంతయును నూడే పూర్వపురజాత మొట్టమొదటి వచ్చుచున్నది.

మదనపల్లి చెంగల్లపల్లి సత్యనారాయణమూర్తి.

ఆంధ్ర సాహిత్య సభ స్థాయి సంఘసభ.

ఒక సూచన.

అయ్యో,

రేపు మాటాగు ప్రతిగారు మనదేశమునకు వచ్చి ప్రజల కష్టనిష్ఠానుభవముల విను సందర్భమున ఆంధ్రుల పక్షమున ఆంధ్రసాహిత్యసభ స్థాయి సంఘమువారు మంత్రిగారిని సందర్శించి, మనకోరికల వారికి నివేదించుటకు నిశ్చయించుకొనిరని విచారించి కేంద్రము సంతోషకరముగా నున్నది.

మాటాగు ప్రతిగారు ప్రజాపక్ష సాధులని స్థాయి ప్రతినిధులు లని, వారు మెనపాటోమియా నివేదికవర్గా సందర్శించు న ను గ తి వారము దినములనుండి పార్లమెంటు లో చేయుచున్న ప్రసంగముల బట్టియు లోకమునకు వినిపించుచున్నది. కాన స్థాయిసంఘమువారు వారిని సందర్శించి నివేదించవలసిన విషయముల నేకములు గలవు. ఒక రాష్ట్రోద్యమ విషయము మాత్రము మంత్రిగారికి వివరించి యూరకుండిన లాభములేదు. మొన్న కృష్ణా ప్రతికాధికారుల ప్రాసేదాని ఆంధ్రులందరు కార్యము లీగు సంస్కరణములపట్ల పూర్ణావగాహన చూపుచున్నారని మంత్రిగారికి చాటవలయును. సస్యకామలమయి అనేక కొట్ల జనుల కార్యము మొసంగుచున్న భారత వర్షమున నిలవ నీడలేక విదేశీయుల కరణువొచ్చిన మన నాయకులు లాలా లజపతిరాయి అరవింద ఘోషు కులపూర్వక భారతి మున్నగు మహానీయుల స్వాతంత్ర్యమును రక్షించవలయునని వేడుచు, వారిని వెంటనే మన మధ్యకు వచ్చుటకు అడ్డంకు లేమియు పెట్టకుడని కోరకల గును. తమక్రింది అధికారుల మాటలకు మానపోయి మంత్రిగారు సముచితము మసల్చును సింహముల పట్ల లేనపోని ఆటో వాల పడుచున్నారు. అధికారుల మాటలు ఎంతవరకు నిజమో, ఆ నాయకుల జనని మొన్ననే బయలు వెట్టినది. ఈ విషయమే వారికి తెలిసియుండిన మన మంత్రిగారు మహామదానీ నేక తాలీగారు రాజుగారి క్రమమేల పట్ల అభిమానము చూపుచున్నారని పార్లమెంటునందు చెప్పియుండి యుండరు. కాన స్థాయిసంఘమువారు ఈ విషయము శ్రద్ధతో విచరించి, యితర రాష్ట్రములవారు వేయుచున్న మన నాయకుల విధానలక్ష్యములకు మన మంత్రిగారిని కోరి దేశస్వాతంత్ర్యమును రక్షించెదరుగాక!

ప్రకృతము సంఘమువారు తయారుచేయుచున్న నివేదన పట్లమునం దివిషయములు లేవని విచారించి కేంద్రము విచారముగా నున్నది. రేపు ఆదివారమునాడు సంఘమువారు బెజవాడ పురమునందు మరల సమావేశమయి మంత్రిగారి రాక సందర్భమున మనము చేయవలసిన పనుల చర్చించెదరని విచరున్నాను. కాన ఆసమయమున నేను వైసి నూచించిన విషయముల సంఘమువారు శ్రద్ధతో ఆలోచించ ప్రార్థించుచున్నాను. వారి ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక! మదనపల్లి. ఎ. వి. ఎన్. శర్మ.

ఆకిరిపల్లి దేవస్థానము.

అయ్యో,

ఈ గ్రామమునందు శ్రీ శోభినాథి లక్ష్మీస్వామిసాస్వామివారి దేవాలయ మొందుగలదు. ఈ స్వామి స్వయంవ్యక్తి మగుటచే నీ యితర దేవాలయములకంటె ప్రసిద్ధిగాంచి

యున్నది. ఈ దేవస్థానమునకు ధర్మకర్తలు నూజివీటి జమీందారులగు శ్రీమద్దామోదరావుగారు సంఘములు. ఈ స్వామికి నయ్య వాదాయము సందర్భమునకు రు 8000 లకు తక్కువ యుండదు. రెండు కల్యాణోత్సవములు ఒక పరమపదోత్సవము ప్రతిసంవత్సరము పూర్వము సమావేశమయి జరుపబడుచుండెను. పూర్వమునే! ఇప్పుటికిని గొడ్డిగానో ఘనముగానో జరుగునని చెప్పకపోవు అధ్యాపకులు, స్వస్తివాచనపరులు, భజనపరులు, నృత్యగీతాది వాద్యములతో ప్రతి శుక్రవారము ఏకాదశియు సుప్రసములు జరుపబడుచుండుట నాలుగువత్సరముల క్రిందటికంటె మన సేవగుండును. ప్రతి నిత్యము మేళతాళ బలవంతమౌచుచున్నది. నందొత్తీర్థుల శ్రమ స్వామికో వెలకరుగుట యాచార్యుల యుండెను ఈ నెల 14 తేదీన నేను శుక్రవాగ్ధ్యుల దృష్ట్యా త్రవితృడనై కోస్తా లకరిగితిని. పూర్వము జూచినదానికంటె విశేష వ్యత్యాసమును పడుచుండుటచే సందేహానివృత్తి కొరకుతిరిగి 21వ తేదీ శుక్రవారము నాడరిగితిని. నేను వెళ్లునంత కయ్య కర్మములు వంట చేయు స్వామిలిక్కడ పహారావాంతులపై మరెవ్వరునచ్చట గాని డెకపోయిరి. ఉచ్చిరమార, భూమాయను. పూర్వవార ప్రకారము శో వెలమట్టు బలిపూజానంతర మొక యరగడియ పీదప శ్రుతియు సన్నాముయి నొక్కటొకటిగా కూయసాగెను. క్రమ క్రమముగా నువురధ్యాపకులు ఒక రాకరుగా శో వెల నలంకరించిరి. శుక్రవారోత్సవ మేమని కర్ణింపను శ్రుతిసవాయిత్వ మేల యిడు. సంగతియు లేకు స్వస్తిలేదు. పూర్వవార ప్రకారము మంత్రిగారిని సందర్శించి మంత్రిత్వమునైన పూర్తిగా నొసంగబడలేదు సస్యమును మోసపద్రముగా నీ జరుపబడినది. ఈరీతిగా నీ యొక వామ జరగెనని యనుకొందు రేమో ప్రతిశుక్రవార మాలాగే జరుగునని అధ్యాపకులలో నొకరు చెప్పగా నే బంటిని నెల 18, 19 తేదీన ముపుమకొని యొక దేవస్థాన మాఫీసుగారు యాగ్రామములో నుండిరి. నెల 18 రు 175-0-0-0 కాకరులకు జీతము లివ్వబడునని వింటిని. నెల 1-కి 800 రూపాయలు జీతములతో సహా స్వామివారి కైంకర్యపు ఖర్చును గలదిని ప్రకటించుండగా, ఉచ్చిరము లీరితి జరుపబడుటకు ఆరంభమేమి. జరగనియనన ద్రవ్యభావము గురై? లేక నాక్కడ వేసములు గుట్టులు లేనందుగా? జేపురి సామ్యో కలవునుచున్నవలె మెరుకొని నాక్కడ యావన్మంది య కృత్యములగుటయే కారణమందురై ధర్మకర్త లది లోపమందురై అశీసనగారి ఆజిమాయపి లోపమందురై? "నానాటికి తీసి కట్టు నాగంబొట్టా" యని దినదినము తీసిచెంచుచున్న నీ దొడ్డనాడు నుమధ్యగంగల సరువుల వ్యయము లేరై? గ్రామస్థులైన నీ పనులు కోత్యము గలుగజేసికొనగూడగా? యిట్టి పేగు కన్నా వారు యింటిలోనిది గట్టిలముల కంపు" యని పెద్దదేవస్థానమున మేమి చెప్పుకొని యారితి నత్సవములు జరుపుటకంటె ధర్మకర్తలు తమ జమీలలో కలుపుకొనుట సమంజసమని తలచెదను.

యధార్థ వాది.

పింగళవర్ష కాండక శుక్రవారము (23-11-17) తిథియందు, బీజ్జాద్వైతి రు పునర్వసూరమును, నియోగివత ప్రవర్తనమును, అలక్ష్మి పరమహంస, శ్రీ చిదానంద సరస్వతి యతిశిష్యుల వార్షిక కార్యము, ఏలూరు, తాలూకాలో చేరిన, సామిరనచీతీర్థమును, గుల్లపూడి, గ్రామమున, బ్రహ్మశ్రీ, బొమ్మకంటు సీతారామకర్మగారి ఆధిపత్యమున, ఊరగరజా, మూనిరాజకర్మ, గుర్రాజకర్మ ప్రభృతులచే నతివైభవముగ జరుప నిశ్చయమై తగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. జ్ఞానప్రధానములను, ప్రాధానికములను నగు నియోగవత ఘటందరు సకాలమునకు విశ్వసి తీర్థప్రసాదముల గ్రహించి గురుకృపాపాత్రులగు సాత్వికవైశ్యముల నొంద ప్రార్థింతులు. ఏలూరులో మోటురు ఎక్కిరధర్మగారిగారివద్ద దీనిన ఒక మైలు దూరమున, గుల్లపూడి 22-23 మోటురు బండ్లకు ముఖ్యుల నుంచెదరు. 14 వ నియోగి మహాజన కాళియుక్తి శ్రేష్ఠ శుక్రవారము జరుగునని, శ్రీ శర్మగారు మాకు తెలిపియున్నారు.

కవితేశ్వరపుర గ్రామ పంచాయతీ:— ఈ నెల 29 తేదీన పెద్దాపురం తాలూకాలో ప్రసిద్ధుల కవితేశ్వరపురమునకు వచ్చి గ్రామ పంచాయతీని గురించిన కవర్ మొట్టు ఆర్డరును చదివి తెలుగున అర్థము చెప్పి చక్కగాబోధించినారు. (ఆన రవితీ కొచ్చెర్లకోట రాసచంద్ర వేంకటకృష్ణారావు బహద్దర్ బి. ఏ. పోలవరం జమీన్దారు వారిచే వ్రాయబడిన, గ్రామ పంచాయతీలు అనుష్ఠానములను బంచిపెట్టినారు, పిమ్మట గ్రామములోనినారు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణులందఱును. పంచాయతీ కావలెనని విన్నపపత్రము దాఖల్ చేసినారు. సభజమీన్దారువారి భవనమున జరిగినది:— (ఒకవిలేఖరి.)

THE GREAT WAR

Mrs. Besant's Release-Lord Sydenham's Motion

Lord Islington's Statement on Indian Situation

Anglo-French Advance Maintained Inspite of bad Weather

[Reuter's Agency]

Great Britain

Mrs. Besant's Release.

LORD SYDENHAM'S MOTION.

Important Debate in House of Lords. Motion Withdrawn.

LONDON, October 25.—(Delayed in transmission.)

In the House of Lords to-day, Lord Sydenham reviewed the Besant case and moved for the following papers, "The admirable reply of the Viceroy to the Press deputation in March," "The speech of Lord Pentland and the Net of the Government of Madras justifying Mrs. Besant's internment," and "The manifesto of the joint meeting of the Congress and Moslem League." He hoped that the reforms would not take the form of concessions to a noisy party aiming at establishing an oligarchy in India which would take the utmost advantage of Britain's present difficulties.

Lord Lamington asked whether the Madras Government had not protested against Mrs. Besant being given full freedom of action.

Lord Lansdowne also reviewed what he described as Mrs. Besant's sinister activities which were bound to have most dangerous effects, and recalled in this connection the opinion expressed by a Judge of the High Court refusing her appeal and the Viceroy's agreement with Mr. Chamberlain's description of her agitation as likely to become highly dangerous and disastrous to India. There were few counsels in the world, he continued, where a person guilty of such practices would not be invited to leave the country. It was said that the internment was a cautionary, not a punitive measure. The mass of the people in India were unable to appreciate the distinction. In their eyes Mrs. Besant was interned because she had committed a serious offence and was released because the offence was condoned by the Indian authorities. Mrs. Besant's promise to co-operate in securing a calmer atmosphere during Mr. Montagu's visit was not an undertaking to cease writing seditious letters "in order to obtain a fairly quiet time Are you", he said, "going to run away from some thing or smooth it over in order to get a calm surface regardless of the undercurrents or the storm muttering in the distance. The need for caution was greatly increased by the fact that Mr. Montagu had announced himself as being in favour of a very strong Home Rule policy for India." Lord Lansdowne contrasted Mr. Montagu's intemperate attack on the system of the Indian Government in the course of the Mesopotamia debate in July with the present cautious spirit characterising Lord Islington's lecture at Oxford a month later. He pointed out that Lord Islington was then a member of the Government and Mr. Montagu was not. He admitted that Mr. Montagu's speech after joining the Government was much more cautious. Mr. Montagu then spoke of the increasing association of Indians with every branch of administration and the general development of self-governing institutions. We could all readily endorse those objects, but the fact remains that here were two Mr. Montagus the official and unofficial. He was afraid that the Mr. Montagu, whom the malcontents were prepared to welcome with open arms, was the unofficial Mr. Montagu and he would be received by a great many as the apostle of the Home Rule movement and as a man who had come to overhaul the Indian Government root and branch from the Home Rule point of view. The mission which Mr. Montagu had undertaken was therefore most delicate, and he must expect his actions in India to be scrutinized very narrowly. Lord Lansdowne was sure that a man of Mr. Montagu's great ability would recognise the necessity for proceeding warily and avoiding all appearance of paltering with a kind of disaffection rampant in many parts of India because he felt strongly how great were the dangers of this somewhat adventurous policy, and regretted the blunder committed in the treatment of Mrs. Besant which had greatly alarmed the loyal classes in India.

Important Speech by Lord Islington.

Lord Islington in reply reviewed the circumstances of Mrs. Besant's internment and release in the same way as Mr. Montagu on October 16th. Regarding the assurances received by the Government of India he said he was not at liberty to state exactly the manner in which they had been given, but they were such as to impress the Viceroy with the belief that there would be no recurrence of the agitation and they had impressed those in the India Office in a similar way. Subsequently the Viceroy received Mrs. Besant's telegram which had been sent before she had been informed of the instruction for her release.

The Government of India's action was in no wise an act of timidity or vacillation in face of the clamour of extremists or of sentimentality, but was a course highly expedient at a moment when a pronouncement regarding reform was made.

Thousands of moderate Indians throughout India had mistakenly regarded the restrictions placed on Mrs. Besant as an attempt to suppress the free discussion of

self-Government, although it was only her unconstitutional methods which it was desired to check. They would have agitated for her release maintaining a distracting controversy prejudicial to the success of Mr. Montagu's mission.

Appeal to European Community

Regarding the apprehensions of a section of the European community he appealed to them to exercise patience and forbearance in an extremely delicate situation and refrain from anything likely to embarrass the position, and co-operate in efforts to devise suitable schemes for reform and do their share to bring about a situation consonant with the reasonable demands of the country in the best interests of India and her people. Regarding the Government of India's interference with the discretion of the Madras Government, Lord Islington said, he would advocate greater freedom of provincial Governments, but this was a case affecting the whole of India in which the ultimate decision must rest with the Government of India.

The Government of Madras admitted that there might be considerations of policy other than those governing locality and that the desirability of a policy other than the desirability of removing restrictions might be left to the Government of India, and Madras had loyally accepted the latter's decision. It was asked why the question of a great constitutional change had been raised in the midst of the war. (Cheers.) The questions involved had agitated India for years. Lord Hardinge was impressed with the necessity for important political changes, and Lord Chelmsford was impressed with the gravity of the situation. The Government of India had long impressed the Home Government with the urgency of reforms. It was true the Lord Hardinge thought they might stand over till after the war, but Lord Islington was sure that he had reckoned on an earlier peace. For some time before the Cabinet's decision, the Government had telegraphed constantly that agitation was increasing and would increase in the absence of a declaration of a policy and that the situation in India was becoming graver and graver; Mrs. Besant and her propaganda were but a symptom. The decision to release her was not the decision of the Viceroy alone, but of the Viceroy and Council.

Viceroy's Responsibility for Release.

The announcement of August 20th had cleared the air, and as far as he was aware there had been no recrudescence of the agitation in Madras. Lord Islington then read the following telegram from the Viceroy received to-day:—

"The main cause of dissatisfaction among Europeans is the belief that the Secretary of State overruled the Government of India and the Government of Madras. You can make it quite clear that I acted on my own responsibility, and the Government of Madras loyally accepted my decision. Such restrictions on Mrs. Besant's ingress into other provinces which had previously been in force have been removed by the local Government's entirely on their own initiative. We have no reason to be dissatisfied with the result of the release and the reception of Mrs. Besant in various centres. Naturally it has been the cause of minor local excitement to which no importance need be attached. Mrs. Besant's references have been moderate and in keeping with her undertaking to me."

Warning to Mrs. Besant.

Lord Islington deprecated the laying of papers and he did not hesitate to say that if Mrs. Besant abused the consideration shown her, the Government of India, with the full concurrence of the Secretary of State, would immediately take the steps necessary to stop her violent methods. If such measures were necessary action would now be taken by the Government of India which would go far to deprive her of sympathy. Lord Islington emphasised the representative character of the Delegation accompanying Mr. Montagu. No announcement of any decision regarding policy would be made while the mission was in India. Whatever decisions were reached as the outcome of conferences would be transmitted by Mr. Montagu on his return to the Government for consideration and approval before they were submitted to Parliament. The conferences in various parts of India would always be held in the presence of the Viceroy. There need be no apprehension that the dignity and prestige which surrounded and ought to surround the Viceroy would suffer from the presence of Mr. Montagu. The task before those in India was difficult and intricate in the extreme, and success would largely depend on the efforts of the British and Indian people, working in harmony. Our task at Home was to do nothing to disturb that harmony.

Lord Middleton commented on the unfortunate sequence of events in connection with Mrs. Besant's release, and strongly criticised Mr. Montagu's speech in the Mesopotamia debate.

Lord Crew pointed out that the Government of India and the Viceroy had contemplated the whole business. Those attacking Mr. Montagu were really attacking them.

Lord Carmichael deprecated anything giving the impression that the Defence of India Act who being used for punitive and not preventive purposes.

TELEGRAMS.

Lord Curzon's Protest.

Lord Curzon protested against attacks on Mr. Montagu on account of a speech made as a private member and at a time when he had no idea that he would at present be charged with the Government of India. Regarding the visit to India he asked 'should the Government of India's invitation have been declined when the Secretary of State, the Viceroy, and the whole of his colleagues recommended this particular course. Either House of Parliament ought to be slow in assuming that they were wrong.

Lord Sydenham withdrew his motion.

Britain's Enormous War Expenditure.

Some Impressive Figures.

Further Economics Necessary.

LONDON, October 28

The Select Committee on National Expenditure reports that the gross war expenditure to September 30th approximated to five thousand million sterling, against which 1,321 millions will be owing by the Allies, Dominions, and India. The dead weight of the National Debt has increased by three thousand millions. If the present daily expenditure does not increase, each six months of war will add a thousand million gross to the debt. Despite large allowances from the United States our own advances do not show any tendency to diminish, and further economies are necessary.

The Imperial General Staff should be required closely and constantly to consider the comparative cost of alternative proposals before reaching conclusions. Referring to the Wheat Commission, the Committee states that the Commission's operations are unlimited and financially not controlled by the Treasury, from which the Commission has drawn sixty-seven million sterling. The great bulk of fourteen million quarters of wheat bought by the Commission from the Australian Government is still in Australia, and it is feared that much of it must be wasted if ships are not soon provided. The Commission have largely increased the reserve of wheat in the United Kingdom, but, owing to lack of suitable storage, it is estimated there will be a loss of at least two million sterling on the year's working.

President of Portugal's Visit.

Message to King.

LONDON, October 28.

A Press Bureau says that the President of Portugal has sent a message to King George, warmly acknowledging the demonstrations on the occasion of his visit to Great Britain. They are sure proof of the friendship and solidarity of the two nations. The King, in reply, expressed his deep satisfaction at the opportunity of welcoming the head of the State, which is our most ancient ally, and reciprocated an earnest desire for the continuance of the old sincere friendship between the two peoples.

The Irish Convention.

LAHORE, October 28.

LONDON, October 27th.—Reuter's correspondent at New York states that a man, believed to be the so-called Capt. McIlwaine, who escaped from Ireland after the 1916 revolt, has been arrested. He had planned to return to Ireland and possessed a false passport. Other Sinn Féin were taken off the ship at Halifax. ("C. and M. Gazette" special cable)

German Honours Returned.

LAHORE, October 28.

LONDON, October 27th.—Captain Amundsen has returned all his German decorations as a protest against the murders of Norwegian sailors. ("C. and M. Gazette" special cable).

Army Examinations Amended.

LAHORE, October 28

LONDON, October 27th: Beginning with the examinations next March, the syllabus of the army entrance examination has been amended. ("C. and M. Gazette" special cable).

British and Indian Prisoners in Turkey.

House of Commons Resolution.

LONDON, October 28.

A meeting of the members of the House of Commons yesterday evening passed a resolution urging the Government to take immediate and energetic steps to improve the condition of the British and Indian prisoners in Turkey. It was stated that only eighty-two of our 4,900 parcels sent to the prisoners had been acknowledged.

P. & O's New Purchase.

LONDON, October 21.

The "Times" says:—It is understood that a provisional agreement has been concluded by the directors of the Hain Steamship Company to sell their shares to the Peninsular and Oriental at a price of £ eighty sterling for each £ ten sterling share representing a total payment of nearly four million sterling.

Snow in Scotland.

LONDON, October 23.

Six inches of snow has fallen in the east of Scotland.

New Director Recruiting.

LONDON, October 28.

The Minister of National Service has appointed Mr. R. B. Hughes-Buller, Ex Inspector of Police Bengal, to be civilian director of recruiting for south-western district of England, comprising Gloucester, Wilts, Dorset, Somerset, Devon, and Cornwall.

TELEGRAMS.

The Silver Market.

LONDON, October 27.
Messrs. Montagu's report states that the market was nerveless owing to the accession of supplies satisfying orders, the difficulty of shipping to neutral countries, stronger position of India currency, silver reserves and freer sales from Mexico. The rise of a half penny in the Shanghai Exchange yesterday imparted steadiness.

France

The Rout of the Zeppelins. Its Initial Cause Established.

LONDON, October 28.
French experts have established that the zeppelin armada disaster was primarily due to the breakdown of the system of steering by wireless. When flying at more than fifteen thousand feet high optical steering is impossible and the compass cannot be depended upon because there is no means of correcting drift. Consequently zeppelins in such circumstances depend upon a continuous stream of wireless signals sent out by a number of German radio stations by which they are enabled to steer a correct course. On the last occasion these signals failed probably owing to the storm which they encountered and fog. One captured zeppelin shows that the first message was received from Germany when flying over England. It was a zeppelin training ship which had broken loose and was being carried away by the wind.

The L 18 came down in France because it was impossible to endure the temperature of thirty degrees below zero at a height of twenty thousand feet. Men were stupefied with cold when they were captured. The waterballast froze in tanks and motors and wireless apparatus stopped owing to the cold. The zeppelin destroyed at Lunenburg was hit by a shell at a height of seventeen thousand feet. The chief novelty in construction is that the balloons are covered with gut instead of rubber which is very scarce in Germany. The intestines of three hundred thousand cattle are required to cover the balloons of a single super zeppelin.

Russia

Aim of Politicians Congress.

LONDON, October 28.
MOSCOW.—The Congress of Politicians has elected M. Rodzianko, former President of the Duma as President. In the course of his speech he declared that Congress aimed at awakening the national conscience and the suppression of the existing anarchy.

Petrograd to be Defended.

Premier's Statement.

LONDON, October 28.
PETER GRAD.—At the Preliminary Parliament Mr. Kerensky said there was no question of surrendering the capital to the enemy. On the contrary the strengthening of the defence to the uttermost was engaging consideration and any evacuation would be due to food and fuel supply difficulties. Parliament approved the Government's declaration.

Special Committee Formed.

LONDON, October 28.
A telegram from Petrograd says a special committee comprising representatives of the Council of Soldiers' and Workmen's Delegates, the Baltic Fleet Committee, professional organisations, and others has undertaken the internal and external defence of Petrograd.

Municipal Employees Strike.

LONDON, October 28.
MOSCOW.—Municipal employees have decided to strike on the 28th inst. unless their demands are accepted.

Germany

Lectures Prohibited.

LONDON, October 28.
AMSTERDAM.—Herr Harden has been prohibited from delivering lectures in Berlin.

America

Brazil and Germany.

LONDON, October 28.
RIO DE JANEIRO.—The Senate has unanimously approved and the President has sanctioned a proclamation of a state of war with Germany.

The Seized German Gun-boat.

LONDON, October 28.
Reuter learns that the German warship seized in Brazil is the gunboat "Eber." The torpedoed ship "Macao" was the German steamer "Pesiata."

State of War with Germany.

LONDON, October 28.
RIO DE JANEIRO.—The Chamber has voted that state war exists with Germany by 149 votes to one.

Italy

Italian Cabinet Resigns.

LONDON, October 27th: ROME.—The Italian Cabinet has resigned.

Italian Government Defeated.

ROME.—The Chamber by 314 votes to 96 has rejected a vote of confidence in the Government.

The Italian Cabinet Crisis.

Its Real Meaning.

LONDON, October 27.
ROME.—The resignation of the Cabinet followed the Chambers' rejection of a vote of confidence by an overwhelming majority which is surprising as the speeches of the leading ministers during several days' debate on the Vote of Credit have been tumultuously applauded. Baron Sonnino's speech was especially noteworthy. He concluded a detailed analysis of the Pope's Peace Note by expounding and supporting the aims of individual allies and declaring that an immediate peace would be a peace of dishonour, a betrayal of Italy's allies and the ruin of Italy. The feeling in Rome is that the crisis is wholly personal and that a smaller and more homogeneous Cabinet with more driving power is desired. There will probably be a reconstruction of the late ministry headed by Baron Sonnino or Signor Oriando.

Precarious Condition of Italian Cabinet.

LONDON, October 28.
Fall of the Italian cabinet had been anticipated for some time. The Premier M. Boselli is upwards of eighty and had lost his vigour. Moreover, there is dissatisfaction connected with the food question and the new party combinations in the Chamber rendered the position of the ministry precarious. Crisis does not imply any weakening concerning the war.

Balkans

British Raid Bulgar Villages.

LONDON, October 28.
A British communique from Salonika says:—We captured four villages south of Seres, killing sixty Bulgarians and taking 109 prisoners. We then returned to our own lines.

Allies Take Prisoners.

A French eastern communique says:—The British raided the village of Sulman south of Seres, taking prisoners fifty Bulgarians. In outpost fighting the French took twelve Austrian prisoners in the region of Pogradec.

Spain

Spanish Cabinet Resigns.

LONDON, October 28.
MADRID.—The Cabinet has resigned.

British Front

Great British Air Raid.

Successful Air Raids.

LONDON, October 28.
During an air raid on the night of the 24th and 25th, another ton of bombs was dropped on Burbach works. Three of the aeroplanes which participated are missing. Our aeroplanes on Thursday night attacked four aerodromes. Forty-five heavy bombs were dropped and a direct hit was made in one instance on the roof of hangars. One machine did not return.

The Fighting Described.

Good Work by British & Canadian Troops.

LONDON, October 28.
In last night's communique F. M. Sir Douglas Haig said:—Operations with limited objectives were conjointly undertaken. A fine day on Thursday and a fine drying wind promised improved fighting conditions, but there was a sudden change during the night, and there has been heavy and almost incessant rain since the early hours of this morning. Notwithstanding the great difficulties facing the troops, considerable progress was made and a valuable position was carried by English and Canadian regiments on the front northward of the Ypres-Roulers railway. Canadian battalions advanced along the main ridge towards Passchendaele and passing beyond their objectives established themselves on rising ground southward of the village. Other Canadian battalions with troops of the English Naval Brigade and battalions of London Territorials made further progress in the face of strong opposition along the spur between the main ridge and our positions eastward of Poelcapelle and captured a number of strong points and fortified farms. Fighting occurred eastward and northeastward of Poelcapelle in which the Lancashire and the North Country troops made progress at certain points. Subsidiary and simultaneous attacks were made by English troops in the neighbourhood of Genin Road and by the French northward of Bixchoote. There was fierce fighting throughout the day astride the Menin Road and eastward of Polderbosk, in which progress was made and a considerable number of prisoners taken. Northward of Bixchoote the French attacking with great gallantry crossed the Saint Jans Beek in flood, and captured their objectives beyond with a number of prisoners. The Allies in course of these operations took eight hundred prisoners during our raid on the nights of the 24th and 25th.

Area of British Attack.

Stupendous Preparatory Work.

LONDON, October 28.
Reuter's correspondent at the British headquarters telegraphs: The British, in conjunction with the French on their left, attacked this morning German positions along the network of ridges which are steadily and inexorably being cleared of the enemy. The weather was very bad and it was raining heavily. The attacking front extends from Houthulst Forest to the neighbourhood of Gheluvelt. Shortly before seven o'clock our men could be seen entering pill-boxes upon the Belleue Spur, which was one of the important points of the attack. A few minutes later signal lights displayed from Polderbosk Chateau signified that we had carried this strongly fortified place. The enemy's retaliatory fire has so far been desultory, furnishing evidence of the effectiveness of our

preliminary bombardment when various explosions were observed. Prisoners admit it was expected that we should attack again, and consequently a most vigilant defence has been maintained. Wonderful work has been done against stupendous odds for the few days preparatory for this battle. Many battalions of road makers and railway-makers, and also tunnelling companies have been labouring like Trojans, to enable heroic transport units to get up the necessary supplies. As illustrating the intensity of fighting in this area, I may mention that during one night a short length of light railway was damaged by shellfire forty-eight times and forty-eight times repaired, and this railway was maintained in running order for the bringing up of heavy ammunition. The gunners too have accomplished marvels, getting forward their guns through mud frequently axle deep. Practically all our guns had to be moved forward, and although this seemed an almost superhuman task, nevertheless by six last night, the final howitzer battery was in position and registering. Ill-luck as regards weather is by no means one-sided. The enemy will find any attempt to counter-attack in mass very costly since the advantage of the ground is largely in our favour, and he is bound to come under a tremendous concentration of fire as soon as he tries to deploy for an advance.

Floods Hold Up British Advance.

LONDON, October 28.
Reuter's correspondent at Headquarters says:—Today's battle has been fought on flooded fields in driving rain of pitiless intensity, although meteorological experts overnight regarded the prospects hopefully. Therefore it is marvel that our troops accomplished so much. The sum total of the day's results is a series of important tactical gains, although we should have done much more under favourable heavens. In the region of Polderbosk Chateau the advance was a dashing performance. The place was a regimental headquarters garrisoned by four hundred, and we took sixty prisoners from the remains of the defences including the adjutant. At midday our airmen discerned our troops upon the spur of Belleue Ridge, a vantage point for which there was fighting much previously. If the spur is finally held the day will be marked by at least one conspicuous gain. At other places on the battle front impossible floods are reported to be holding up the advance. The enemy is pretty densely massed all along the front. The attack on our left by the French carried a number of concrete defences with very light casualties owing partly to the erratic nature of the enemy barrage. It is probable that enemy was aware of the coming attack because his aeroplanes were flying low over the positions half-an-hour before the attack was launched and five minutes before heavy fire was opened all along the front. The Canadians bore a gallant part in to-day's fighting.

Further British Advance.

LONDON, October 28.
A British communique says:—The Canadians successfully repulsed two heavy counter-attacks yesterday afternoon south and west of Passchendaele taking a number of prisoners. We consolidated our gains without interference and further progressed westward of Passchendaele capturing eighteen machineguns.

The Feature of the Fighting

LONDON, October 28.
Reuter's correspondent at British headquarters wiring to-day says: This morning the weather is fine but the ground is indescribably bad. The feature of yesterday's fighting was the fine advance made by the Canadians along the Passchendaele Ridge and the situation in this region was further improved during the night. Hostile shelling has not been excessive. It is believed that most of the guns have been moved to the rear. It is certain that the enemy is finding great difficulty in maintaining communications.

Germans Refuse to Min Trenches.

News from the German lines shows that eight-hundred men of the Ninety-ninth Reserve Infantry were recently imprisoned owing to refusal to enter the line at Ypres. The feud between the enemy artillery and infantry does not seem to grow less.

Naval Air Raid.

LONDON, October 28.
The Admiralty states the Naval aircraft bombed Varna aerodrome and Thorout Railway junction yesterday. The weather rendered observation difficult. All returned.

American Troops at the Front.

LONDON, October 28.
It is announced that the American troops are now in front line in France and that the American artillery has fired its first shot.

Latest French Gains.

LONDON, October 28.
General Haig's communique to-night says the operations of the French this morning north of St Janbeek continued with success. French, advancing astride Bixchoote-Dixmude road despite difficulties of floods and heavy ground, captured villages of Aechchoop Kippe and Morekem with many farms and strongpoints taking a number of prisoners.

Reciprocal Artillery Activity.

LONDON, October 28.
There was great reciprocal artillery activity on the British battle front but no infantry action. The number of prisoners captured since yesterday morning exceeds eleven-hundred of which three hundred have been taken by the French. Despite rain. Our aeroplanes, yesterday, performed valuable work in attacking our attacking infantry and reporting suitable targets to our artillery. Aeroplanes flying low fired ten-thousand rounds at enemy's troops and transport two of our aeroplanes flew down the main streets of the town level with the house tops firing at bodies of enemy troops. Three German aeroplanes were brought down and one driven down. Two of ours are missing.

TELEGRAMS.

French Front

French Advancing in Flanders.

Germans Bomb Dunkirk.

LONDON, October 21. This afternoon's French communique says that in Belgium our troops, continuing the action between Dreirachten and Draibank, captured new German trenches north of the objectives reached yesterday. Progress continues to be satisfactory despite the difficulty of the ground. South of the Aisne there has been intermittent artillery firing. German aeroplanes dropped twenty bombs of large calibre on Dunkirk and there were thirty civilian victims.

No Enemy Counter-Attack.

LONDON, October 28. A French communique says there was no enemy counter-attack in Belgium. The prisoners we took this morning exceeded two hundred.

A German Report.

LONDON, October 28. A wireless official German message says: The enemy carried out very violent drumfire between Houthulst Wood and Passchendaele.

French Advance on the Aisne. Captured Positions Organised.

LONDON, October 28. The night was calm on the entire front north of the Aisne. The enemy only reacted feebly with artillery. We are organizing captured positions on the south bank of the Oise Aisne Canal, of which the retreating Germans blew up the bridges. The Germans again attacked north of Chaume Wood on the right of the Meuse, and after a very lively fight, in which the enemy sustained serious losses, the enemy only gained a footing in one of our advanced elements.

French Capture another Village.

LONDON, October 28. A French communique says: Following up our success on our right on the north of the Aisne we drove back the enemy from the region north of Chapelle St Beribo to the reservoir, capturing the village of Filain. Further east we went beyond the crest of the Plateau north of the Chevignay Scar. The situation elsewhere is unchanged. We counted one hundred and sixty guns captured since October 23rd including several eight inch howitzers and many heavy guns. Two enemy 'coups de main' in Champagne failed. There was cannonading all day and night on the right of the Meuse.

Aisne Offensive Reviewed. Brilliant Work of French Guns. German Positions Dominated.

LONDON, October 28. Reuter's correspondent at the French headquarters summarising the results of the Aisne offensive says the operation reached its logical conclusion with the capture of the German artillery centres in Piroa Forest and at Fargny and Filain. The whole of the tactical objectives from left to right were secured. Moreover, the strategic objectives of Piroa and the wooded crest behind, as well as Fargny and Filain were obtained at a relatively small cost. Troops practically everywhere are now in touch with the Aisne canal. There are indications that the enemy is uncomfortable in the marshy ground of the canal banks and is making positions farther up the valley slope. Any way the enemy in the Ailette valley is under artillery observation as far as the Borettes. A striking feature of the battle was the crippling of the enemy artillery by the French bombardment preventing the feeding of the batteries with munitions consequently shell wounds are phenomenally low. Many prisoners belonging to one of the smallest regiments of the Prussian Guards were in a state bordering on rebellion when captured. They declared that they had been without food for three days and all the officers had abandoned them. By yesterday the only German guns able to fire in the valley were batteries at Monampteuil, lying across the canal from Chevignay, but they were soon silenced by frontal and flanking fire. From the new positions we now view the enemy's communications running across Valles to Coucy Forest.

German Imagination.

PARIS.—A semi-official statement says that the French attacks on the Chemin-de-Dames mentioned in the German communique are entirely imaginary.

Germans Admit Retreat.

LONDON, October 28. A wireless German official message says: Our advanced troops in the Pison, Chevignay, and Ailette regions were withdrawn behind the Oise and Aisne canal owing to the French pressure.

German Withdrawal. An Enemy Admission.

LONDON, October 28. A wireless German official communique says very violent artillery bombardment from Houthulst wood as far as Hallebeke forced us to drumfire in the morning and the enemy attacked at several points after dawn. The French yesterday attack in a Ailette region and we, after short engagement in the Pison wood withdrew to the northern bank of the Oise-Aisne canal and also in accordance with the plans withdrew behind the canal near Chevignay.

French Success.

LONDON, October 28. Last night's Paris communique says that attack in Belgium began at 5.15 in morning and was completely successful. The French on both sides of Ypres-Dixmude Road carried all German positions on the front of four kilometres to an average depth of two kilometres, in spite of stubborn resistance of the enemy who suffered very heavy losses. We reached the western border of Houthulst forest and carried the villages of Vordrendam, Ashoot Mercken and Kippe, also numerous solidly fortified farms, capturing a hundred prisoners. We made fresh progress on the Aisne front from Chevignay and occupied Froidmont farm.

Russian Front

Enemy Activity in Baltic.

LONDON, October 28. A Russian official communique says that enemy squadrons bombarded Ainabbi sector, Salimunde and the southern coast of Kuno Island.

Helsingfors to be Evacuated.

LONDON, October 28. PETROGRAD.—Preparation for the evacuation of Helsingfors are proceeding.

Italian Front

Hostile Effort Increasing.

LONDON, October 28. An Italian official communique says: After crossing the boundary line between Monte Canin and the head of the Judrio Valley the enemy attempted to reach the opening of the plains. Hostile effort on the Carso is increasing. We repulsed strong offensive thrusts.

Enemy Offensive Described.

A Colossal Movement.

LONDON, October 28. In a message from the Italian front, dated the 24th instant, Mr Ward Price says that three hundred thousand Germans from Russia concentrated on a front of twenty miles have reinforced the Austrians against the Italians and more reinforcements are behind. General Mackensen is directing the Austro-German offensive and von Buslow is commanding the Germans. The latter profiting by thick mist suddenly attacked an Italian outwork position across the Isontzo, smashing the defending brigade and reaching the banks of the Isontzo. Advancing under cover of darkness and rain up the river they seized the town of Caporetto and then divided, part attacking Mount Stariachki and the remainder pushing on towards Robic with a view to turning the whole Italian Isontzo line of defence. Both efforts were held up. Meanwhile other Germans made a frontal attack on the main Italian Isontzo line and took Luico, and also south of Tolmino surprised and ejected the Italians holding the key position of Globocak. A brigade of Bersaglieri recaptured Globocak with bombs and bayonet. The fiercest fighting, however, has occurred on the Bainsizza where the enemy has made determined efforts to drive the Italians across the Isontzo. Very heavy fighting is proceeding in the triangle formed by the Isontzo with its apex at Tolmino. It is the object of the enemy to push down the valley roads into the Friulian Plain. Throughout the fighting the Germans have shelled the Carso with seventeen-inch guns with a view to holding the Italians there.

The Enemy's Motive.

LAHORE, October 28. LONDON, October 27th.—Mr. Ward Price, who is now a correspondent on the Italian front, states that the Isontzo is well suited for campaigning at this season. The enemy's motive is largely political since he persists in the belief that Italy is weary of the war and that the initial successes that every great attack attains will spread despondency. One day with the Italian army is sufficient to show that this is a mistake. It is ready confidently to meet the dying beast's last and most desperate struggle. ("C. and M. Gazette" special cable.)

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Delhi

Dasserah and Mohorrum. At D. Ihi.

DELHI, October 28. Mohorrum passed off very quietly at Delhi. There was no disturbance of any kind, though armed police escorted the procession. As the customary route of Rama's procession was changed by the authorities to avoid disturbance, the Hindus did not start any procession this year, and the Hindu shop-keepers kept their shops closed during the period of Ramalila festival by way of protest. The period of strike is over and the Hindus have begun to open their shops to-day. There appears no hostile feeling between Hindu and Mahomedan communities.

Simla

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 28. H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 26th October from the Secretary of State for India:—

The enemy delivered a strong counter-attack on the position recently won by the British in the southern position of Houthulst Wood, and compelled the British to fall back a short distance, but on the remainder of the front the positions had been maintained and consolidated and further German counter-attacks had been repulsed.

Weather has been very bad for aviation but British squadrons have again attacked the factories and communications near Starbruck, securing a direct hit on a train and causing fires and considerable damage at various points.

The French have achieved another great success on the Aisne Ridge. Advancing on a front of 5 miles north-east of Soissons they penetrated the enemy lines to the depth of a mile and a half, captured an important position Fort Malmaison, dominating the plain Aisne as well as the villages Allen and Chavignon. They afterwards made further advance up to the banks of Oise Aisne Canal, capturing the village and forest of Pison and the village Regny Filain.

The total number of prisoners captured is 11,000, besides 120 guns and several hundreds of mine throwers and machine-guns. The French are thus in a position to enfilade enemy positions north of the Aisne Ridge. The German attack in the Verdun region has been repulsed.

The Austrians with strong German reinforcements and with the aid of the troops withdrawn from the Russian front, have made an attack on the Italians on the Upper Isontzo north of Tolmino, where Italian positions lay partly on one side of the river and partly on the other. The Italians have been forced back across Isontzo with considerable loss. The enemy also attacked the Bainsizza Plateau but were kept in check.

The Germans have made a withdrawal of about 20 miles in the Riga region destroying all buildings and roads and blowing up bridges.

There has been an increase in the number of losses from submarines, 2,648 vessels of all nationalities arrived and 2,889 left British ports. 17 British vessels over and 8 under 1,600 tons were sunk.

Central Imperial Indian Relief Fund.

SIMLA, October 28. The total sum received by way of subscription to the Central Imperial Indian Relief Fund from the date of its inception up to the September 1917 was 1,37,49,000. Interest on sums placed at fixed deposit amounted to about Rs. 6,70,000 bringing the total income of the Central Fund up to Rs. 1,44,10,000. The expenditure up to the same date amounted to Rs. 73,80,000. Balance in hand of the Central Fund on the 30th September 1917, was Rs. 70,30,000.

Calcutta

Shooting Accident.

CALCUTTA, October 21. On Friday afternoon an unfortunate shooting accident occurred in the Sibpur botanical gardens resulting in somewhat serious injuries to two Mahomedan youths. It appears that a student of the Calcutta Madrasah named Sarafat Saidut with a friend named Tabrat Moazzam visited the gardens and they were seated on a bench at about 5.30 P. M., when they in a playful mood decided to inscribe their names on the bark. Just as they were engaged in writing they were startled by a report of a firearm. Almost immediately Saidut was struck on hand with a bullet. His companion looked round in the direction of the sound when there followed another report and the latter received a bullet on the leg. If he had not turned round as he did he would probably have been shot in the back or head. While they were lying stupefied with horror a European advanced to them and after helping them into a motor car immediately took them to the Medical College Hospital where they have been detained. The European referred to above has given his name to the authorities and says that he accidentally shot two youths in attempting to kill a dog.

Burma

Servant's Ghastly Crime. Parsi Lady Murdered at Rangoon.

RANGOON, October 28. The Sub-Divisional Officer, Rangoon, has begun a magisterial enquiry into the murder of Mrs. Mistry, wife of the Superintendent of Military Accounts Department, accused being their Native Christian cook named Joseph. It is alleged that on the 5th October the accused cut his mistress's throat with a razor and a knife, after which he attempted to commit suicide by cutting his own throat. The evidence of 9 witnesses examined for the Crown showed that the body of Mrs. Mistry, a Parsi lady was found in a pool of blood in the down stairs of her house in Mandalay Lashio road. She had a jacket on and her under-clothes had been disarranged. Her throat was cut in such a manner that the head was nearly severed from the body. The murderer evidently not succeeding with a razor which appeared to have been snatched away by the lady from the appearance of the cuts on her hand, cut her with a knife. The body was lying on its back with four gold bangles on the feet, indicating that robbery was not the motive for the murder. A servant of one of the neighbour's gave evidence to the effect that shortly after the commission of the deed he saw the accused jump out of the window of the room where the body was found. The accused had a blood stain on his chest and was holding a weapon about 8 inches in length, which he dropped further down the road when he ran away and which was subsequently picked up. Kumroodin a sweeper in the employ of Mr. Elmore, deposed to the accused having spoken to him while he was walking near his master's house on the road near the bazaar on the morning of the murder and that the accused said that he had not been paid his wages by Mrs. Mistry, adding if he was not given them either his own life must go or that of his mistress. Sandaram, a compounder of Maymyo Hospital, testified to the accused on being questioned admitting having cut his own throat but assigned no reason. The enquiry is proceeding.

Development of Burma.

RANGOON, October 28. The following letter written on board the ship had been received by the Honble Mr. A. K. A. S. Jammal, C.I.E. from Sir Harcourt Butler:—Dear Mr. Jammal, As you have taken a prominent part in recruiting Indians and held so marked a position in the place I write to

TELEGRAMS.

you to thank through you all my friends amongst Indians in Burma who are doing so much to develop the province. Burma for Burmans is a natural cry of the province but there is room for all and I wish you to know how much I appreciate the work of Indians in Burma. I earnestly hope they will relax no efforts towards the industrial development of the province for in this their future is wrapped up. To you in particular and to leaders of Hindu and Parsee communities I am bolden for support and help during the last two years. All good wishes to you all. Yours sincerely etc.

Bombay

Bombay Indian Councillors.

A Useful Association.

BOMBAY, October 28.

Non-official Indian members of the Bombay Legislative Council have formed an association to informally discuss questions likely to be brought forward at the meeting of the Legislative Council. Matters of public importance communicated to the association by public bodies and individuals will be duly considered by the members before action is taken in the Legislative Council. The inception of the Association is due to Hon'ble Mr. V. J. Patel and the Hon'ble Sir Dinshaw Petit, who will act as secretaries with office in the Servants of India Society's building in Bombay. Twenty-seven out of thirty one Indian members of the Provincial Council have already joined the association.

Mohurrum in Poona.

POONA, October 28.

The celebration of Mohurrum in Poona began one day later than expected this year owing to nonvisiblity of the moon on account of rain clouds. The result was that the immersion of Taboots instead of taking place on Saturday evening took place this evening everything passing off without hitch. Last night was "Katal ka Raah" when Tazas in the cantonment were carried through the centre and main streets in procession to the accompaniment of much tomtoming the proceedings ending at 2 a.m. At noon to-day the Cantonment taboots were once more drawn out and after going through part of the city picking up taboots there combined processions made for Wellesley Bridge whence taboots were cast into the river. The City Magistrate, City Mahadar, local Superintendent of Police and most of the Policemen were as usual on duty till the last of the processionists departed.

Hon'ble Mr. Jinna's Cables to Premier and S of S.

BOMBAY, October 28.

Mr. Jinna as president of the Home Rule League Bombay, has sent the following cable to the Prime Minister and the Secretary of State on behalf of the Home Rule League:—I am directed to express the protest against the gross misrepresentation made by Lord Sydenham in the article in the "Sunday Times" and the nature of agitation he is fostering in England and who makes difficult for Indians to preserve a calm and peaceful atmosphere for which the Viceroy has appealed and they are anxious to maintain. The statement that the failure of the volunteer movement is a proof of how completely political agitators misrepresent Indian opinion is grossly misleading. The Commander-in-Chief has refused to extend time limit for enlistment as the number 600 the authorities asked for under the Act had been made up in spite of many disabilities especially the bar which existed against Indians holding King's Commission and the failure to remove the bar when inviting recruits for Indian Defence Force. Lord Sydenham's unsympathetic and unprogressive regime is not forgotten in this presidency. He shows himself to be completely out of touch with public opinion in India when he says 'the small body of political agitators in this country is demanding power for its own ends'. The Home Rule movement aiming at self-government within the empire on colonial lines is supported not only by educated classes but has seized the mind of the masses whose enthusiasm for the cause had been demonstrated during the past year in a manner perhaps incredible to those who left India four or five years ago. There is no more legitimate grievance than in demand for self-government for India and it would be deplorable if British electorates were to be deterred from doing justice to Indian people by ill-informed and biased representations of reactionary agitators. General confidence which Lord Sydenham urges British rule has deservedly won in the past cannot be more safely and better retained than by meeting this just demand.

Punjab

Punjab Provincial Conference.

Yesterday's Proceedings.

LAHORE, October 28.

At the second day's sitting of the Punjab Provincial Conference to-day resolutions affirming steadfast loyalty and unflinching devotion of the people of the Punjab to the person and throne of His Most Gracious Majesty the King Emperor and their resolution to continue to place all their resources in men, money and material until the cause of justice and right was crowned with triumph, and another offering warmest welcome to the Right Hon'ble Mr. Montagu and trusting that his official visit would be the forerunner of great constitutional changes, were put from the chair, and carried with acclamation. The third resolution asking that definite steps be taken immediately to grant the people of India responsible association and share in the government and administration of the country, and expressing full adherence to the Congress-League Reform scheme as embodying a careful plan for the introduction of a self-government in India was moved by Mr. Manohar Lal, Barrister, Minto Professor, in a thoughtful speech in which he explained and elucidated details of the scheme. He vehemently repudiated the charge that the Indians lacked

character and said the Indians who were the inheritors of mighty civilisations and participants in the awakening of the East were certainly as fit for self-government as any other nation. He concluded with an appeal for the uplift of this ancient land. Kabhi Ram of Ferozpur, ex-member, Punjab Legislative Council, and Golam Mobyuddin, pleader, Kasur, supported the resolution in Urdu.

Mr. Darkat Ali, editor of the "Observer" further supported the resolution.

Mr. Dongaprasad, pleader, urged for adequate representation of the Sikh community and said he had the idea of moving an amendment securing such representation. The President gave an assurance that the conference would be perfectly willing to consider and discuss the question with the chief Khalsa or other public body if the latter expressed such desire. Another resolution urging for the Punjab the status of a major province on account of its population, political and economic importance, was moved from the chair and carried unanimously.

The conference then adjourned for lunch.

Quite a large number of resolutions were taken and passed at this afternoon sitting of the Punjab conference. The first was to the substantial extension of local self-government covering the establishment of Municipal Boards in all towns with 3,000 and more population, extension of the war elective principle, non-official Chairmen and the establishment of Panchayats on elective system in villages. Other resolutions urged the establishment of a High Court independent of the Executive, duration of land revenue settlements for fifty years, total repeal of the Arms Act, the establishment of a Military College open to Indians of all classes in the Punjab, raising the status of India to that of the self-governing dominions, immediate repeal of the press act, release of Messrs. Mahomed Ali and Shaikat Ali, establishment of District Congress Committees in every district, and the appointment of a mixed committee to enquire into the case of each person injured under the Defence of India Act. Another resolution condemned the unjustified attack by the Anglo-Indian Association and newspapers upon the Right Hon'ble Mr. Montagu and vilification by them of the party of Indian constitutional reformers. It was also resolved to invite the Congress and League next year to Lahore and to accept Amritsar's invitation to hold the conference there next year and also that a deputation consisting of the President, Chairman and other delegates should wait upon Mr. Montagu. The conference dispersed with ringing cheers for the King Emperor.

United Provinces

Disturbances at Allahabad.

ALLAHABAD, October 28.

In connection with the disturbances at Allahabad there was nothing like organised riot and no looting has been reported. The corpse of a Mahomedan who was killed was taken to burial ground under cavalry escort. Order was published that no one should carry lathis and it had good effect. A few isolated cases of attack took place in various parts of the city. On Saturday a conference was held at Kotwali at the instance of Mr. Gaskell, District Magistrate. Among those present were Maulana Vilayat Hussain, Mr. Baqui Khan, junior vice Chairman, Municipal Board, the Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru and Lala Steocharan Lal, the Commissioner of Allahabad, Mr. Fremantle and Mr. Burton, Superintendent of Police. It was decided that local committees should be formed in each Mohalla to restore calm and confidence among the people and prevent outrages. In the evening there was a meeting at Kotwali. The Commissioner presided and those present numbering a few hundreds were addressed by Maulana Vilayat Hussain and Dr. Sapru among others. Confidence has now been restored owing to prompt measures of civil and military authorities. Shops which had been closed began to be opened and more or less normal conditions are prevailing at present. Officials worked very hard to bring about the satisfactory state of affairs Mr. Gaskell and Mr. Burton remaining night and day in Kotwali since the festival began to see to things.

ALLAHABAD, October 28.

(Delayed in Transmission).

Further details collected of the disturbances in Allahabad on Thursday night show that the first few days of the festival passed off quietly but since feelings between the two communities have become strained on Thursday night processionists were extremely panic-stricken. A head constable by firing his rifle into air stopped what looked like being an ugly rush while Mr. Burton, Superintendent of Police intervened in time to save an empty house being unroofed by the mob. An affray took place between the two communities and several were injured. Death of a Mahomedan created intense excitement among his co-religionists. To avert any serious disturbance additional troops were drafted into the city including Indian cavalry. United Provinces Light Horse and British infantry. Last night mohurrum procession did not take place and everything is quiet, so far it was the prompt action of Mr. Gaskell and military authorities which averted serious disturbances.

Baluchistan

Lady Chelmsford Opens Dufferin Hospital

VICEROY'S CAMP, B. STATE, October 28.

Her Excellency Lady Chelmsford opened the new Lady Sandeman Dufferin Hospital for women at Quetta on October 25th at 12.15 P. M. Her Excellency was accompanied by Sir John Ramsay and Colonel Austin Smith and on arrival was met by Lady Ramsay, Mr. H. R. C. Dobbs, Lieut.-Col. A. S. Duke and the members of the Local Dufferin Committee. Many influential Indian ladies and gentlemen were present including those who had so generously assisted the building fund. Lieutenant Col. A. S. Duke I. M. S., then opened the proceedings by reading an address giving a history of the gradual advance of the works of the Dufferin Fund in Quetta up to the erection of the present excellent hospital.

In reply Her Excellency Lady Chelmsford said:—It is a great pleasure to me to be present here to-day for the purpose of opening the new Lady Sandeman Dufferin Hospital for women which by its excellence of design and general suitability furnishes a practical proof of the

advance which is taking place in providing for the needs of Indian women in Quetta. I need hardly tell you that I take the very greatest interest in the object for which the Countess of Dufferin Fund was established namely, to supply medical aid to women in India and as far as possible to mitigate the suffering which women in this country undergo in the absence of skilled medical attention and it is my most earnest desire to enlarge the sphere of the work carried on by the funds as far as lies in my power. I note that this hospital is the outcome of a gradual advance from shall beginning and I congratulate these public spirited gentlemen who have come forward with such generosity in the hour of need to help on the scheme to its practical realisation. It is a great satisfaction to me to hear that Khan Bahadur Ardeshir Marker has given the sum of Rs. 15,000, in memory of his late mother. I can think of no more worthy memorial than that of helping to establish a hospital for women. I note too with pleasure the generosity of the Kalat State, of Seth Kimat Rai, Seth Abdusatar and others in helping to provide the funds that are so urgently required. You have now a well planned hospital constructed on modern principles and I will do my best as the president of the Central Committee of the Dufferin Fund to supply in due course first a class medical women of the women's medical service as soon as possible. A hospital such as this requires a good medical women in charge if it is to achieve its full measure of success. Unfortunately the supply of first class medical women is at present very limited owing to the prior claims of the war, but you may rest assured that the needs of Quetta will be borne in mind. When eventually a first class medical women can be appointed to carry on the work of your hospital her salary will be met by the women medical service and you will therefore be able to devote those funds which you allocate to salaries in providing the necessary staff to carry on efficiently the work of this hospital. Quetta is a growing city. Its population is rapidly increasing and the admirable work done by the Zenana Mission Hospital under Dr. E. Stuart has been able to do a great deal in providing for the medical relief of the women of the neighbourhood. Still it seemed both desirable and needful to have a well equipped modern hospital at the centre of this great province. I should like to take this opportunity of acknowledging the work that Dr. Stuart is carrying on in your city in training indigenous 'dhis' thereby helping to provide more fully skilled aid to Indian women in their confinements. I note from her report that 30 'dhis' were attending the two years course established by her and that of these 9 passed the examination satisfactorily and are now practising under supervision. Nearly 600 cases were attended by them in the year and visited by medical women with very satisfactory results. I feel this is an important step in the right direction and I am glad that the Victoria Memorial Scholarships Fund has been able to assist this good work in giving as it does Rs. 100 a month towards the cost. I congratulate Dr. Stuart on the good work she is doing and I hope that as the education of this class of women advances they will appreciate in ever increasing measure the necessity of adopting modern methods of efficiency in carrying on their work. I now declare the Lady Sandeman Dufferin Hospital open in the confident hope that it will take a high rank among the institutions of this city and win for itself a name both near and far as a beneficent agency in the alleviation of suffering and in the welfare of the home.

Her Excellency then proceeded to inspect the hospital going over every part of the building and after doing so expressed her satisfaction at its general suitability for the purpose for which it is intended and the excellent arrangements for the comfort of the patient to be admitted. Her Excellency then left for the Residency accompanied by Sir John Ramsay.

BRIEF TELEGRAMS.

—101—

Passenger service between Phulera and Kuchman Road has been restored.

Mohurrum was celebrated in Bombay on Saturday night and passed off quietly.

A cable station is to be constructed at Ramras in Kyaukpau district and a plot of ground is to be acquired for the purpose.

Line between Dhuri and Chintanwala breached at miles 46/6 and 46/7. All passenger traffic are being transhipped.

The District Traffic Superintendent fires: Due to Shambar Lake in flood passenger service between Phulera and Kuchman road stopped.

The District Traffic Superintendent, Bhatinda wires:—The wagons were rerailed and the line restored for traffic at 12.55 to-day (27th).

In the fracas during the Daserrh procession last Thursday night two men are reported to have been killed and about 12 wounded.

The Hon'ble Mr. W. F. Rice, Acting Lieutenant-Governor has opened Maymyo Fund with a subscription of Rs. 1000 and Major General Raitt Rs. 300.

The Bengal Chamber of Commerce has been informed by the Collector of Customs, Calcutta, that the scheme for shipment of jute and jute goods to New York or San Francisco for transshipment to Central and South American ports has been abandoned.

The Honorary Secretary, Burma Provincial Congress Committee, has issued a statement in which he says the committee has been collecting signatures on the memorial to be presented to the Hon'ble Mr. Montagu, supporting the Congress League reform scheme. The forms have been translated in some of the vernaculars and are being translated in remaining languages. Memorial forms sent to Promote, the committee is informed, for signature have been seized by the police. As yet no cause is known why the police have taken action against that being done. The committee wait with anxiety the reply to their memorial from the Lieutenant-Governor.

గోదావరిమండలబ్రాహ్మణేతర ప్రథమమహాజనసభ

చిక్కవోలు.

(మాప్రత్యేక స్వకీయవిలేఖరి.)

చిక్కవోలు, ఆక్టోబరు 27.—గోదావరిమండల బ్రాహ్మణేతర ప్రథమమహాజనసభ నేడు 1½ గంటలకు సభామందిరమున సమన్వేతమయినది. రైలుస్టేషను వద్ద కట్టబడిన పెద్ద మందిరమునకు తాళములతోడను భోగములతోడను అలంకరింపబడినది. రైలుస్టేషనునందు సభామందిరమునకు భోవుమాగ్గుచందచ్చటకు శ్రీరాజదంపతులకు జయము 'మిత్రమండలికి విజయము' అనియు, మందిరముభిమున దక్షిణహిందూదేవతలకు జయము అని ఆర్పిలు కట్టబడినవి. సభామంటపము చాందినితో నలంకరింపబడినది. శ్రీరాజదంపతుల పటములు సభామందిరము నలంకరించినవి. కార్యనిర్వాహకుల యభిప్రాయము ప్రకారముగా 4500 మంది ప్రతినిధులు సభకువచ్చేసిరి. కాని వారిలో ప్రతినిధి టిక్కెట్టు లేక వచ్చినవారు గుమారు 2500 వచ్చిరిని వారియభిప్రాయము. రా. బ. పిట్టి త్యాగరాజుచెట్టిగారు ఎ. సి. పార్థసారథినాయుడుగారు ఆచంట నుబ్బారాయుడుగారు ఏ.పి. పాత్రోగారు పి. రామయ్యగారు, రామలింగచెట్టిగారు, రా. బ. ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు; రా. బ. కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు, ఆంధ్రవీరకంఠీరన కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు రా. బ. కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణగారు, కామ్రేవులపల్లి జమీందారుగారు, ఎ. రామస్వామి చెట్టిగారు, కోయంబత్తురు మున్నగు బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు సభామంటపము నలంకరించిరి. సభ ప్రారంభమవుటకు పూర్వము రావుబహద్రులు రిఘుపతి వేంకటరత్నం నాయుడుగారు ద్వైప్రార్థన గావించిరి. తరువాత ఎ. సి. పార్థసారథి నాయుడుగారు తెనుగున పద్యములను జదివిరి. పిమ్మట ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు రాయినాపామె మదిరెడ్డి వెంకటరత్నం నాయుడు గారు తమ యాహ్వానమును ఆంగ్లేయభాష యందు జదివిన తరువాత వ్రథ్థముగా తెనుగున, తమ యాహ్వానమును సభ్యులకు జెప్పిరి. పిమ్మట కార్యదర్శులలో నొకరగు కో. కా. అప్పారావుగారు సభకు రాజాలమికి చింతింపును సభకు తమ సానుభూతిని తెలిపిన ముగిసిన సోమ సుందరము పిట్టెగారు, పి. వి. గోపాలకృష్ణ కడ్డలూరు, జె. డి. సామ్యూల్, రి. ఎ. స. భావతి మొదలయిన మున్నగు వారి యుత్తరములను శంఠివార్తలను జదివిరి. అటు పిమ్మట కామ్రేవుల జమీందారుగారు లేచి జమీందారులలో విద్యాధితులయిన చల్లపల్లి కుమార గాజా వారిని యగ్రాసాధిపతిగా నుండవని కోరిరి. తరువాత కోడి రామమూర్తినాయుడుగారు లేచి తా మేపక్షము చేరి పని చెప్పిరి. వారు సభయొక్క గొండ్డేశము చెప్పించు బ్రాహ్మణుల నెంతమాత్రము బ్రాహ్మణేతరసభాసభాసభాతో చూడదనియు, బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణసాలయమునకు పుట్టినవారు కాబట్టి బ్రాహ్మణులు జ్ఞానసంపన్నులనియు, కనుకనే బ్రాహ్మణోమమదేశతామని చెప్పబడినదనియు చెప్పిరి. కాని బ్రాహ్మణులు వారి యాచారములను విడిచియిప్పుడు యమదేశతలయిరి అని చెప్పిరి. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు చెప్పినటుల తెలగాల, కమ్మల, రెండుకూడ్రులలో చేరనియును వారు తీవ్రములలో చేరుదుననియును, కుంగలి, కాకలివాండ్లు మాత్రము మాద్రజాతిలో చేరుదునని చెప్పించు శ్రీరాజావారిని యగ్రాసాధిపత్యమునలంకరింపవలెనని కోరిరి. డాక్టరు బోపి గారును, గారు చంద్రపూం తాలూకావోడగరము మునసబు లి. వెంకటరత్నము గారును ఆ తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఆగ్రాసాధిపతులు లేచి వారి వ్యాసమును ఆంగ్లేయ భాష రాని సభ్యులయెదుట ఆంగ్లమున జదివిరి. సభ్యులలో చాలాకాలము పుట్టినది. తెనుగునకుడ అధ్యక్షోపన్యాసమును రా. టి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు చదివిరి. ఆంగ్లేష వ్యాస సుధ్యమున ముగిసిన రా. కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు సభామందిరమును విడిచి వెళ్లుటచే సభ్యులలో గుమారు సగముమంది వారి వెంటకు వెళ్లుటయు మిగిలినవారు గుమారుసలాకుటయు సంభవించినది. అందుచే నుపన్యాసము పూర్తికచదువబడలేదు. గోదావరి జిల్లాలోని ప్రతితాలూకానుండి సమయనిర్ణయ సభ్యులు గుమారు 70 మంది నెన్నుకొనబడిరి. సభ నేటికి ముగిసినది. రేపు. 12 గంటలకు తిరిగి సభ సమావేశమగును.

అధ్యక్షకోపన్యాసము.

అధ్యక్షులగు శ్రీ చల్లపల్లి కుమార గాజా యార్లగడ్డ అంకి నీడు ప్రసాదబహదరు బి. ఎ. గారి యధ్యక్ష కోపన్యాసమున నీక్రిందిభాగములు ముద్రపడుచున్నవి.

హైందవాశయములు.

భరతవర్ష మనాదినుండియు, ఏక రాజ్యాధిపత్యమున మనుచున్నయది. పురాణముగ మందై నను, చారిత్రకయుగమందై గను భరతవర్షము ఏక రాజ్యాధిపత్యముననే కాలముగడపినట్లు సాక్ష్యము కన్పించుచున్నది. భరతవర్షము చిరకాలమునుండి యేక రాజ్యాధిపత్యమున కలవడియున్నయది. పూర్వము గాజులు తమ యేల్బడికిలోబడియుండు ప్రజలనిమిత్తము కొన్ని విధాయక కృత్యములను నెఱవేర్చుచుండవలయునను నియమముండెను. గాజులు, తమ మంత్రులతోడను, భగవత్పూజ పండితులతోడను కార్యాలోచనచేసి, దేశాభ్యుదయమునకు బనికివచ్చు చట్టములను, ఉత్తమపులను పాలించుచుండెదవారు ఇట్టిరాజ్యాంగపద్ధతియే బ్రటిషువారితనము, భరతవర్షమున బ్రతిష్ఠింపబడునట్లు సాగుచుండెను. బ్రిటిష్ దొంగతనము స్థాపించబడిన తరువాత కొత్త రాజ్యాంగపద్ధతులు, పాలనాంగములు బయలుదేలినవి; చట్టనిర్మాణ సభలు ఏర్పడబడినవి; తత్ఫలము 1909-వ సంవత్సరమున, మింటో మాక్లే ప్రభువులచే సంస్కరింపబడినవి. మింటో మాక్లే సంస్కరణములు వచ్చుటకు పూర్వము దొంగతనమువారి పాలనము కలిగినయెడల; ఆ కాలిన్యమునే యిప్పటివారు నిరంకుశాధికార ప్రయత్ని మనుచున్నారు. మింటో-మాక్లే సంస్కరణము లమలులోనికి వచ్చినతోడనే రాజ్యాంగ విధానము చాలవఱకు మారినది. చట్టనిర్మాణ సభాసభ్యులకు కొత్త యధికారములు వచ్చినవి; అనేక రాజకీయకార్యములం గూర్చి గౌరవసభ్యులు తీర్మానము లుపవాదింప నధికారులయిరి; ఉద్యోగేతర గౌరవసభ్యుల లాదాయ విచారణ కార్యనిర్వాహక సభతోడ గూడ సభ్యులుగ నియమింపబడుచున్నారు. ఈ మింటో మాక్లే సంస్కరణములను గ్రహించబడినపుడు మన వారు సంకల్ప త్ఫుల యిరిగాని, రానురాను, ఆ సంస్కరణములు, దేశపాలన మిట్లుండవలయునని యొక రాజ్యాంగ తంత్రమును నిర్మించుట కవకాశముగలిగింపజాలవని తలంచుచున్నారు. ఈ కారణముచేతనా, ఇతర కారణములచేతనా, మనవారిపుడు చట్టనిర్మాణసభ లింకను నిర్మలీకరింపబడవలయుననియు, గౌరవసభ్యుల యధికారము లతిశయింప వలయుననియు జెప్పచున్నారు. ఈ యాందోళన మిట్లు సాగుచుండెదగ, కొన్ని నవీకరణలు ప్రాచుర్యాన ముండినవి; వీనిపుట్టుకకు లోకాపాదకరమగు ఐరోపా మహాయుద్ధము కారణము; ఈయుద్ధమున మనదేశము వారికి చెక్కుదొరతనమువారితో మైత్రీపరమావేశి; ఆ కారణముచే మనవారిలో గొన్ని నవీకరణాంగ నిర్మాణాశయము లుండుచినవి. దొంగతనము లింతకంటె బ్రజాధికారముం గలవియగునని, ఇట్టి ఘోరసరురములు కలుగజాలవను నొక యభిప్రాయము మిత్రమండలివారి దేశములం దెల్లవలను వ్యాపించినది; ఆంగ్ల రాజకీయ తంత్రజ్ఞ శిఖామణులగు ఆన్ ట్లీవ్, లామోజ్, బాల్ ఫోర్, చేబర్లేక్ ప్రముఖుల ప్రసంగములు కూడ ఈ యభిప్రాయమును బలపరచుచున్నయవి. ఈ ప్రసంగములన్నియు, హిందూదేశమందలి, విద్యాధిక యువజనుల దృష్టి నాకర్షింపగలవు. ఈ కారణముచే నది కఠినుక గాలూడెద జోటుగఱానజాలక యల్లాడుచుండెన సంపూర్ణ ప్రజాస్వామికోదేశ మొకటి మనదేశము నంకురింపగల్గినది. కీలిక గాంతోడైన చందమున, విదేశాగతమగు నీ సంపూర్ణ ప్రజాస్వామికోదేశముం బాలనోసి నెంచుటకు, మన తక్షణస్వరాజ్యవాద శిఖామణుల ప్రసంగములు తోడ్పడఁబూనినవి; దానంజేసి కొందఱు విధ్యాధికులు మనదేశ సంపూర్ణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్య గ్రహణమునకు దాగియున్నను లేకపోయినను, తక్షణమే స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్య మనుగ్రహింపవలసినదని యర్థించుచున్నవారు; స్థితిగతులు గలవారు, పూర్వచారపరాయణులు తక్షణస్వరాజ్యమునలన గీటులు మూడగలవని యనుమానించుచున్నారు; ఇట్లని వాకి స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ లేదని తలపఁచోతుండు; యాన్నిచ్చియులగు గాజకీయ సంస్కరణము లొక కొన్ని వర్తమానులు అనుగ్రహించబడుట అవసరమనియు, యుక్తిమని ము, భగ్యమని ము వారుకూడ బలీయముగఁ దలంచుచున్నారు.

సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు హిందూదేశము తీగియున్నదియో?

మనదేశమందిపు దొక నూతనవ్యక్తి వ్యాపించియున్న మాట నిక్కము; ఈ నూతనవ్యక్తి నిర్వాజ్యముగ వచ్చినది యో నిర్బంధస్థితిగతులవలనఁ గల్గినదియో యిందుక విమర్శించుట సమంజసము. రాజకీయ మితవాదు లందఱు, మింటో-మాక్లే సంస్కరణ ప్రధానముం గూర్చి మిక్కిలి సంతసిం చిరి; తత్సంస్కరణములు వాసునొనిన వానికంటె మించి యుండుటయే వారిసంతోషమునకుఁ గారణము. చట్టనిర్మాణ సభలకువచ్చియు సంస్కరణములు మాత్ర మన స్థానమునఁ గొంచెము కష్టపెట్టుచున్నట్లు, అక్కడక్కడ యసంతృప్తి తెలిపుచుబడెను. ఈ స్వల్పసంతృప్తి లెప్పు, ఈ సంస్కరణములం గూర్చి ఐరోపాభయంకరయుద్ధము 1914-వ సం. మున, తిట స్థితిగతులు, ప్రజీయెట్టి యసంతృప్తియుఁ బ్రకటింపబడలేదు. ఈయుద్ధము ప్రాంభమయినది మొదలుకొని, సంపూర్ణ స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యము కావలయు ననుధ్యనియొకటి సృష్టింపబడుచున్నయది; ఇందుంగూర్చి యపవ్యాసవేదికలయొడన, ప్రతికలలోను, దోహదము నేయబడుచున్న యాందోళనమునకు మితములేను. ఈ యాందోళనముయొక్క ప్రతిఫలమేమి? దేశీయ మహాజనసభ, మితవాదుల చేతులనుండి చల్లవల్లగ జాతీయోయ అమితవాదుల చంక యెక్కినది! ఇపు డాడంబరముతోఁ బ్రకటింపబడుచున్న రాజకీయ సంస్కరణప్రణాళిక నీయమితవాదులు, దేశీయమహాజన సభవారిచే నంగీకరింపజేసిరి; ఈ సంస్కరణ ప్రణాళిక యనుష్ఠాన యోగ్యమగునా కానా యని యైనను వారు మోచింపరైరి. కీర్తిశేఖరియిన మహతా, గోకలేగ్లా యభిప్రాయములను, వారిబోలిన మితవాద మహత యల యభిప్రాయములను బహిసింపబడుచున్నావి. ఏవిధమయిన శిక్షను బొందకయే, మనరాజ్యమును మనము పాలించుకొనఁగల సమ నభిప్రాయమొకటి ప్రజల కుద్బోధింపబడుచున్నయది. స్వరాజ్యముంగూర్చి రచియింపబడియున్న గ్రంథములలోఁ గన్పించు భర్మమాత్రిములను, దేశాలను వర్ణించినంత మాత్రముచేఁ దమ రాజ్యముం దాము వాలించుకొను ననుధిమముం గాంచవచ్చునని ప్రజ లుపజేరింప బడుచున్నారు.

భరతవర్షము తక్షణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్య గ్రహణము నకుఁ దగియున్నదని, యెంచుటను, మూఁడువిషయములు, అవసరములయియున్నవి:—(1) పూర్వపెత్తనయిన మనకు నిక్కమయిన స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యముకలదా? ఉన్నదోదానియనుభవ మిపుడుకోరుచున్న స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యాభిప్రాయకి పరిపడి యంబునా? యను నంతలయ మెట్లు మొదట మోచింపవలయును. చుర్రలం బుభోధించిమాడఁ, మన తక్షణ స్వరాజ్యవాదు లిపుడర్థించుచున్న స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యమువంటి స్వాతంత్ర్యము, మున్నెడను మనకున్నట్లుకన్పింపదు. స్థానిక స్వరాజ్యములం జక్కఁబెట్టుకొనుటయు, పల్లెమార్గముందుఁ బంచాయతీ సభలు బ్రతిష్ఠించుపద్ధతిమాత్రమున్నట్లు కన్పించుచున్నయది. హిందూమహా సంకల్ప మనదేశము ఏక రాజ్యాధిపత్యమునకులోబడియుండెడిదనియింకఱకేమనించి మున్నాడెను; పాంథిక కాసననిగూఢమునఁబాలమలుపుకొనుటయొక బగ్యాలోచించుచుండెడివారలనుమోచించియున్నాడెను. ఇంకొండు దేశము స్వరాజ్యం గోరుటలేదా? మనమొంచుచే గోరగాదు? ఆరునాద మొకటి ప్రబలియున్న యది ఇంకొండు దేశ స్థితిగతులకు మనదేశ స్థితిగతులకు భోలిక లేదని మన మెఱుంగుదుము; ఇంకొండు దేశము 1800 వ సంవత్సరము వఱకు స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యములం జరిచామని యుండెడి. ఇపుడు ఇంకొండు దేశమునకు స్వరాజ్య మొసంగినచో అది కొత్తగ, ఈ బడిదని చెప్పటకు వీలులేను. అనినఱలోఁ గల స్వరాజ్యమునే మఱుల ఒంగి నట్లుగ నే గాని వేఱుగాదు; అట్లయ్యును ఇంకొండు స్వరాజ్యసమస్య యింకను, ఇదమిత్ర మరీ తీగ్లానింప బడలేదు; ఇట్లు తీర్మానింప బడకపోవుటకు, వారికిఁ గల భిన్న మతాభిప్రాయములే కారణము. సంగతి సందర్భము లిట్లున్నయది; వీరింబట్టి చూడఁగ హైందవ స్వరాజ్యసమస్య అంతి కంటె కష్టమయియున్నదనియే, యెన్నవచ్చును. మనకుఁ గల జాతి భేదములు, అంతిర్జాతిభేదములు, అసంతములు, హానికరములు యున్న యవి (2) పీదప జాతియొకమత్యము లనలోఁ గలదా? యని మోచింపవలయును. సామాన్య ప్రజల జీవితము యొక్క లోగుట్టు మన మెఱుంగుదుము. సంఘములు పెక్కులు, సంఘాంతరము లనంతములు; వీనిలోఁ గల భిన్నాభిప్రాయము లసంఖ్యాకములు. హైందవ జాతికు మొకటి కలదని మన ముదినము నినుంచుదుము; దానికేమి. మన యనుభవ మేమి చెప్పుచున్నయది? హైందవ జాతీయ మనునది ప్రత్యేక మొకటి కానరాదు; వందల కొలది హైందవ జాతీయములు గోర

రించు చున్నది; వారు మాటాడు భావము భిన్నములు; అనుష్ఠించు ఆచార వ్యవహారము భిన్నములు; వారి భావ నలు భిన్నములు; వారి కార్యములు భిన్నములు. ప్రస్తుత సందర్భాన్ని, బాలిని అక్కడలతో ముడిచేసి యుంచిన; ఈ ముడి వీడిపోయిన గాని సమాకరణము, పుస్తక సూక్ష్మము నెలకొన జాలవు. (2) తరువాత, బహుళమున స్వాతంత్ర్యము పునఃసాగించు కొనుటకు దగినచదువు ప్రజలకు గలదా లేదా? యని యోచించవలయును. ప్రజలు చక్కగ జరుపు కొనిన వారు కానిచో అయోగ్యము ప్రతినిధుల లభదు; నిర్వచనాధికారియ (పోటింగ్ పర్సన్) నదినియోగము సేయఁబడు ననుట కాధారము కన్పించదు. మనదేశమున స్థితిగతులు గల వారు, సామాన్య ప్రజలు విద్యావిహీనులయి యున్నారు; వీరంతకాలము, తమ నిర్వచనాధికారియను, స్వలాభము నిమిత్తము పయోగించు కొనఁజాలనో యంతకాలము, మహాపాపస్వామి ములచే సామాన్య ప్రజలం బురికొల్పి తేరఁబయ్యెనల మొన గాఢము కొందఱుబయలుచేటి, మనకుఁ బ్రతినిధులయి, తుదకు నిర్వాహమును వై పరిమించుట తప్పదు. స్థానిక ప్రతి స్థాపనము లోకతో బోర్లొచ్చి, ల యందును, చట్ట నిర్మాణ సభాసభ్యుల యెన్నికల యందును మనకుఁ గల స్వల్పమభవమును బట్టి యోచించెదమేని సత్యము తెలియఁగలదు. ఈ గౌరవ సభల నెల్ల కాల మొక్క వ్యయము వారే కవులునకుఁ బుచ్చుకొనుచున్నారు; తద్వల్లనేయులు ఈ నిర్ణయరంగములం గాఢము నిలుచు నపుడు గలయును, తద్వల్లము వారు, స్వీయవర్తక ప్రత్యర్థులం గ్రాసె రాజుని, తామె సమృద్ధులు నేయించుకొని కృతార్థు లగుచున్న వారు. ఈ కారణము చేతనే ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రతినిధిత్వమును బయలు వెడలి నది. తద్వల్లమును తరువాత చెప్పఁగలను. ఈ సందర్భమున, ఇండియా టేబిల్ ఆంవర్ సెక్రెటరీ విలింజ్ ప్రభువు గారినిచూచి అప్పగింపఁబడెను, ఇచ్చిన కడపటి యుపన్యాసమును నిరూపించి సన్నిహితముల బొందుపఱచుట యుక్తమనియు, వి యిట్లొకరుచు చున్నాడను:-

“లోకమున కిప్పుడొక దుఃఖభావనమయిన సాతము బహుశః రింపఁబడి యున్నది; ఈ సాతమును గుఱించి, వర్తమానమున, ప్రతిదేశమునందీ భాగ్యులగు ప్రజానాయకులు యోచించవలసి యున్నది. రష్యాలోని రాజకీయామిత వాదులు, విద్యుదశక్తియను నిరంతర శక్తిని సాధించుచుండి చిదిమించఁ బ్రయత్నించి, తుద కా దేశముం దలకొందుగ, అదానమునం బడఁగొనిన. నేడు భౌతికశక్తియను, దీక్షిత రాజ్యాంగపద్ధతులం బ్రజేన నెల్లటయు క్రమమి బోధించుచున్న వారందఱును, కాంతి మూలమును, వ్యాయామమున గట్టునకుఁ దెలియు, వృద్ధులు పూర్వముగను, సామాన్య ప్రజలనుగను మన కి. చేయుచు న్నాడను. ఈ సమస్య ప్రాంతమున నున్నది, అ సమస్య నెలా గర్వములగు గాఢవిధానములకు మోసగుచున్న సాయము ను, పురుగుబడి మితిమీరియుండు. గవర్నమెంటు కాలక్రమా గలియును, మితయును, అగు భార్యభావ మార్గమున మిక్కిలి చక్కఁ జేరవచ్చును. సాంగముగ స్వరాజ్య మొనఁగిన గాని చాలదలయు, అట్టిసాంగ స్వరాజ్యము భరతవర్షమున కీప్రమునఁ బ్రతిష్ఠించుట నుంచినదియని గొందఱు నలహయి చ్చుచున్నారు. కేంద్రీకీకరణమునకాధికార ప్రయత్నము యున్న దొరతనమున, భిన్నభిన్న స్వతంత్రాధికార ప్రయత్న స్వరాజ్యపు దొరతనముగ మి కొక్కరాజ్యము మార్పజాలరు. ఏ ట్లిట్లదొరతనము వాఁయినను యిట్లపనికొర బూసుకొందురే, వారు, అందొరతనముం జూచి కంగారు పడి, భయాక్రాంతులయి, తమ సుభవమునకు, వ్యాయామము విచక్షణ భావమునకు వ్యతిరేకముగఁ బ్రవర్తించిన వారగుదు రని చెప్పవచ్చును.”

అని విలింజ్ ప్రభువుగారు నెలవిచ్చి యున్నారు. బ్రిటన్ దొరతనమువారు గుర్తుపట్టవలయు, తక్షణ స్వరాజ్య వారుల యాందోళనమునకు లొంగిపోయి, సంపూర్ణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము గ్రహించినందుల, దేశము కల్లోలములం బడిపోవును. కొట్టొలది ప్రజలయొక్క భావిదశా పరిణామము, అనుభవములేని ప్రజాప్రముఖ ప్రభుత్వము (అలి గార్స్) వారి పాలనబడిపోవును. ఇప్పుడు రష్యాలో దలయెత్తుచున్న యాదానక సంక్షోభమున, కి. పుట్రానిచ్చి కదలకుండఁ గాలక్షేపము సేయుచున్న మన దేశమందుఁగూడఁ గలుగు సేమును, భయముకలిగియున్నది. నూటయేబది యేండ్ల నుండి బ్రిటిషు రాజకీయ తంత్రములు చేసిన పనియంతయు కన్పడును, దేశముయొక్క యుక్తయోక్తములగు అక్క

లన్నియు, బాడు పడును. రాజ్యాంగము నని ట్లి యపాము క ర ముల గు మార్పుల ను, కలిగింప వలసినది నిక్కమగు భారతీయుల తమయు ఆభిలషింపఁ జాలరు. తక్షణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యముం గూర్చి వ్యతిరేకముగ మాటలాడుచున్నాడనని చెప్పి, నేను, మనదేశమిప్పుడు కొన్ని రాజ్యాంగ నినియ స్వాతంత్ర్యములం గాంచుటకుఁగూడఁ దగి యుండలేదని చెప్పుచున్నాడనని భావింపవలదు; అట్లు చెప్పట వాయుదేశముకాదు. వర్తమానమున, మనదేశము, కొన్ని యా ద్యచ్ఛిక్త రాజ్యాంగ నినియములం గాంచఁ దగియున్నదని యు, గాంచనిద్యము యున్నదనియు నాయభిప్రాయము. కాబట్టి, వనతి సీమలవారనుభవించుచున్న స్వరాజ్యమునటి స్వరాజ్యము నునకాదర్శముగ నుంచుకొని, తదాదర్శమును సభ తీర్మానమునకుఁగల కొన్ని రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లిప్పుడొ సంతకరించినది దొరతనమువారిని గట్టిగ నడుగుటయే యుక్తమని నాయభిప్రాయము.

అంత్యక్రమంగము.

మహాజనలారా! నాయుపన్యాసము సమాప్తమయినది. అనేక ప్రతిబంధకములు గలిగినను అత్యుము సేయక ఈమహాజనసభం గూర్చుటయందు మిరుమాపిన నీతిభయ్యమునకును, నిరుపమాన మనోద్రుతిమకును నావృద్ధుల పూర్వ కాభినందఁము లభించుచున్నాడను. ఆరంభమందు ప్రత్యర్థ్యమును కలుపుకొని యిట్లొకరులం గుడుచుచున్న ననియే మనమెదురు చూచుచుండవలెను. పునాదిగట్టిది యగు నేని, భగ్యము వ్యాయము కలదేని, ప్రాపకము బలము నుండేనేని, యవాంతిములను గడచి యుద్యమము కొనసాగుట తద్వల్లము; కలుకడకయం దెందో తెన్ను యాతే పఠములొనరించినను, మన యుద్యమము అట్టిదనియే నాయభిప్రాయము. ఈయుద్యమమును దృఢాభినివేశముతో మనము కొనసాగింపవలయును; ఇప్పటినిట్టి కుటల కనునకు పట్టుదలతో దానిం బ్రోదినేయుచుండ వలయును; తద్వల్లమున మన మనలంబించు పద్ధతులు దూరాలొచన కలవి గావలయును; సాధ్యమగునంతవరకు మాటలచేఁగాని వ్రాతలచేఁగాని మన మొరులనునొప్పింపరాదు పరుష నాక్యములు, నిందావాక్యములు, అనవసర వైషమ్యముం బుట్టింపఁగలవు; కాబట్టి మనము వానిం ద్యజించుటయే మంచి పని. దేశమిప్పుడు, భగ్యముగనో యభగ్యముగనో స్వరాజ్య ధ్యానపూరితమైయుండునంత మిగుల పూర్ణముగ నెఱిగియున్నాడు. ఈవిషయమున, సభిప్రాయ భేదములు గలుగకమానవు; తెలిసికొనక కిగల శ్రీ పురుషులందఱు సీమిషయముం గూర్చి క్రద్ధకపించి యుండవలయును. దురదృష్టవశమున ప్రజాభావాల్యము, విద్యావాసన లేనిదగుటచే, నీ విషయమై చాలిలో ఎట్టి సంకల్పమును బుట్టకయే యున్నది. చాలిలో విద్యాధికులు ఈ స్వరాజ్య తత్వముం దెలిసి కొని, చింతకేరియు యోచించి యుండరని వచియించుట కేను భీతిలచున్నాడను; స్వరాజ్య మెట్లువచ్చునో, దానింబొందుట కంతటి కిత్త యుండకలదునో స్వరాజ్యముం గాంచుటకు దేశ మెన్ని దశాపరిణామములం బొందవలసియుండనో యావిషయములం గూర్చి విద్యాధికు లించు కేని యోచింపవలెను. కావలసినది పరిణామముగాని, విప్లవముగాదు. ఈవర్తమానమున ఇంగ్లండు దేశమునఁ గ్రమక్రమముగ సమకూడిన రాజ్యాంగ పరిణామదశకన్న దాగ్గాణ మేమికావలయును? అకస్మిక వినిమయపుభావముం గాంచవలయున్నది, చిహ్నమున, రష్యాదేశమును దృష్టాంతములం గొందుమేని నిజము తెలియఁగలదు. రష్యాదేశమిప్పుడు దుష్ట పాలనమునం బడి గుండుచున్నది. అదుష్టపాలనమునకుఁ గారకులగువారి దినములు దగ్ధమగుచున్న జాడగన్పించుచున్నది. హిందూదేశమందుఁ గూడ, అట్టి అకస్మిక రాజ్యాంగం గ్రహ మార్పులు గలుగు నేని, పాలనము స్వల్ప గంభ్యాకులను, విద్యాధికులను నగు ప్రజాప్రముఖుల పాలనబడి సంక్షోభము గలిగింపఁగలదను భీతి కలిగియున్నది. ఈ భీతివలననే మనలోగొందఱు యుద్ధానంతర రాజకీయ సంస్కరణములు క్రమక్రమముగా నెనఁగఁబడుట మంచిదని తలంచుచున్నారు. మనకుఁ గల్గిన భయము సహేతుకమైనదియో కాదో చెప్పట నాపనిగాదు, మన ప్రతికూలవాదు మనలం బడఁదిట్లుటకు మాటగా మన యభిప్రాయములను మన్నించిన జాలునని యెదురుచూచుట యొక విశేషముగాదు. మన మందఱుమును స్వరాజ్య భగ్యమాత్మయు నంగీకరించుచునే యున్నారము; కాని, దానం దక్షణము గ్రహియించుటయందు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయము గలవార మగుచున్నారము. రాజనీతి వ్యత్యాస మెట్లున్న న గొందఱు స్వరాజ్యవాదు లెట్టి కల్లోలము కలిగించుచున్న నానొందఁ ప్రజావ్యర్థము చెడలేదు. మనదేశము సభక్త

యందు స్వపరిపాలితదేశములలో దేనికంటెను వెనుకబడి యుండదు. హిందూదేశముయొక్క రాజభక్తి భగ్యముమొదలు ఇంగితభావముమొదలు ఆధారపడియున్నది. బ్రిటిషు పాలనమును పత్రాంతిక నైకొనవలసినదని గుణగంతు లేరును నభిలషింపఁజాలరు. బ్రిటిషు పాలనము ముగియుటయే తిటస్థించు నెడల నెట్టి ప్రమాదము పుట్టగలనో యంద తెలుగుదు. హిందూదేశముయొక్క రాజభక్తి యనసర నైవేద్యముగ వచ్చినదికాదు. ఈ రాజభక్తి విశ్వాస ప్రేరేపకమైనది; బ్రిటిషు పాలనమున కొన్ని లోపము లున్నను, తత్పాలనమునలన దేశమునకుఁ గల్గిన కుఖమును, వికాంతిని ప్రజలు మఱువఁజాలరు. హిందూదేశమునెడ బ్రిటిషు రాజకీయ తంత్రము లెక్కి సదభిప్రాయములం జూపుచుండినో, యట్టి సదభిప్రాయములతోడనే, యిప్పుడు గౌరవనీయులగు మాంట్లగూగారిని మన దేశమునకుఁ బంపుచున్నాడు గావున, ఆయనకు మన హృదయ పూర్వక స్వాగత మందియ్యవలయును. మహాశయలారా! నాప్రసంగము ముగిసినది. ఓపికతో నాపలుకు లింతవఱకాలించినందునకయి, మీకు కృతజ్ఞతా వందనము లర్పించుచున్నాడను.

(0)

అపరాధుల నందర త్నమించుట:—అపరాధుల నందర త్నమించివిడుదలచేయవలెనని ఆంధ్రమహాజనసభవారు జాప్తిచక్రవర్తిగారికి తంతివాగ్దనంపుటలో నిరంతరభాధికారుల పరిపాలన ముతోపాటుగా నీదేశమున నెలకొనిన వరుసవిధానములను పూర్తిగావదలివారైరి. ఈసభవారు పంపినజ్ఞప్తితో భారతీయులందఱు నేకీభవించెదరు. రాజప్రతినిధిగారు కోరికాంతి నీదేశమున నెలకొల్పుటకు ఇండియా మంత్రిగారు వచ్చుటకుముందే రాజకీయ నేరములకు గాను విచారణ చేసేయు చేయకయు పలు విధముల గుని గుంధములకు పాలుపరచిన వారినిందరిని కదలవలెనని ప్రార్థించెదమని ఈసభ వారు తంతింపిరి. ఈ ప్రార్థనము సహేతుకము సర్వజన వాంఛితము. విగ్లండు జాతీయవాదుల ఆభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ విగ్లండు విప్లవకారుల నందరిని సామ్రాజ్యకారముల వలన త్నమించినపుడు ఈదేశమున నిష్పంధమున నున్న వారి నేల త్నమింపరాదా తెలియవచ్చును. వీరిలో కొక్కరైన విప్లవకారులుగారు. మరియు వీరిలో హెచ్చునందె వైవిధ్యాలు లింతవరకు నెట్టి నేరమునుగూడనా కోపింప గలిగియుండలేదు. ఈ ప్రశ్న త్వరలోపరిష్కరింపబడదగినదిగానున్నది. ఇతరులు కల్పించుకొన నక్కరలేదండగ ఇండియా దొరతనమువారే అట్లు త్నమించి వదలుటకు సర్వాంశకములను గలిగియున్నారు. వారువారభావమునో నాయకాశముల నుపయోగించుకొందురుగాతరని తలచెదము. ఏది ఎట్లు జరిగినను గొప్పకుటుంబములకు సంబంధించిన యువకులు నేలకొలదిగ గౌరవమును నేర్చుచు గోల్పోయి యున్నారు. కాన నీ విషయమున నానుకులు మాంటాగూగారిచేటికి వచ్చినపుడు వారికి విన్నవించి తగిన ఏర్పాటును చేయించుట సముచితమని బొంబాయి క్రాంతిపరిషత్ ప్రాసినది.

భార్యనగలను అపహరించుట:—కలకత్తాలో దినేశ చంద్ర అను నతనిభార్య తన నగల నన్నిటిని తన తల్లియొద్ద దాచుకొనెను. గత బుధవారమున దినేశచంద్రుడు తన ఆత్మ వారింటికి బోయి గడియనీపు వారితో మాటలాడి వారెవరు చూడకుండ తన భార్య నగలపెట్టెను పట్టుకొని పారిపోయెను. పోలీసువారు వానిని పట్టుకొని నగల నన్నిటిని వానియొద్ద నుండి తీసికొనిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

అడవిమీనగ చంపబడుట:—సింహళములో ఉలు కాలము యడవులలో జాలకాలమునుండి విచ్చలవిడి. సంచరించుచు మనుష్యులకు వారి సస్యములకు నష్టములు కలుగజేయుచుండిన ఒక అడవిమీనగు వి. సి. విగ్గిగారు గత సోమవారమున తుపాకితో గాల్చి చంపిరి.

నవలలు. (932)

- | | | | |
|-----------------|-----------------|-----|--------|
| 1. అమృతవల్లి | (శ్రీ విరచితము) | వెల | 1-4-0 |
| 2. గంగరాజు | | | 0-12-0 |
| 3. జగన్మోహిని | | | 0-8-0 |
| 4. ఇంగిరానందగతు | | | 0-8-0 |
| 5. పంజాపతి | | | 0-8-0 |
| 6. కళావతి | | | 0-12-0 |
- వై.వెలలన్నియు నొకేపర్వాయము కొనువారికి వీ.పి. ఖర్చులను మేమే భరించి పంపెదము.
- ఎం.ఆర్. కృష్ణారావు అంగుల కో, నెల్లూరు.

మాంటాగ్యూగారి రాక

(౧)

మన దేశమున ఆంగ్లపరిపాలన చరిత్ర ఆరంభమైనది మొదలు నేటివరకును ఏకాగ్రదాశకావ్యదర్శియు మన దేశమునకు వచ్చియుండలేదు. 1912-౪ సం॥డి సెంటరు మాసములో ఫిల్మీ దర్శానకు శ్రీరాజదంపతులతో కూడ క్రాంతిభ్రమగారు మాత్రము వచ్చి యుండిరి. కాని ప్రత్యేకముగా హిందూదేశమునందలి రాజకీయవిషయములను బాగుగ శ్రద్ధతో పరిశీలించి భారతీయులకు తగు స్వార్థంత్రయములిచ్చి మరల హిందూదేశమును పూర్వపు చుట్టూర్పునకు తీసికొనిరావలయు ననెడి యుద్దేశముతో ఏ కావ్య దర్శియు వచ్చియుండలేదు. కాబట్టి మన దేశచరిత్రలో మాంటాగ్యూగారి రాక గొప్ప విషయముగా నెంచుకొనదగినదని. వారు మనదేశమునకు ఏయుద్దేశముతో వచ్చుచున్నదియు మన కెల్లవలె తెలియును. వారి రాక కేవలము మన పూర్వజన్మకు కృతము వలన మనకు ప్రాప్తించిన దని సంకల్పించుకొనుచున్నది. వారి రాక మనకు శుభమును నూచించుచున్నది. కాబట్టి మన కష్టములను తొలగించుకొనుటకు ఇదియే మంచి తరుణము. ఇంతకుండునుంచి తరుణము మనకు కలుగనేరదు. ఈ తరుణమును వ్యర్థపుచ్చుకొనుచును, తగినకృషి చేసి యీ తరుణమును ఫలవంతముగావించి దాని ఫల మనుభవించెదము గాక!

మన దేశనాయకులు పేక్షచేసి కాలమును వ్యయపుచ్చుట లేదు. దేశమందంతటను ప్రతిజాతివాదమును వారివారి యిక్కట్లను నివేదించుకొనుటకై తగు ప్రయత్నములు సలుపవలెనున్నట్లు గానవచ్చుచున్నది. ఏ మనుజుడు గాని, ఏ తెగవారు గాని, ఏ జాతివారు గాని, మాంటాగ్యూగారివలన వరములనుగైకొని బాగుపడటం కిదియే మంచిమార్గము. ఈ సుయము మించిపోయిన లాభము లేదు. ఒక వైపున కాంగ్రెసు మస్టిం లీగువారును, మరొకవైపున యూరోపియను సభువువారును, ఇంకొకవైపున బ్రాహ్మణేతరసంఘమువారును మరొకవైపున బెల్జియన్ రాజధాని సంఘమువారును, మరియొకవైపున స్వరాజ్యముకల ప్రతిపాలసంఘములవారు తమతమ నివేదికలను సిద్ధపఱచుచున్నారు. ఈ నివేదిక లన్నిటిలోను ఎక్కువ గొప్పదియు ప్రముఖ మయినదియు నే దను మహర్షి గాంధీ గారి పిజ్జావనపత్రిక. ఇది కాంగ్రెసు మస్టిం లీగులవారి సంస్కరణవిధానముల నకంగీకరించుచు 30 కోట్ల భారతీయులచేతను ఏకీభావముతో సంతకములు చేయవలెనుటకు నిర్దేశింపబడినది ఈ మహాగ్రంథము నెట్టిమనవలన ద్వంద్వలాభము కలదు. (1) మాంటాగ్యూ గారు మన దేశముయొక్క నిజస్థితి నారముట (2) ఇదివఱకు స్వరాజ్య మన్నను కాంగ్రెసు మస్టిం లీగులవారి సంస్కరణవిధాన మన్నను నేమిటో తెలియని ప్రతిపక్షియు వానికిని కాంగ్రెసు యొక్కయు స్వరాజ్యసమితియొక్కయు ఉద్దేశములును వానివలన కలుగు లాభములును బోధపడుట. స్వరాజ్యము వచ్చినందువలన మనకు కలుగు లాభములను ప్రతిచునుజూడును తెలిసికొని ప్రాప్తికై పాటుపడినగాని ఆ డెట్లు లభింపకుండగలదు? 30 కోట్ల భారతీయుల తేజోభావముగా వాంఛించు నాశయములను భగవంతుడు కూడతిరస్కరింపలేడు. అటువంటి సమయమున మాంటాగ్యూ గారు మాత్రము తిరస్కరింపగలరా? కాబట్టి మనవాంఛితములును మన యాశయములును ఎటువంటి యాటంకముల వచ్చినను సఫలీకృతములగుట నిశ్చయము. మాంటాగ్యూ గారు మనదేశమునకు వచ్చి ఇచ్చుటినంగీకరింపదగిన సారసి మనకు స్వరాజ్యమును సిద్ధింపజేసెదగో చేరుకొనున ప్రశ్నతో మనకు సంబంధములేదు. సిద్ధింపజేసినను చేయక పోయినను మన దేశముయొక్క నిజస్థితివారికి బాగుగ తెలిసిన, చాచిన. ఇటువంటి తరుణమునందు మన యాంధ్రులమాత్రము చూచుకొనరా?

వారు కూడ, ఇదివరలో 5, 6 సంవత్సరముల నుండి ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజన సభల మూలమున చేయుచున్న యాంధ్రోత్సవము యొక్క ఫలమును నేడనుభవించుటకు ప్రయత్నములు సలుపుచున్నారు. భాషా ప్రయత్న రాష్ట్రముల క్రింద దేశమును విభజించినచో ప్రభుత్వమునుభవముగానుండుననియు ఆ విధముగా చేసి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము వారి పురోభివృద్ధికై ఏర్పఱుప వలె ననియు కోరుచున్నారు. ఇంకను ఆంధ్రులే కాక బీహారు వారు కూడ ఈ విధముగ నే ప్రత్యేక రాష్ట్రమును కోరుచున్నారు. ఇంకను అనేకులు అనేక విషయములలో పని చేయుచున్నారు. ఏ రెండటను తమ తమ సందేశములను

మాంటాగ్యూ గారికి సమర్పింపనున్నారు. కాబట్టి, మాంటాగ్యూ గారి రాక దేశమందలి యన్ని జాతులవానికిని సంతోషమును కలుగజేయుచున్నది. వారి రాక భారతదేశమునకు మన మనుకొన్నంతకుండు కెక్కువలె చెల్లు లాభకరముగాను జరుపదముగాను ఉండగల దని మనము నమ్మువలెను. ఈ స్వరాజ్యప్రాప్తివిషయములో బీసెంటర్లుగారు మొన్నటి దినమున గొంతే భవనమునకు నువ్వసించుచు, దేశమందలి ప్రతి మనుష్యుడును శ్రీమము పేదవాడను బాగ్యవంతుడను అపాలగోపాలమును దాచికై పాటుపడుట వారివిధియైయున్నదని చెప్పియున్నారు. స్వరాజ్య మనగా, ఆ కాశమునందె రాలు పండు గాను, ఆ నీరుపామాచలవ్యంతమును గల ప్రతి భారతీయుడును దానికొకట పాటుపడిన గాని లభించు ఒక బీసెంటర్లుగారు, ఒకటిలగుగారు, ఒక డాక్టరు కులబ్రహ్మణ్యుగారు ఒకబోట కూర్చుండి నాలుగుపన్నాగులు లిచ్చి నంతనే చచ్చునట్లునట్టిదియు కాదు. స్వరాజ్యము ననుభవించగోరిన ప్రతిచునుజూడును దానికొకటై వాటుపడవలసియుండును. మనదేశమునకు ఏకమై కాలవసిన మనదేశమునందె తెప్పించుకొనవలసివచ్చుచున్నది. అటువంటి యకస్థతకుండ మనదేశములోనే వానిని తయారుచేసి మనదేశమందలి భవము ఇతరదేశములకుపోవడమునలయును. ఈ విధముగా మన స్వతంత్రతలనే మనను ప్రతిపనిని సాధింపగలగుదుమేని, ఆర్యులు మనకు స్వరాజ్యము ప్రాప్తింపగలదు.

(స్వరాజ్యవాది)

మదరాసు సదరన్ మరూటా రైల్వేకంపెనీ.

(ఇంగ్లాండు కంపెనీతో ఇన్ కార్పొరేటు కాబడినది.)
ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు.

ఈ క్రింద ఉదహరించబడిన రైలుస్టేషనుల దగ్గరనున్న రాక్షసిబాగ్గు బూడిదను పాకాలలో ఉదయము 8 గంటలకు 1917 సం॥ నవంబరు 5 వ తేదీని బహిరంగముగ ఏలము వేయుటకు నిర్ణయించడ మైనది.

- (1) వేందాడు, (2) వెంకటగిరి, (3) ఎల్లకారు, (4) కాళహస్తి, (5) తిరుపతి (పడమర), (6) వాయలపాడు, (7) మదనపల్లిరోడ్డు, (8) కురుబాలకోట, (9) ములకలచెరువు, (10) కదిరి, (11) చుదిగుబ్బ, ఏలములో గెలిచినవారు తక్షణము కంపెనీ వారి ఏలపు పాటవారునకు పాటసామునంతను దాఖలు చేసికొనవలయును. తృప్తికరముగ గుర్తదారుడు కంపెనీవారికి ఒడంబడికను నొకదానిని వ్రాసియిచ్చి కంట్రాక్టు ప్రకారము పరతులను జరిపెదనని 100 రూప్యముల హామీ యియవలెను.

930

త్వరపడు! వెల 10 అణాలు. అద్భుత నవల!!

కలభాషిణి విజయనేన:- ఇదియొక చక్కని నవల దీనినిగురించి మేమేమియు చెప్పనక్కరలేదు. ఇది శ్రీపురుషు లిరువురును చదువదగినది. కొన్ని ప్రతులే యున్నవి.

వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ మనసపు కరణము, స్త్రీడరు గురుస్వామి, గొప్పరైతులు, జమీందారులు, వ్యాపారస్థులు మొదలగు వారందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు నూతన ఆట్ట ననుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది.

వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అండు రావుజీ, (89౦) కృష్ణమనాయుని ఆగ్రహారం మద్రాసు.

ప్రాణము గల బోములు

బయస్కొపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (892)

బి. ఈర్వరప్ప అండు సన్యు, విశాఖపట్టణము.

శుక్లనష్టమునకు దివ్యోపధము

శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రు. 1.

కె. ఎల్. ఎ. సింహాబ్రదర్సు (915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్వమగు దేహము త్వమును కలిగియున్నారా? లేనిచో మరొక్క గౌరవ డౌమర్ గారును వాడిమానండి అమితవ్యముననే లిగిన అక్షరము. శ్రీకృష్ణాము, నరపతుల్యము లేని గొప్ప గురువు యే రాణములచే లిగిన కయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జెందుగు అకాల వృక్షాప్యమును రానిక పురుషుల పరిపూర్ణ యావనకంతులచేయును. హెచ్చరికము. పోనాట్టి గృహముల జేయును. కొత్తరక్ష ముగ్గులను ఉత్పాదించి విడిచి నూతన పురుషునిజేయును. గొప్పసూదిగల మూలికలచే నెత్తిము చేయుచుండిన 48 మాత్రలు గల డబ్బీ వెల రు. 10-0-0 మాత్రమే పోస్తేజ ప్రత్యేకము. కడోక డబ్బునుకొని వాడి. గాని చచ్చాడనుగు ఫలము లను పరిపించియు. అనేక సంగులు పనిచేయున పట్ల పరి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. ప్రత్యేక : స్వాతికులు, మాడిక్కు మ్యూనుఫ్యాక్చర్స్ కంపెనీ, (868) 386 మెయిన్ స్ట్రీటు చకాం పూనా. MADIX MANUFACTURING Co., (Dept ౩౮, MAIN STREET, Camp, POONA)

శ్రీరామ కన్యకాదాసును స్వస్థ పతకము బహుమతిగ సొంతగవలెను. ఆహ్లాదకర స్వాగతం లభిస్తునకాబడినది.



జగన్మోహన్మయై: మహానగల సెంటు పరికరము పెక్కునాథుండును. ఒకచూరు కొని దీని యధాధమును పరిశీలించు. ధరలు: 1/2 బొమ్మ బుడ్డి 2-0-0, 1 డ్రాము ,, 0-12-0, 1/2 డ్రాము ,, 0-8-0, కార్డు 0-1-0

పరస్తాక తలచమును గూడ పరిశీలించును దీనిలో లోహ సంబంధ మగు చమురు లేనియు కలియుట లేదు. ఈ ప్రసిద్ధమైన తలచునె సీసా 1-కి రూ. ౧౦౦ పోస్తేజ వేరు. ఒక అణావీటిని పంపినచో నమోనాకు ఒక చిన్న సీసాతో చమురుచితముగ పంపబడును. (490) ది పరస్తాక పెర్ఫ్యూమరీ కో, నెం 1, వైడోని, బొంబాయి నెంబరు 2.

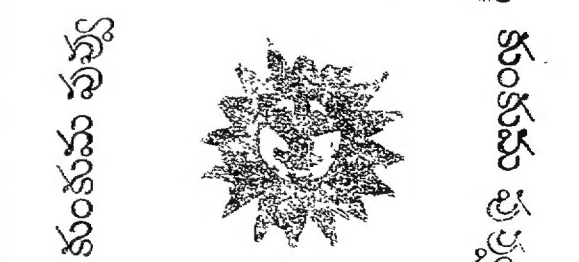
అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీగిగాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రముగాని లేక మీగు జాబును వాగ్దామువేళను గాని తెలియజేయును. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపాయిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి కుంభకోణములో హైకోర్టువేర్కొనుచున్న టి. కే. శివరామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వాగ్దాముచేయుచున్నారు:- మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు ఆత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్మిలాజికలు బ్యూరో 902 చోడనరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

కారదాంబ:- ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు చూర్మ మించు జాపబడినది. అందరు జదివెత్తరవలయును. వెల 0-4-0 పోస్తేజ వేలు. ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంయి కెట్టి వీధి, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు



స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు మూర్ఖమార్కును గమనింపుడు. కరన్నాకజెన్న మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయు. :- ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

భాషాపీఠములకు వరము: బహుదేశ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తములను జనించు బాధ్యములకు కీరీటువంటి వందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను సుంద్రము, ప్రాంతోష్ణములను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరొగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి కత్తివంటమైన కత్తకుచ్చి కార్తిక (20)

వనోపధిసారసవరిల్లా గురించి నిర్ణయము, సహజమైనను విధ్యుచ్ఛిన్నము అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. వీరిముందులి పాదాలను దోషములను, మలబద్ధకమును కార్తెసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్రమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 ఖండ్లల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తియందు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనస్వాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికభాషాని ప్రశంస

ఇది కన్నులకంటి అస్సారాయ విరచితము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టవంటి రామలింగారెడ్డి గారచే
ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కావ్యాభివృద్ధి, 7 లెంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

'శాస్త్రోక్తమైన ఎరువు'.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుకాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారి కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,

వరి, బొగ్గు, ప్రత్తి, పొగాకు, కబ్బరి, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, కంబూకున్న, దంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగవృక్షములకు సంతృప్తికరములైన శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి ఎన్నయు విడివిడి ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొరతలచిన వారి కాలానుభూములవల్లని రసాయన శోధనకాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణగుణములను అనుగుణించి తయారుచేయుచున్నారు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసాంశర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరవం, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో తెలుగులో ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, టెక్నికల్ జిల్లాలోని మిక్ బాక్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచెప్పిన పత్రికలన్నా, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములను ఈక్రింద నుడిపిరించుచుండు వైలిసములకు వ్రాసి తెలుగుకొనవచ్చును.

ప్యారి అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్లుగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని కనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసనములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా ఉన్నట్టి ఇనుపకట్టలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులకు గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతిసందర్భముల నెలహా నానొచ్చించవలసినది. ఏరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప చేరు మోగించవారు.

మీ సమాచారము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

ఫాక్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, రెవల్యూయరీ నెం 55 కి రు, మదరాసు.

389

(పై కామ్యూనికేషన్ గోరనప్పుడు ఈ పత్రికపేరు కూడ నుడవలసినది గోరుచున్నారు.)

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1.కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

చర్మవ్యాధుల నొప్పులను పోగొట్టును.

వోలును. వాయువు

పోల్చు పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంట నుడగగినది.



వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

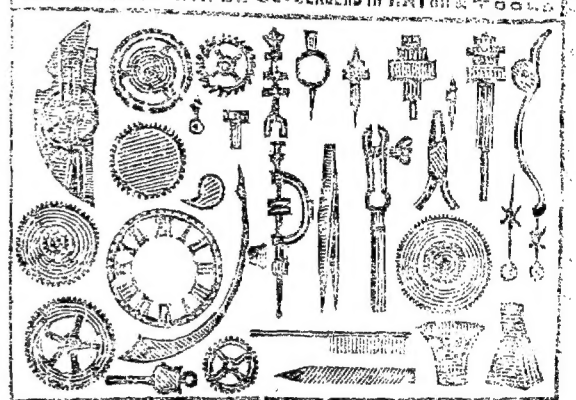
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనము, డి.బి. బొంబాయి అండ్ నునగాలు

కొటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS



TOHFAFROSH WATCH & Co.,

Dealers in Watches Materials, Tools

BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY.

(831) ఉత్తములు అంగభాషలో వ్రాచువలయును.

అంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెలుగుభాషలో రచించబడినది.


గ్రంథకర్త: డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణశాస్త్రి యం. డి. రెండు వాల్యుముల ప్రక్రియలు గలవు. ప్రతి పుస్తకమునకు గ్రంథము చూచినచో వా రంతటి వాకే వైద్యము చేసు కొనగలరు. వెల రు 1-4-0

2. త్రెయిఫాయిగు ఫీనరు అను విషయ జ్యోరము. ఇది ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణశాస్త్రి యం. డి. వెల రు 1-0-0

3. సరస్వతి సమానులగు పులగుర్ర లక్ష్మీనరసమాంబగా రితే వ్రాయబడిన స్వరములుగల మంగళహారతుల శతకము. యీ గ్రంథము ప్రతి ప్రతి చేతులో నుండవలసినది. ప్రతి శుభకార్యమునకు వానిలో పాటలు అవశ్యము. వెల రు 0.8-0

ఇవి ప్రతి పుస్తక హాపులోన దొరుకును. 150

ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి, బి. ఎ., రుచిహోమ్, కాకినాడ.



Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods

ANDHRA KNITTING FACTORY,

220, CHINA BAZAAR ST.
MADRAS.

Socks and Stockings
in different colours
and sizes can be had
at moderate rates.
Trial orders Solicited.
805

పరమరహస్యము

ఆంగ్లమును దీక్షితులకు. 255 పేజీలు
కాగితోలైదు 1-8-0 చందాచానై 1-0-0 మాత్రమే.
అంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథాలయము:—
(923) చాకరా, కృష్ణాజిల్లా.

శాకభక్షణము

ఇది భండారముల నుండి తీసి మూలములు
విశేషము: "అహింసా పరమార్థము" అను నీతి
సాహిత్యముల గావున మేము ఈ పుస్తకమును
ముఖ్య భాగముగా మేమేమిదో పంపుచున్నాము.
ఇది చాలావరకు.
ఇది అమృతాంజనము వంటిది.
ఇది చాలావరకు 150, (చాకరా, కృష్ణాజిల్లా)

శారదాంబ

ఇది శ్రీ భక్త్యంతరములను వాడుకము.
సంకుచితముల సంస్కరణములకు మార్గ
మిందుజాబబడినది. అందును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
అంధ్రప్రదేశ్ కావ్యాభివృద్ధి, 7 లెంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు